

Odprto pismo slovenskim medijem

Odmevi na pisanja o Pacugu

DP LJ ima nove delovno-bivalne prostore

Priznanje ZPS gospodu Erwanu Fouéréju

Razstava Vojka Gašperuta - Gašperja

Strelci invalidi odlično na EP

EP v atletiki za invalide 2005 - ESPOO na Finskem

Ali lahko pričakujem na kopališču napis »Invalidi in živali STOP«?

UVODNIK

Dane Kastelic

Da je Zveza paraplegikov res kompleksna organizacija, je bilo od zadnje številke Paraplegika zaznati v poletnih mesecih. V tem času smo bili predmet različnih obravnav v slovenski javnosti, kjer se je vse z negativnim predznakom vrtelo okoli dela Zveze in njenih članov. Na istem vrtljaku so bili tudi vsi drugi slovenski invalidi, združeni v Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS). Zato se skozi ves ta uvodnik samo sprašujem, ali je to morda znamenje mojega nepoznavanja ali naivnosti.

Ali je ta izkazana »pozornost« znamenje v podporo širše zastavljeni

kampanji za spremembo zakona o preoblikovanju Loterije Slovenije, s katero bi se slovenskim invalidom vzela svoboda o neodvisnem odločanju in lastni usodi, reprezentativnim invalidskim organizacijam pa verodostojnost? Morda, a ne vem, zakaj se v deklaracijah uporablja slogan »Nič o invalidih brez invalidov«.

V okviru neresničnih trditev in diskreditacij je po slovenski časopisnih hišah zaokrožilo anonimno pismo, podpisano s »Slovenski paraplegiki«. Halo? Pa brez mene, prosim! Prepričan sem tudi, da pisec sploh ni tetra- ali paraplegik ali pa se ne zaveda, da mu lahko žaljiv naslov, kot je »Kopanje v greznici«, in posledično komentar novinarja v prihodnje onemogočita vstop na javno kopališče. Zato se sprašujem: ali lahko pričakujem, da bo na javnem kopališču opozorilna tabla, ker bo vstop živalim in invalidom prepovedan!? Kar neverjetno dejstvo se mi zdi, koliko gnojevke in tendencioznih komentarjev si lahko privoščijo nekdo, ki sploh ne pozna

dejstev, a vseeno ve o vsem vse, tudi za ceno žalitve in laži. Ali ni to dokaz o njegovi majhnosti duha?

Po kakšnem naročilu in s čigavim denarjem bi lahko to gonjo kdo tako načrtovano sprožil, se sprašujem. Temu žal ne pridem do dna s svojo »omejeno« logiko razmišljanja.

Zelo zgovorno! Svoje komentarje lahko pošljete na e-naslov: zveza.paraplegikov@guest.arnes.si – najboljše bomo objavili v naslednji številki!

Vljudno pa naprošam vsakogar, ki se v vsakem trenutku čuti poklicanega in dolžnega komentirati vse, kar se dogaja v Zvezi paraplegikov, in vsakega posameznika, naj za objektivno sliko za ustvarjanje lastnega mnenja pridobi ustrezne podatke v Zvezi. Vsako nepoznavanje privede do bujne domišljije, ki ima neskončne razsežnosti. V nasprotnem primeru pa za vse nas velja slovenski pregovor o pometanju pred lastnim pragom in šele potem pred sosedovim, kajne?

KAZALO

Aktualno	2-8
Strokovno	9-15
DP LP	16-20
DP SŠ	20-23
DP DBP	23-25
DP JVŠ	25-28
DP G	29
DP PP	30-32
DP IK	33-34
DP K	34-37
Šport	37-44
Kultura	44-48
Potopisi	48-50
Prispevki	51-52
Zahvale, Oglasi	53-54
Križanka	55

Izdaja Zveza paraplegikov Slovenije in društva v njeni sestavi: Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja, Društvo paraplegikov Gorenjske, Društvo paraplegikov Istre in Krasa, Društvo paraplegikov Koroske, Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Društvo paraplegikov severne Primorske, Društvo paraplegikov severne Stajerske in Društvo paraplegikov jugozahodne Stajerske

Za ZPS: Ivan Peršak

Glavni urednik: Jani Bevc

tajnica uredništva: Darja Kos

člani uredniškega odbora: Katja Vipotnik, prof. def., prim. Tatjana Skorjanc, dr. med. specialist fiziater, mag. Aleksandra Tabaj, Jernej Koselj, Matej Memedovič, Mirjam Kanalec, Borut Sever, Dane Kastelic in Benjamin Žnidaršič

dopisniki društev: Janez Raišp (MB), Damjan Hovnik (KK), Gordana Kitak (CE), Boris Šter (KR), Vesna Susič (GO), Benjamin Žnidaršič (KP), Srečko Zlebnik (NM), Andrej Klemenčič (MS)

lektoriranje: Mirjam Furlan Lapanja

tisk: Emanuel Daša Košir s.p., Logatec

priprava za tisk: Benjamin Žnidaršič

obdelava slik: Borut Sever

Naslov uredništva: Zveza paraplegikov Slovenije, Stihova 14, 1000 Ljubljana, p.p. 5714

telef. številka: 432-71-38, fax.: 432-72-52

elektronska pošta: zveza.paraplegikov@guest.arnes.si

spletna stran: www.zveza.paraplegikov.si

Transakcijski račun: 03170-1001146571

Poštovina plačana pri pošti 1102

Naklada 1700 izvodov

Anonimke so plod škodoželjnosti, diskreditacije, naročila in vzbujanja pozornosti, zato naša organizacija v svoji petintridesetletni zgodovini nanje nikoli ni odgovarjala, ker jih ne jemlje za verodostojne in jih tudi v prihodnje ne namerava. Sprašujem se, ali bi morda lahko prispevki o domu paraplegikov vsebovali tudi kakšno obrazložitev Zveze paraplegikov Slovenije. Nismo namreč privrženci ad-hoc variant, iz katerih nastanejo temu primerni prispevki, ki v času kislih kumaric mašijo medije, ki se deklarirajo za »resne in objektivne«. Zato želimo, da v duhu kodeksa o objektivnem obveščanju vaš časopis objavi dejansko stanje kot odmev na prispevek. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni zaradi ugleda naše organizacije izkoristiti vso pravno podlago in vložiti tožbo z odškodninsko zahtevo proti časopisni hiši, ki objavlja članke z neresničnimi in nepreverjenimi trditvami. Vsekakor pa bomo slednje storili proti piscu anonimke.

Anonimke so plod škodoželjnosti, diskreditacije, naročila in vzbujanja pozornosti

ODPRTO PISMO SLOVENSKIM MEDIJEM

Metod Zakotnik, predsednik skupščine ZPS

Spodaj objavljeno pismo sem v imenu Zveze paraplegikov Slovenije in njenih članov poslal vsem medijem, ki so svoje članke o našem domu v Pacugu pripravili na podlagi anonimnega pisanja in nepreverjenih dejstvih. Članki v *Financah*, *Magu* in *Primorskih novicah* so imeli naslove na meji dobrega okusa in z žaljivo vsebino. Moj odgovor so objavili v celoti ali vsaj povzetek. Z željo, da se naša prizadevanja v skupno dobro ne razblinijo, v našem glasilu *Paraplegik* objavljam vsebino pisma:

»Padel šest metrov globoko!

Zgodila se je delovna nezgoda, v kateri si je huje poškodoval hrbtenico 18-letni delavec. Na stavbo so pritrjevali zvočno izolacijo. Pri sestopanju z odra mu je spodrsnilo in padel je približno šest metrov globoko.«

Take in podobne vesti iz različnih kronik pripeljejo v našo organizacijo ljudi obeh spolov in različne izobrazbe, poklicev in ne nazadnje nazorov. Zanje je v veliki večini prva ustanova po medicinski rehabilitaciji ravno Zveza paraplegikov Slovenije s pokrajinskimi društvi in ti ga potem spremljamo na življenjski poti tetra- in paraplegije.

Tetraplegiki in paraplegiki smo ena izmed najtežje prizadetih populacij gibalno oviranih invalidov v Sloveniji, ki za ohranjanje zdravja in psihosocialne programe še nimamo ustreznega obmorskega letovišča kakor tudi ne ustreznega objekta. Naši člani, ki jih je v tem trenutku tisoč, živijo v glavnem pri svojih družinah in največkrat tudi na njihovih ravnih. Zato večkrat potrebujejo individualno obravnavo, kakor tudi v sklopu svojih družin. Vse to jim po svojih možnostih že sedaj programi zagotavlja Zveza paraplegikov Slovenije, s tem domom pa bi kakovost izvajanja še dopolnili.

Zvezo sestavlja devet pokrajinskih

društev, prek katerih naši člani lahko sodelujejo pri upravljanju in vodenju organizacije. Za nakup parcele, ki smo jo po vztrajnem iskanju kupili od podjetja v stečaju Plamen, se je Zveza odločila na podlagi soglasnega sklepa skupščine Zveze in upravnega odbora, v katerem enakopravno sodelujejo predstavniki vseh društev. Kljub petletnim naporom članov in agencij nam ni uspelo priti čisto na obalo, saj je slovenska obala premajhna za zadovoljitev vseh interesov. Zato pa bodoči Dom paraplegikov stoji v najlepšem, najbolj zelenem in mirnem delu slovenske obale, v bližini naravne znamenitosti slovenske obale, flišnega klifa, do katerega vodi sprehajalna potka. V bližini sta tudi dve sladkovodni jezerci, zaščiteni kot naravna znamenitost. (Vir: mag. Robert Turk, univ. dipl. biol., Zavod RS za varstvo naravne dediščine, OE Piran).

Poleg lepega razgleda, ki se razprostira do Trsta in celotnega Koprškega zaliva, bo lega objekta izvrstno izhodišče za izlete po slovenskih obalnih mestih, ki ponujajo kulturne, arheološke in družabne znamenitosti vsem še tako zahtevnim članom, kakor tudi za potepanje v zaledju slovenskega Primorja. To pa so kraji, ki jih vsak želi doživeti, če pride iz več kot sto kilometrov oddaljene notranjosti, preživeti del leta v obmorskem

kraju. Ker se bo med bivanjem srečal s svojimi sočlani in prijatelji, ob tem pa bo deležen še dobre zdravstvene in terapevtske obravnave, bo za vsakega udeleženca zdravstvena in psihosocialna rehabilitacija zagotovo zadovoljujoča in prekratka.

Ker sama Zveza s tehničnega vidika ne more slediti strokovnim vprašanjem gradbene stroke, ima za to pooblaščen inženiring in gradbeno družbo, ki v njenem imenu vodi gradnjo projekta. Nerazumljivo se nam zdi, da moramo za gradnjo objekta, ki ima specifičen pomen, na podlagi odločitve DURS pri izvajalcu plačevati za gradnjo 20-odstotni DDV. Ob pregledu dokumentacije v naši Zvezi ta institucija ni ugotovila nobene nepravilnosti v zvezi z gradnjo. Da paraplegiki gradimo dom za potrebe vseh članov, pove tudi dejstvo, da laično-funkcionalno uporabno in delno strokovni nadzor izvaja gradbeni odbor skupaj z arhitektom, ki je v Zvezi zaposlen za odpravljanje in reševanje arhitekturnih ovir v prostoru in objektih.

Glede termina »razkošen objekt«, ki ga uporabljate, bi želeli poudariti, da je za gibalno oviranega vsaka rešitev, ki temelji na avtomatiki in senzorski tehnologiji, več kot dobrodošla, saj mu olajša pravo gibanje, za »zdravega« ali nepoznavalca pa je lahko to razkošje in nepotrebna investicija. Vsekakor pa bo v nastajajočem objektu veliko več poudarka tudi na strokovni asistenci posamezniku. Bazen s kopalno površino 209 kvadratnih metrov je sestavni del objekta. S svojim tehničnim sistemom bo vsem zagotavljal brezskrbno kopanje, za tiste, ki bodo želeli imeti dostop v morje, pa bo zanje ustrezno poskrbljeno v zalivu.

Zgraditev lastnega doma so dolgotrajne sanje paraplegikov že od leta 1969, ko smo bili še organizirani v sekcijo, in že takrat je naše interese podprla Stalna konferenca za rehabilitacijo invalidov. Da pa smo gradnjo doma pričeli, so podlaga tudi soglasja in podpore z ustreznimi sklepi vladne komisije za invalidsko varstvo, ki je

sprejela decembra 1993 sklep, da je treba v štirih letih zgraditi ustrezen objekt za rehabilitacijo paraplegikov na slovenski obali, in navedla tudi sofinancerje. Zadnji sklep, da se v dokončanje doma paraplegikov aktivneje vključi vlada RS, je sprejel odbor za zdravstvo, delo, družino, socialno politiko in invalide pri državnem zboru RS 25. maja 2004. Osnova za začetek načrtovanja gradnje doma paraplegikov v Pacugu so soglasja vladnih organov za invalide, komisij in odborov državnega zbora za invalide, ki so temeljno vodilo in osnova gradnje doma.

V članku se preudicira pomembnost lastništva našega objekta v Pineti, nihče pa javnosti ne seznanja z dejanskimi podatki. Objekt stoji na vzpetini, ki je od morja oddaljen približno 350 metrov. Da je primerno dostopen vključno z obalo, smo v bivši skupni državi vložili veliko sredstev v objekte in infrastrukturo, ki jo sedaj uporablja Pinesta, d.o.o., za kar imamo ustrezno dokumentacijo. Od samostojnosti Slovenije v to okoljsko infrastrukturo Zveza ne vlaga. Objekt, velik 234 kvadratnih metrov, je v celoti nefunkcionalen za kakovostno bivanje in temeljitejšo obravnavo paraplegikov.

Ima 18 postelj in ga upravlja podjetje Pinesta iz Kranja, ki ne plačuje najemnine Zvezi, skrbi pa za tekoče vzdrževanje, plačuje vse pristojbine lokalni upravi in upošteva prioritete potreb paraplegikov za izvajanje rehabilitacije s spremstvom družine, pa tudi skupin s kolektivno asistenco.

Tako v Pineti izvajamo delno obnovitveno rehabilitacijo v najetih prostorih podjetja Pinesta, ki se je udeležuje samo ena petina vseh prijavljenih na obnovitveno rehabilitacijo, preostali pa se udeležujejo obnovitvene rehabilitacije v Laškem in Termah Čatež. (Tu naj poudarimo, da so upravičeni do obnovitvene rehabilitacije tako člani kot nečlani, le da so paraplegiki ali terapevti, Zveza paraplegikov na podlagi razpisa ZZZS le izvaja koordinacijo.)

Žal je v ta objekt leta 1993 hrvaška vojska naselila begunce, kar je posnela tudi nacionalna televizija, po odhodu pa so pustili pravo razdejanje. Sicer je v Pineti primeren ambient, vendar nas je Hrvaška v letih, ko smo še sodelovali, seznanila s planskimi načrti za območje Pinete, ki jih je izdelal Urbanistični inštitut SR Hrvaške iz Zagreba julija leta 1975. Po njih je predvideno rušenje vseh lesenih

objektov v Pineti in potem gradnja novih turističnih objektov. Zato nobeni večji posegi v Pineti niso bili dovoljeni. Dokumentacija obstaja še iz časa skupne države Jugoslavije in je na vpogled za objektivno poročanje na voljo na sedežu Zveze, kjer jo hranimo.

Izjava Rajka Kožarja iz Pineste Kranj v vašem prispevku razumemo zgolj kot bojazen direktorja, ki temelji na ekonomski osnovi. Po dokončanju našega Doma v Pacugu bi posledično Pinesta imela izpad dohodka za približno sto paraplegikov gostov na leto, ki se po sili razmer sedaj kolektivno udeležujejo obmorske rehabilitacije v objektih Pineste ter tam izkoriščajo tudi storitve.

Dejstvo pa je, da so se vsi napadi na Zvezo paraplegikov pričeli po 14. seji Sveta FIHO 23. februarja letos, ko je Svet po soglasnem sklepu (humanitarnih in invalidskih organizacij) sprejel, da se za dokončanje našega doma dodelijo vsa presežna sredstva iz leta 2004. Kljub vsej polemiki o tetra- in paraplegikih smo trdno prepričani, da nam invalidnosti nihče ne bo vzel, zato bomo naša prizadevanja za boljši jutri ljudi s podobno usodo, ki nezadržno prihajajo v naše vrste, še naprej odgovorno izvajali.

ODMEV NA MEDIJSKA PISANJA O PACUGU

ŽELIMO DOM V PACUGU ALI NE?

Benjamin Žnidaršič

Po slovenskih medijih se v zadnjem času pojavlja več člankov, namenjenih našemu novemu domu v Pacugu, ki razburjajo javnost. Kot član skupščine ZPS ne morem biti ravnodušen do nekaterih velikih naslovov, kot so »Kopanje v greznici«, »Milijarde z manipulacijo«, »Dom paraplegikov ali igre brez meja« ... Zbodlo me je, da se v vseh teh člankih kot nit vleče nekaj, kar napeljuje na protizakonite in neprijetne stvari.

Takrat, ko nekdo v neki stvari ne vidi nič dobrega, takrat postane članek popolnoma neverodostojen. Še posebno ko je ta plod anonimnega pisanja po internetu, začnem razmišljati o škodoželjnosti, diskreditaciji, naročilu ali vzbujanju pozornosti. In ne nazadnje, kako si lahko neki anonimnež »lasti« mnenje večine slovenskih paraplegikov?

Znano je, da je konec minulega leta komisija davčne uprave tri mesece pregledovala finančno poslovanje Zveze paraplegikov in ni našla nikakršnih napak v zvezi z gradnjo novega doma v Pacugu. To je podatek, ki takoj opravi s člankom »Milijarde z manipulacijo«. Najbolj pa me je med članki k temu pisanju spodbodel naslov »Kopanje v greznici«. Takoj sem pomislil na to, da mi bodo v prihodnje kot invalidu prepovedali kopanje v vseh bazenih po Sloveniji, ker bodo v meni videli vir nalezljivih bolezni. To pa je le malo preveč! Upam si trditi, da tega ni mogel napisati paraplegik ali tetraplegik - če pa morebiti je, ta anonimnež ni vreden, da je član naše organizacije. Naša organizacija se vendar bori za večjo integracijo v družbo, ne pa da bi si zapirala vrata

na področju, ki je za invalide še kako pomembno!

Zveza paraplegikov Slovenije se je na podlagi soglasnega sklepa skupščine Zveze in upravnega odbora že pred mnogimi leti odločila za gradnjo doma v Pacugu, ki bo namenjen obnovitveni rehabilitaciji slovenskih paraplegikov. To ni samovoljno odločil Ivan Peršak kot predsednik, to je sklenila velika večina članstva. Zato se sprašujem, ko slišim nekatere pomisleke, kaj pravzaprav sedaj želimo. Dom je skoraj zgrajen, mi pa obujamo spomine iz Pinete, ki je žal ostala na Hrvaškem in nikoli ne bo v Sloveniji. Želimo dom v Sloveniji ali ne?

Ljudje imamo različne potrebe in želje, toda vseh ne moremo uresničiti. Ljudem, ki sami ne delajo in se ničesar v življenju ne lotijo, kmalu poide potrpežljivost in so v zmoti, kadar presojuje tuje delo. Vsakemu škodoželjno želijo neuspeh. V teh ljudeh je zaradi lastne nesposobnosti skrito neutemeljeno sovraštvo in zavist do

vsega tistega, kar drugi ljudje zasnujejo in ustvari.

Tetraplegiki in paraplegiki smo ena izmed najtežje prizadetih populacij gibalno oviranih invalidov v Sloveniji, ki za ohranjanje zdravja in psihosocialne programe še nimamo ustreznega obmorskega letovišča. Torej se mi zdi pomembno, da za ta skupni cilj stopimo skupaj. Žal po dolgoletnih naprezanjih nismo dobili lokacije v bližini morja, zato pa dom leži v najbolj zelenem in mirnem krajinskem parku slovenske obale s pogledom, ki se razprostira do Trsta in celotnega koprškega zaliva. Skoraj 6000 m², ki je naša last, pa tudi ni majhna površina za gibanje po bližnji okolici!

Nekateri vidijo v domu razkošen objekt, toda za hudo obliko gibalno oviranih ljudi (tetraplegiki) senzorsko upravljanje in avtomatika nista nikakršno razkošje, saj omogočata bolj varno in samostojnejše bivanje. Vsi poznamo naše inkontinenčne težave in se jih še kako zavedamo.

Nekateri se tega celo sramujejo, zato se potrudimo, da vse potrebno opravimo še pred vstopom v bazen. V devetnajstih letih, kar sem na invalidskem vozičku se mi še ni primerila nerodnost, ki bi me glede tega lahko spravila v zadrego. Vemo tudi, da se nekateri težje gibalno ovirani invalidi že zaradi malo večjih valov težko kopajo v morju. Tu so včasih še neprijetne meduze, v plitvi vodi odrgrnine, no, pa tudi morje ni vedno najbolj čisto.

Vse to so vendar razlogi, ki govorijo, da dom nujno potrebujemo in da ne nasedamo škodoželjnemu pisanju. V letih, kar gradimo dom, ni na račun gradnje trpela nobena dejavnost Zveze niti bil za to prikrajšan katerikoli socialni program. Še več, ob tem so tudi naša pokrajinska društva dobila svoje prostore. Zato raje pomislimo, kaj bi bilo dobro, da še postorimo v dobro naše organizacije. Saj Zveza paraplegikov ni samo upravni odbor in skupščina - Zveza paraplegikov smo člani, ki to organizacijo sestavljamo.

35 let Zveze društev civilnih invalidov vojn

Država mora skrbeti, da med invalidi ni prevelike razlike tudi v socialnem smislu

Dane Kastelic

„Prvi zametki združevanja civilnih invalidov vojn so se pričeli že po vojni, a v sedemdesetih letih je prišlo do večjih teženj po združevanju. Zato je bila na občnem zboru 12. decembra 1970 ustanovljena zveza, v katero je združenih šest pokrajinskih društev. Povprečna starost članstva je sedemdeset let in ravno v jeseni našega življenja je država s svojimi zakoni posegla v naše že pridobljene pravice, kar je nedopustno.“ S temi besedami je predsednik Zveze Franc Donko končal svoj pozdravni nagovor udeležencem.

Povezovalka in voditeljica programa Nataša Kogoj je po predstavitvi organizacije predala besedo slavnostnemu govorniku, predsedniku državnega zbora RS dr. Francu Cukjatiju. Poudaril je dejstvo, da civilni invalidi vojn niso bili vojaške

osebe, ampak žrtve največje neumnosti, kot je vojna. Tudi zato mora vsem prizadetim država zagotoviti čim bolj normalno življenje in poskrbeti, da med invalidi ne prihaja do prevelikih razlik. Za kulturne trenutke med posameznimi govorniki je poskrbela Shirlie Roden, ki je s svojim svetovljanskim nastopom popestrila razpoloženje v dvorani kinematografov Kolosej v Ljubljani. Z izvedbo pesmi, ki v prevodu nosi naslov „Obrnimo na boljše novice“, je že napovedala nagovor ljubljanske županje Danice Simšič. Ta je poleg izrečenih čestitk dejala tudi, „da z invalidi ni bilo vedno lahko, zato ker jih družba ocenjuje po njihovi pomanjkljivosti, ne pa po njihovih zmožnostih“. V zadnjem delu prireditve je predsednik Zveze podelil še priznanja in plakete zaslužnim, s pozdravnim nagovorom predstavnika italijanskega združenja žrtev vonj pa se je končala prireditve ob petintridesetletnici ustanovitve organizacije.

Geslo srečanja je bilo Za izenačitev možnosti, saj slepi in slabovidni z zakonodajo niso zadovoljni.

85 LET ORGANIZIRANEGA DELOVANJA SLEPIH

Dane Kastelic

Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije je 1. junija 2005 v parku Zvezda počastila 85-letnico organiziranega delovanja. Predsednik Zveze Stane Padežnik je v svojem pozdravnem govoru dejal, da je Zveza slepih in slabovidnih Slovenije organizirana v eno največjih nevladnih invalidskih organizacij. Poudaril je, da izražajo človeško in državljansko pravico ter odgovornost, da so aktivni in enakovredni udeleženci v življenju slovenske družbe in države.

Foto: Ivo Jakovljevič

Predsednik Stane Padežnik kot govornik, tajnica Ahčan Nevenka v ozadju z zborom

Slavnostni govornik je bil predsednik državnega zbora Republike Slovenije dr. France Cukjati, ki se je v svojem nagovoru strinjal, da država včasih premalo prisluhne potrebam invalidom. Končal pa je z mislijo: »Slepota srca je tista, ki človeka in družbo razvrednoti.«

Preden se je za člane Zveze in naključne mimoidoče pričel bogat kulturni program, je povezovalka programa Eva Longyka Marušič napovedala tudi govor predsednika Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije Borisa Šuštaršiča. V kratkem orisu trenutnega položaja slovenskih invalidov je izpostavil predvsem težavo, ko hoče država z različnimi ukrepi zmanjševati neodvisnost invalidskih organizacij in posledično invalidov. Poudaril je, da naj država pripravi analizo dejanskega stanja pravic, ki jih imajo slovenski invalidi na področju socialnega varstva. Pri tem naj ima za sogovornike reprezentativne organizacije, ki jim je podelila status, ne pa da o invalidih odloča brez invalidov.

Po uradnem delu je po podatkih organizatorjev kakih 500 članov in mimoidočih uživalo v kulturnem programu, ki ga je pripravilo triindvajset večinoma glasbeno-pevskih skupin slepih in slabovidnih z območja Slovenije.

Edinburški festival civilne družbe

Dane Kastelic

6

Jedro mesta je bilo zaprto, a se taksist prebije do hotela. Na vratih policija, mimo se vali množica protestnikov. S televizijskega zaslona jih poznam kot nasilneže, postopače in nezadovoljneže. Precej skeptično jih opazujem s hotelskega okna, preden se jim pridružim. Ljudje so v belih oblačilih, simbolni barvi protestov. Plakati dajo vedeti, da je povzročitelj svetovnega zla Bush, rešitelj pa Che Guevara. A druga sporočila zamajejo moje prepričanje, da gre le za protiameriške demonstracije. Kako drugačen protest od tistih redkih v Sloveniji, ki so politično in ideološko enotni! Pri nas se vnaprej ve, kdo se bo protesta ne glede na problematiko udeležil

in kdo ne. Zborovanje v Edinburgu z množico različnih protestnikov, a enotnih v zahtevah, me spomni na čase, ko je proteste v Sloveniji skliceval Igor Bavčar.

Stopim iz hotela in zavijem proti množici. Kdo so in koga predstavljajo? Socialisti, duhovniki, sindikati, upokojenci, učitelji, hipiji, invalidi, glasbeniki, mirovniki, okoljevarstveniki, množica iz Darfurja, otroci v spremstvu staršev, mladina. Vseh skupaj je 240.000. Med njimi je dvanajst kolesarjev, ki so v devetih dneh prekolesarili 560 milj poti iz Londona. Ingrid, v Braziliji rojena črnka, stara 35 let, prevajalka, pravi,

da so kolesarili 12 ur na dan, spali pa so pri prijateljih. »Če bi poslušali tiste, ki pravijo, da na demonstracijah izgubljam čas, se ne bo nikoli nič spremenilo. Mogoče se nam smejejo, a ignorirati nas ne bodo mogli več! Zmagali bomo! Verjamemo v moč ljudi, moč množice!«

Res je, kdo še lahko ignorira te številke: 1,1 milijarde ljudi nima dostopa do pitne vode, 2,2 milijarde nima dostopa do zdravstvenih storitev, 870 milijonov je podhranjenih, 600 milijonov brezdomcev, 600 milijonov otrok živi v revščini, deset milijonov jih umre pred petim letom zaradi bolezni, ki bi jih bilo mogoče odpraviti, 100 milijonov otrok - 60 odstotkov deklic nima možnosti za izobraževanje, 400.000 mrtvih v Darfurju, 500 novih smrti vsak dan, genocidi, umori, etnično čiščenje, 100.000 posiljenih žensk v Kongu, 250 milijonov otrok 16 ur na dan in sedem dni v tednu, izdeluje trendi oblačila, v Iranu javno obešajo samo 16 let stare deklice ... Zaradi brezbriznega odnosa do narave na Aljaski primanjkuje snega, reke v Bengalju poplavlajo, v Nepalju pa se želijo turisti povzpeti na Everest v osmih urah, ne glede na uničenje narave ...

Vse se začne pri Svetovni trgovinski organizaciji, ki vodi potekanje trgovskih poslov po svetu. Dovoljuje, da države razvitega sveta ščitijo svojo industrijo in ji namenajo ogromne

milijardne zneske subvencij. Zaradi subvencij majhni kmetje iz Afrike z njimi ne morejo tekmovati. Kmetje v Senegalju ne morejo prodati svoje čebule, saj je subvencionirana nizozemska čebula cenejša. Na Jamajki kmetje ne morejo prodati mleka, saj je subvencionirano mleko v prahu držav Evropske unije veliko cenejše ... Nepravilno ureditev bi bilo treba spremeniti tako, da bi revnim državam omogočili boljši dostop do evropskega in ameriškega trga. A to bi pomenilo odpraviti protekcijo evropske in ameriške industrije. Ukiniti bi bilo potrebno prodajo njihove zelenjave po dumpinških cenah na afriškem trgu. Tretja rešitev pa bi bila, da bi revnim državam dovolili, da same zaščitijo svojo industrijo in izdelke, dokler ti ne bi bili konkurenčni na svetovnem trgu. To bi pomenilo uvozne carine, ki bi se odpravile šele, ko bi bilo njihovo gospodarstvo konkurenčno. Tako sta se razvila »azijska tigr« Koreja in Kitajska.

Razvite države so se že pred 30 leti odločile, da bodo revnim državam prispevale 0,7 odstotka BDP. Ta odstotek je doseglo le pet držav EU, med katerimi ni nobene članice G 8. Italija kot članica daje le 0,15 odstotka BDP, Amerika, ki je sicer največja plačnica, pa daje državam 0,19 odstotka BDP. A pomoč je še kako potrebna za gradnjo cest, železnic, bolnišnic, šol. Z odpisom dolga najrevnejšim državam so v Moza-

mbiku denar, namenjen vračilu, porabili za imunska cepiva, ki so rešila na tisoče otroških življenj. V Beninu so denar namenili podeželskemu zdravstvu in programom boja proti HIV. Še na eni točki države G 8 ogrožajo človekove pravice in življenje najrevnejših: s prodajo orožja na najbolj konfliktna območja sveta, v Sudan, Burmo, Kongo, Kolumbijo in Savdsko Arabijo. Z orožjem se ljudi ustrahuje, maltretira, preganja, pobija. Države G 8 imajo v rokah kar 80 odstotkov svetovne trgovine z orožjem. Pri tem jih ne moti, da orožje prodajajo najbolj revnim, ranljivim in zatiranim ljudem. Kot je dejal Robin Cook, je ravno prodaja lahkega orožja najboljša metoda za množično ubijanje.

Kljub vsem tem srh zbujačim dejstvom, ki jih voditelji G 8 poznajo, so bili ljudje na shodu miroljubni, dobre volje, a odločni: »Če ne protestiramo zdaj - KDAJ potem?« Glasbeni ritem je protestnikom dajal velik ansambel škotskih dud. Eno od izhodiščnih mest spreveda je bila cerkev St. John's Church na Princess Street. Cerkev je bila polepljena s sporočili in grafiti protestnikov pred oltarjem, povsod po klopeh so bili beli trakovi s sporočili Nelsona Mandele, da revščina ni naraven pojav, tako kot nista suženjstvo in apartheid. Vse to je delo človeka in vse to lahko človek odpravi. Skupaj imamo možnost za to. Če zbudimo vest in spremenimo mnenje osmih ljudi, vplivamo na življenja 800 milijonov ljudi. Smo generacija, ki ima to priložnost. Če bi sedaj molčali, bi bilo to izdajstvo. Cerkev na Škotskem je ena od aktivnih pobudnikov družbenih sprememb. Med udeleženci začetim, kako drug drugega solidarno podpirajo v zahtevah. Popolnoma drugače kot v Sloveniji!

Zdi se mi, da je osnovna družbena angažiranost v Sloveniji popolnoma brezbrizna do težav trpečih in umirajočih. Tudi solidarnosti ni, da bi s svojo navzočnostjo podprli redke stavkajoče v Sloveniji. Uveljavljamo načelo »vsak zase, drug proti dru-

Mogoče se nam smejejo, a ignorirati nas ne bodo mogli več!

Humanost se ne deli na tukaj in tam!

gemu, vsi skupaj pa proti tistemu, ki ima uspeh«. A brezbriznost do velikih problemov človeštva nas dela neo-bčutljive tudi do soljudi, s katerimi živimo. Zato se problemi izključenih socialnih skupin v Sloveniji že leta ne rešujejo, kopičijo pa se še novi. Na ta festival bi morale oditi tudi naše nevladne organizacije. Tu bi se opogumile za pohod po Sloveniji. Izgubile bi občutek osamljenosti in šibkosti.

Organizacije na edinburškem festivalu so nedvomno pokazale, da so generatorji razvoja civilne družbe. Nikoli prej niso bile tako povezane kot danes, nikoli prej jim politiki niso tako pozorno prisluhnili. Več kot 70 organizacij je svoj pohod

končalo v mestnem parku The Meadows s programom, gledališčem, razstavami, športnimi igrami, plesom, glasbo Afrike. Navzoče sta pozdravila ambasador in glasbenik Baaba Maal in predsednik Guyane Jagedo.

Rešitev tudi tokrat ni prineslo prerokanje državnikov G 8. Prave odločitve se bodo sprejemale na pogajanjih WTO decembra v Hongkongu.

Naj končam z zapisanimi mislimi Vite Mavrič, ambasadorke Unicefa: »Humanost se ne deli na tukaj in tam. V Sloveniji, deželi samozadostnosti, moram vsak dan odgovarjati na vprašanja, zakaj se ukvarjati s tujimi problemi, ko imamo že svojih dovolj. A kdor reče kaj takega, vem, da tudi pri nas ne bo pomagal nikomur. To je samo izgovor za popolno nesodelovanje. Ne bo preteklo dosti vode, ko bodo ljudje nehali razmišljati zgolj o sebi, kajti vstopili smo v svet, katerega težave bodo jutri naše, naše težave pa ne njihove ...«

Njegova ekscelenca gospod Erwan Fouéré, visoki predstavnik EU v Sloveniji, je dal poseben pečat k vstopu Slovenije v evropske povezave

Priznanje ZPS gospodu Erwanu Fouéréju

Benjamin Žnidaršič

Avgusta se je spremenila sestava predstavništva Evropske komisije v Sloveniji, saj je z mesta veleposlanika EU v Sloveniji na novo dolžnost v Bruselj odšel gospod Erwan Fouéré, ki je bil naš veliki prijatelj.

Njegova ekscelenca gospod Erwan Fouéré, visoki predstavnik EU v Sloveniji, je dal poseben pečat k vstopu Slovenije v evropske povezave. Spoznali smo ga kot izredno prijetno in prijazno osebo, ki zna tudi med nami prepoznati sogovornika, in smo bili vedno veseli njegove prisotnosti. Če bi politični barometri zajemali tudi veleposlanike, bi bil gotovo visoko na vrhu med tistimi, ki jim gre največja naklonjenost naših državljanov.

Po več kot enoletnem obdobju naše države v EU že lahko potegnemo črto in ugotovimo, da se je Slovenija umestila v stabilen politični prostor, ki nam vendarle nekaj obeta. Ne moremo razmišljati več na provincialen način, ampak je čas, da pri globalnih odločitvah soodločamo. Po domače rečeno: Slovenija je pogledala čez planke. Naj se še po slikarsko izrazim: če je Slovenija s svojo osamosvojitvijo dobila sliko na političnem zemljevidu Evrope, je ta slika z

vstopom v EU dobila tudi svoj okvir. Eden glavnih protagonistov tega uokvirjanja naše slike je bil gotovo gospod Erwan Fouéré. Se posebno pa je njegova zgodovinska vloga povezana z zagotavljanjem pravic šibkejšim in manj prepoznavnim.

Ker smo se mu hoteli še posebej zahvaliti za njegovo naklonjenost naši organizaciji, se je upravni odbor ZPS odločil, da mu v slovo podeli častno priznanje kot človeku, ki nam je bil vedno pripravljen prisluhniti in nam pomagati pri zagotavljanju boljšega položaja v družbi. Priznanje mu je predal predsednik Ivan Peršak 29. junija 2005 na sedežu Zveze paraplegikov Slovenije v prisotnosti nekaterih naših predstavnikov, ki so z njim sodelovali. Predsednik Ivan Peršak se mu je zahvalil za njegov prispevek pri zagotavljanju pravic invalidom in poudaril, da nam je bilo v neizmerno veselje in čast, da je tako pomembna oseba lahko z nami. Še posebno pa smo bili počaščeni, da je tako zavzeto spremljal naše delo in

Gospodu Erwanu Fouéréju predsednik Ivan Peršak v prisotnosti predstavnice EK Mojce Krisper in predstavnikov ZPS predaja zasluženo priznanje.

nam s svojo prisotnostjo dajal spodbudo, da še bolj zagnano opravljamo svoje poslanstvo.

Gospodu Erwanu Fouéréju želimo veliko uspeha pri njegovih novih nalogah v Bruslju in upamo, da se bo v prihodnje Slovenije spominjal tudi po paraplegikih in tetraplegikih.

7. evropska konferenca na temo podpornega zaposlovanja je potekala v Barceloni v Španiji od 15. do 17. junija 2005

Poročilo Barcelona EUSE 2005

mag. Aleksandra Tabaj

Evropska zveza za podporno zaposlovanje (European Union of Supported Employment) je bila ustanovljena leta 1993. Po zadnjih podatkih zvezo sestavlja 16 nacionalnih organizacij za podporno zaposlovanje iz Avstrije, Češke, Anglije, Finske, Nemčije, Grčije, Islandije, Irske, Italije, Nizozemske, Severne Irske, Norveške, Portugalske, Škotske, Španije in Švedske. Slovenija še ni ustanovila svoje nacionalne zveze za podporno zaposlovanje, zato tudi ni članica zveze.

Prva konferenca Evropske zveze je potekala leta 1994 v Rotterdamu na Nizozemskem, druga leta 1995 v Dublinu na Irskem, tretja 1997 v Oslu na Norveškem, četrta 1999 v Rimu v Italiji, peta 2001 v Edinburgu na Škotskem in šesta 2003 v Helsinkih na Finskem.

Letošnjo je gostila Barcelona v Španiji. Naslednja konferenca bo organizirana v Belfastu na Irskem leta 2007.

Konference se je udeležilo več kot 600 predstavnikov organizacij, ki izvajajo podporno zaposlovanje, predstavnikov državnih in raziskovalnih institucij ter

invalidov, med njimi tri slovenske delegatke. Uradno geslo konference je bilo: Podporno zaposlovanje – naravno najboljša izbira!

Definicija, ki jo danes uporablja evropsko gibanje za podporno zaposlovanje, je naslednja: »Zagotavljanje podpore za invalide ali druge ranljive skupine, da se pridobi in ohrani plačano delo na odprtem trgu dela (v integriranem okolju).« Kot je razvidno iz definicije, se v podporno zaposlovanje poleg ciljne populacije invalidov lahko vključuje tudi predstavnike drugih ranljivih skupin.

Na konferenci je bila predstavljena publikacija Information booklet & Quality Standards, ki vsebuje osnovne podatke o podpornem zaposlovanju ter predstavi organizacijo Evropska zveza za podporno zaposlovanje, kodeks etike za osebje, ki dela po modelu podpornega zaposlovanja, in standarde kakovosti za podporno zaposlovanje. Publikacija je brezplačno dostopna na spletni strani www.euse.org. Evropska zveza je pripravila še obsežen zbornik s predavanji in povzetki delavnic.

Gibanje za podporno zaposlovanje izvira iz 70. let 20. stoletja. Izvorno je nastalo v Združenih državah Amerike in Kanade. Ciljna populacija, na katero se je gibanje na začetku osredotočalo, so bile osebe z motnjami v duševnem razvoju, ki so jih usmerili iz oblik zaščitne zaposlitve na običajna delovna mesta v integriranem okolju. Gibanje za podporno zaposlovanje je po tem začetku začelo vključevati vse invalide v oblike integriranega načina zaposlovanja.

Novi način zaposlovanja je temeljil na praksi, da se usposabljanje izvaja na samem delovnem mestu s pomočjo tako imenovanega »job-coacha«, trenerja dela, ki zagotavlja dobro strukturirano podporo za invalida na delovnem mestu. Gre za premik dela z invalidom s področja usposabljanja na področje zaposlovanja neposredno na delovnem mestu. Podpora na delovnem mestu lahko vključuje usposabljanje na delovnem mestu,

Strokovno

trening socialnih veščin, pomoč pri transportu na delo in z njega ter drugo potrebno pomoč, da bi bila zaposlitev učinkovita tako za invalida kot tudi za delodajalca (v tem primeru govorimo o pristopu, ki vključuje dva klienta - invalida in delodajalca). Izhodiščna ideja modela podpornega zaposlovanja je najprej najti ustrezno delo za invalida in ga potem neposredno na delovnem mestu usposobiti za opravljanje tega dela. Ko je potrebna delovna stabilnost dosežena, se trener dela umakne, podporo pa prevzamejo sodelavci (tako imenovana naravna podpora, ki ni plačana).

Glavna govornika na konferenci sta bila iz Združenih držav Amerike, dr. John O'Brien, in dr. Pat Rogan.

Vsebina predavanja dr. O'Briena se je nanašala na novo videnje podpornega zaposlovanja v luči učeče se organizacije in poudarka, da imajo invalidi z učnimi težavami (v našem sistemu so to osebe z motnjami v duševnem razvoju) prirojene ali pridobljene individualne omejitve v sistemu, ki je naravnano na spodbujanje vseživljenjskega izobraževanja. Predstavljena ameriška študija podaja podatke, iz katerih avtor zaključuje, da same intelektualne omejitve ne napovedujejo nezaposelnosti in da se invalidi z motnjami v

duševnem razvoju lahko uspešno vključujejo v delo.

Dr. Pat Rogan je poudarila naravnost ameriškega videnja o zastarelosti institucij, kot so zaščitne delavnice in centri za dnevne dejavnosti, modela, ki ljudi ločuje, ne pa integrira. Ameriški podatki kažejo, da 77 odstotkov invalidov dela v zaščitnih delavnicah ali dnevnih centrih in samo 23 odstotkov v integriranem okolju. Proračunsko financiranje se nanaša v glavnem le na zaščitno zaposlovanje. Študije podpornega zaposlovanja kažejo, da je to bolj učinkovito kot zaposlovanje, ki poteka v segregiranih oblikah, ne samo s stališča posameznika in njegovega razvoja, ampak tudi s stališča financiranja. Najdražje oblike zaposlovanja invalidov so namreč vezane na segregirano zaposlovanje.

Ameriška predavateljica sta predstavila gibanje podpornega zaposlovanja, ki se nanaša na samozaposlovanje invalidov (supported self-employment). Predstavljen je bil primer samozaposlitve invalida, kjer so podporno zaposlovanje izvedli v poslovnem okolju. Najprej je bil proces usmerjen v iskanje tržne niše, ki je bila v tem primeru uničevanje dokumentov. Za težjega invalida so organizirali delovno mesto, na katerem je

bil samozaposlen kot uničevalec dokumentov.

Poleg predavanj je konferenca ponujala delavnice, kjer so predavatelji predstavljali svoje izkušnje in delo v podpornem zaposlovanju. Delo po delavnicah je vključevalo teme, kot so podporno zaposlovanje - usposabljanje trenerjev dela na klasične načine in na daljavo, razširjenost različnih praks podpornega zaposlovanja v Evropi in svetu, sistem subvencioniranja plač invalidov, poklicna orientacija in profiliranje, individualni rehabilitacijski načrt itd.

Predavanje in delavnico sta na konferenci pripravili tudi slovenski predstavnici, mag. Tatjana Dolinšek iz Racio d.o.o. in mag. Aleksandra Tabaj iz ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, direktorat za invalide. Predavanje je vključevalo:

- predstavitev statističnih podatkov za Slovenijo (invalidi: zaposleni v invalidskih podjetjih in v integriranem delovnem okolju, brezposelni invalidi, stopnja brezposelnosti invalidov v primerjavi s stopnjo brezposelnosti za slovensko populacijo),
- zakonodajni okvir za podporno zaposlovanje, ki se nanaša na poglavje o podpornem zaposlovanju iz zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov, sprejetega v letu 2004,
- temeljne podzakonske akte, ki jih pripravlja direktorat za invalide (pravilnik o merilih za priznanje statusa invalida, merilih za priznanje pravice do zaposlitvene rehabilitacije in merilih za ocenjevanje zaposlitvenih možnosti invalidov, metodologija ocenjevanja delovnih rezultatov invalidov in cenik plačevanja podpornih storitev),
- predstavitev definicije podpornega zaposlovanja po navedenem zakonu, predstavitev storitev podpornega zaposlovanja, ki vključuje tako strokovno podporo za invalida kot za delodajalca. Strokovna podpora za invalida zajema informiranje, svetovanje, usposabljanje, osebno asistenco, spremljanje pri delu, razvoj osebnih metod dela, ocenjevanje delovne uspešnosti in tehnično podporo s prilagoditvijo delovnega mesta in

Aleksandra Tabaj (desno) s sodelavkami na 7. evropski konferenci na temo podpornega zaposlovanja v Barceloni

sredstev za delo. Strokovna podpora za delodajalca in delovno okolje invalida zajema storitve informiranja in svetovanja. Poleg samih storitev podpornega zaposlovanja je mogoče za invalida sofinancirati tudi del njegove plače;

- pogoji, da se storitve podpornega zaposlovanja financirajo iz Sklada za spodbujanje zaposlovanja invalidov, se nanašajo na zaposlitev invalida za nedoločen čas ali za čas vsaj dve leti, na dokončan proces zaposlitvene rehabilitacije in na zaposlitev invalida, ki je nad določeno kvoto, ki jo mora izpolniti delodajalec;

- poleg tega mora biti opredeljen individualni načrt podpore za invalida in delodajalca z opredeljeno vrsto podpore in v pogodbi o zaposlitvi opredelitev načina in obsega strokovne in tehnične podpore invalidu, delodajalcu in delovnemu okolju;

- izzivi za prihodnost podpornega zaposlovanja v Sloveniji se nanašajo na promocijo podpornega zaposlovanja, usposabljanje osebja, ki bo izvajalo podporno zaposlovanje, in pripravo cenika podpornih storitev.

V razpravi (delavnici), ki sta jo izvedli avtorici predavanja, je sodelovala vrsta udeležencev iz različnih držav. Vprašanje je bilo, kako imajo v posameznih državah oblikovano ceno za plačevanje podpornih storitev. Gradivo, ki je nastalo na podlagi delavnice, bo služilo za pripravo cenika podpornih storitev. Najdemo lahko več pristopov:

- projektni način plačevanja osebja v okviru projektov Evropskega socialnega sklada, Leonardo itd., kar pomeni, da se določi urna postavka na osnovi pretekle plače in na tem temelji povračilo stroškov;

- plača se plačo za trenerja dela in drugo potrebno osebje, ki skrbi za izvajanje podpornega zaposlovanja (npr. irski model);

- sredstva za plačilo se zagotavljajo z donacijami (npr. Španija, Irska);

- sredstva za plačilo določi pristojna služba, ki ureja programe zaposlovanje invalidov (npr. Nemčija, Avstrija).

Nediskriminacija in enake pravice invalidov v zakonodaji - Povzeto po prispevku dr. Brodila

ČLOVEKOVE PRAVICE

Katja Vipotnik, prof. def. DPO+FIBO

V Portorožu so potekali informativni dnevi, kjer je svojo zakonodajo in pravice invalidov predstavilo nekaj evropskih držav. Odločili smo se, da predstavimo nekaj pravic iz zakonodaje v naši sosednji državi Avstriji.

Avstrijsko socialno pravo na nobenem poglavitnem področju ne pozna omebe vredne določbe o invalidih. Niti zdravstveno zavarovanje niti invalidsko zavarovanje ne vsebuje posebnih določb za zavarovalne primere invalidov. V pravnih predpisih o dajatvah v socialnem zavarovanju pa obstaja vrsta določb, ki obravnavajo invalidnost, ki nastopi zaradi zavarovalnih primerov. Posebnih določb za ljudi, ki že kot invalidi vstopijo v poklicno življenje, socialno zavarovanje vsekakor ne ureja.

Le pravne določbe o dajatvah v okviru pokojninskega zavarovanja poznajo neko vrsto »posebne pokojnine« za invalide. Pravico do tega imajo tudi drugi, vendar le, če so najmanj 120 mesecev plačevali prispevke obveznega zavarovanja. Leta 1990 je bil sprejet zvezni zakon o invalidih. V prvem razdelku vsebuje zakon o invalidih predvsem določbe o usklajevanju ukrepov za rehabilitacijo invalidov.

V drugem razdelku je treba pri zveznem ministrstvu za delo in socialne zadeve ustanoviti zvezni strokovni svet za invalide, ki se posvetuje z zveznim ministrom, daje strokovna mnenja in stališča ter pomaga zveznemu ministru pri usklajevanju zakonskih in drugih ukrepov.

V tretjem razdelku se avstrijskim zveznim uradom za socialne in invalidske zadeve nalaga obveznost, da zaradi premagovanja življenjskih okoliščin pomagajo invalidom, če

sami niso sposobni, da bi odpravili svoje težave, jih omilili ali preprečili, da se poslabšajo.

V četrtem razdelku je treba zaradi posebne pomoči za invalide ustanoviti podporni sklad.

Leta 2000 je avstrijski zakonodajalec na predlog komisije strokovnjakov za socialno pravičnost med drugim uvedel obdavčevanje invalidskih pokojnin. V tem zakonu je še nekaj določb in tako se zdi, da je ves zakon zbir določb in področij urejanja, katerih praktični pomen ni tako pomemben, takoj vsaj trdi avtor prispevka dr. Wolfgang Brodil z Univerze na Dunaju.

Za vključevanje v delovno okolje obstaja v Avstriji že od leta 1970 zakon o zaposlovanju invalidov, katerega določbe se zelo navezujejo na zvezni zakon o invalidih.

Splošne prepovedi diskriminacije naj bi vseboval zakon o enakih pravicah invalidov. Namen tega zakona je, da odpravi ali prepreči diskriminacijo invalidov in s tem zagotovi, da se invalidi enakopravno vključijo v življenje in družbo ter da se jim omogoča, da sami odločajo o načinu življenja.

V povzetku se avtor sprašuje o veliko odprtih vprašanjih, ki jih ima avstrijska država, in se zaveda, da bo treba na področju prava še veliko razumeti in narediti!

ARHITEKTURA KOT UMETNOST PROSTORA S HUMANO VSEBINO

Matjaž Planinc, u.d.i.a.

1. UPORABNA VREDNOST ARHITEKTURE

Arhitektura je umetnost prostora. Oblikovanje grajenega prostora kot zunanja in notranja sfera je arhitekturno delo, ki usodno določa naše življenjsko okolje.

Stroka arhitekture obsega mnogo znanj, ki so vključena v arhitekturno delo. Najprej so potrebna tehnična znanja o konstrukcijah, materialih, gradbeni fiziki, tehnoloških postopkih in sistemih itd. Prav tako so pomembna oblikovna znanja o antropometriki, proporcijah, kompozicijah, modularni koordinaciji, barvnih zakonitostih in podobno. Ne gre tudi brez ekonomskih ter umetnostnozgodovinskih, naravovarstvenih, socioloških, psiholoških in drugih družboslovnih znanj. Vsa znanja pa morajo biti usklajena z osnovnim namenom, to je ustrezna in zelena funkcionalna zasnova name-ravane gradnje.

Zaradi vsega tega je arhitekturno delo izjemno pomemben segment v vsaki družbeni skupnosti. **Strokovnjak arhitekt je sooblikovalec življenjskega okolja, ki je sestavljeno iz mozaika arhitekturnih izdelkov.**

Vloga arhitekta se pojavlja na vseh ravneh grajenega okolja:

- urbanistično načrtovanje določa temeljne posege v naravni prostor in usklajevanje vseh zahtev družbene skupnosti glede na stopnjo razvoja in perspektivnih ciljev,
- načrtovanje objektov javnega pomena za nizke in visoke gradnje,
- načrtovanje zasebnih stanovanjskih objektov in objektov za izvajanje

raznih dejavnosti,

- oblikovanje opreme za različne funkcionalne namene in izdelkov uporabne vrednosti.

Prepletenost vlog urbanistov, arhitektov in oblikovalcev z vsemi zahtevami in nalogami, ki se pojavljajo v družbeni skupnosti, je osnovno gibalno pri oblikovanju grajenega okolja. Človek je v svojem življenjskem okolju usodno povezan s stvaritvami urbanistov, arhitektov in oblikovalcev. Zato je stroka arhitekture stalno podvržena kritičnim ocenam in mnenjem uporabnikov, ki v svojih specifičnih individualnih potrebah pričakujejo optimalne možnosti. Uporabna vrednost arhitekture se v družbeni skupnosti preverja z različnih vidikov. Funkcionalna vrednost je ob ekonomskih kriterijih poglavitna vsebina preverjanja.

Arhitekturno delo mora ustrezati funkcionalnim zahtevam uporabnikov v vseh načrtovanih segmentih:

- javne površine, ki so namenjene za komunikacijo prebivalstva,
- objekti visokih gradenj različnih vsebin z vsemi sestavnimi deli, ki so namenjeni uporabnikom,
- oblikovanje množice detajlov opreme in ureditve prostorov, ki so v funkciji uporabnikov.

Podrobnejši pregled delov grajenega okolja obsega vse pomembne skupine nizkih in visokih zgradb, ki so osnova za zadovoljevanje potreb prebivalstva:

1. površine prometnih komunikacij s pločniki za pešce in parkirišč
2. javne površine trgov, sprehajališč, parkov, tržnic, površin za šport in

rekreacijo

3. stanovanjski objekti
4. zdravstveni objekti na vseh ravneh zdravstvene oskrbe
5. šolski objekti za vse vsebine vzgoje in izobraževanja
6. kulturni objekti - gledališča, kulturni domovi, kinodvorane, muzeji, galerije
7. gostinski, hotelski in turistični objekti
8. poslovni objekti javnega pomena - pošte, banke, borze, agencije, zavarovalnice
9. upravni objekti za potrebe prebivalstva
10. trgovski objekti vseh vsebin
11. športni in rekreativni objekti
12. prometni objekti
13. sakralni objekti

Vsi segmenti grajenega okolja vsebujejo množico arhitekturnih del in se tako stroka arhitekture manifestira kot izjemno pomemben del življenja družbene skupnosti.

2. FUNKCIONALNO OVIRANI LJUDJE V ŽIVLJENJSKEM OKOLJU

Ključni uporabnik v grajenem prostoru je človek in tako mora biti on merilo za oblikovanje elementov arhitekturnega dela.

Funkcionalna vrednost arhitekture se navezuje na del arhitekturnih znanj, ki obravnavajo ergonomijo in antropometriko. Pri preučevanju teh zakonitosti pa mora strokovnjak arhitekt obvezno upoštevati širok spekter uporabnikov bodočega arhitekturnega dela.

Družbeno skupnost sestavlja prebivalstvo zelo različnih funkcionalnih sposobnosti. Poleg ljudi s povprečnimi psihofizičnimi sposobnostmi so v vsaki družbeni skupnosti tudi ljudje z naslednjimi specifičnimi omejitvami:

- ljudje, ki zaradi različnih vzrokov in zdravstvenih diagnoz trajno upora-

bljajo ortopedске pripomočke (bergle, opornice, invalidski vozički);

- ljudje, ki imajo specifične komunikacijske sposobnosti (slabovidni in slepi ljudje, naglušni in gluhonemi ljudje, duševno prizadeti ljudje);
- ljudje z različnimi zdravstvenimi diagnozami bolezenskih stanj in postoperativnih stanj, ki se odražajo v omejenih fizičnih sposobnostih;
- stari ljudje z vsemi tegobami gibalnih sposobnosti in psihičnih težav;
- ljudje z omejenimi gibalnimi sposobnostmi zaradi poškodb
- ljudje v posebnih situacijah – otroci v vozičkih.

Del prebivalstva v navedenih stanjih je zelo obsežen, kar potrjujejo razne izvedene raziskave in statistični podatki organizacij, ki združujejo ljudi posameznih specifičnih sposobnosti.

Funkcionalno ovirani ljudje so kot množica potencialnih uporabnikov grajenega okolja tisti dejavnik, ki ga mora arhitekturna stroka spontano obravnavati. Na osnovi specifičnih ergonomskih zahtev funkcionalno oviranih uporabnikov se morajo načrtovati ustrezne rešitve v grajenem okolju.

Življenjsko okolje funkcionalno oviranih ljudi je skupno življenjsko okolje družbene skupnosti in mora biti tako oblikovano, da omogoča vsem uporabnikom enakovredne in neodvisne možnosti.

Dileme o upravičenosti zahtev funkcionalno oviranih ljudi v grajenem okolju so bile v prejšnjih obdobjih temeljito obravnavane in zavrnjene z rezultati strokovnih interdisciplinarnih raziskovalnih nalog, ki so pomenile osnovo za pripravo in uresničevanje ustreznih zakonskih predpisov.

Življenjske zahteve funkcionalno oviranih ljudi so se manifestirale s pomočjo invalidskih organizacij, ki so se uveljavljale v družbeni skupnosti ter dosegle pozitiven razvoj in upo-

števanje zahtev po enakovrednih možnostih v grajenem okolju. Zakonodaja v obliki krovnega zakona o graditvi objektov, pravilnika in standarda je v zadnjih dveh desetletjih postopoma definirala in uzakonila zahteve za ustrezno oblikovanje grajenega okolja.

Arhitekturna stroka je tako dobila konkretna določila, ki se morajo upoštevati pri vsakem projektu. Ambicije ljudi, ki se odražajo v spektru želja po izobraževanju, delu, bivanju in raznih aktivnostih, se pri funkcionalno oviranih ljudeh velikokrat ne morejo uresničiti zaradi neprilagojenega in nedostopnega grajenega okolja. **Posledice omejenih možnosti lahko dramatično vplivajo na eksistenco posameznikov, dodatno obremenjujejo socialnovarstveni sistem družbene skupnosti, predvsem pa se tako krši človekove pravice.**

Obveznost investitorjev in projektantov je nedvoumno določena in tudi sankcionirana z zakonskimi predpisi. Arhitekturna stroka pa mora ob upoštevanju specifičnih zahtev funkcionalno oviranih uporabnikov pri posamezni arhitekturni kreaciji doseči tudi čim bolj logično in spontano umestitev posameznih fun-

kcionalnih elementov v celoto uporabnosti in kompozicije.

Ob vseh načelnih in konkretnih iztočnicah za pravilno projektirane in izvedene objekte grajenega okolja pa je nujno zahtevati in vzdrževati doslednost pravilnih rešitev, ki se mora udeleževati s korektnim delom upravnih enot in inšpekcijskih služb.

3. POJEM ARHITEKTURNIH OVIR

Arhitekturne ovire so dediščina iz preteklih obdobj graditeljstva.

Nerealno je sklepati, da so se pojavljale že v preteklih stoletjih, ker so bile družbene razmere v zgodovinskih obdobjih pred drugo polovico 20. stoletja neprimerne za razmišljanje o enakopravni pojavnosti funkcionalno oviranih ljudi. Pomembne arhitekturne objekte, ki so bili odraz umetnostnega sloga posamezne dobe, so oblikovali in gradili veliki mojstri svetovne arhitekturne zgodovine. Veličina takratne arhitekture se ni ukvarjala z nemočnimi in invalidi, saj je bilo tudi njihovo preživetje nepomembno.

Po drugi svetovni vojni pa se je zaradi napredka medicine in s tem boljšega preživetja psihofizično prizadetih prebivalcev ter demokratizacije dru-

Funkcionalno ovirani ljudje so kot množica potencialnih uporabnikov grajenega okolja tisti dejavnik, ki ga mora arhitekturna stroka spontano obravnavati.

žbe v Zahodni Evropi in Združenih državah Amerike začel napredek pri zagotavljanju enakovrednih možnosti za vse prebivalce v življenjskih okoljih.

Kritična presoja pa je potrebna za razmere v naši arhitekturni praksi v drugi polovici 20. stoletja. V tem obdobju naslednjih desetletij proti koncu stoletja je bilo v naših razmerah zelo težko uveljavljati predloge in zahteve za take spremembe v praksi projektiranja in izvajanja objektov javnega grajenega okolja, ki bi omogočale večjo prisotnost funkcionalno oviranih ljudi v družbi. Razkorak med prakso razvitega sveta in našim stanjem je bil vedno večji. Konkretnih rešitev po evidentiranih zgledih iz drugih držav žal ni spodbujala naša arhitekturna stroka. Zaradi življenjskega interesa in eksistenčne nuje so se invalidi kot najbolj izpostavljena in diskriminirana skupina uporabnikov, združeni v matičnih organizacijah, spoprijeli s perečo problematiko. S strokovnimi sodelavci so sistematično pripravljali teoretične in praktične sistemske in parcialne rešitve na osnovi preverjenih rešitev in standardov iz razvitih držav.

Predolgo ignoriranje uveljavljanja humanih elementov arhitekture, kar so počeli naša arhitekturna stroka in vsi drugi dejavniki, ki vplivajo na proces graditve objektov, je vodilo v vedno večji obseg arhitekturnih oziroma grajenih ovir in kot kot posledica še komunikacijskih ovir.

Arhitekturne ovire so v strokovnem smislu nepotrebne in pomenijo napako v arhitekturnem delu.

Arhitekturne ovire se pojavljajo v vseh segmentih oblikovanja grajenega okolja: pri prostorskem načrtovanju, pri projektiranju in gradnji objektov nizkih in visokih gradenj ter pri oblikovanju notranjih prostorov in opreme.

Kritična področja, ki najbolj diskriminirajo funkcionalno ovirane ljudi so:

1. grajene ovire na javnih povr-

šinah, komunikacijah in pripadajočih objektih

2. arhitekturne ovire na horizontalnih komunikacijah objektov v javni rabi

3. arhitekturne ovire na vertikalnih komunikacijah objektov v javni rabi

4. arhitekturne ovire pri dostopu do stanovanjskih enot v individualnih in večstanovanjskih objektih

5. arhitekturne ovire pri funkcionalnosti in opreми prostorov

Za vsa navedena področja so razvite in uveljavljene metode ter tehnične rešitve za odpravljanje arhitekturnih in komunikacijskih ovir.

Ad 1

Osnovni posegi so potrebni na javnih površinah in vseh njihovih sestavnih delih, kjer se morajo omogočiti pogoji za neodvisno uporabo javnih površin. V množici grajenih površin izstopajo stopničaste višinske razlike med posameznimi površinami, ki onemogočajo gibanje invalidom na vozičku ter so past za slepe in slabovidne ljudi. Izbor neprimernih materialov za tlakovanje javnih površin in odtočnih rešetk na teh površinah je prav tako

kritični detalj, ki ovira ljudi z ortopedskimi pripomočki.

Višinske razlike na javnih površinah se ob stopnicah odpravijo na osnovi dveh tehničnih možnosti. Manjše višinske razlike se premostijo s klančino ali sistemom klančin v naklonu do sedmih odstotkov. Uvajanje klančinskih poglabitev v območju prostorov pločnikov, ki se navezujejo na prehode za pešce, so izjemno pomembni posegi, ki omogočajo invalidom na vozičkih neodvisno gibanje na najbolj frekventnih javnih površinah. Pri večjih višinskih razlikah pa se namestijo ustrezne dvizne mehanske naprave (dvizne ploščadi, stopniščna dvigala).

Red je pogoj za lepoto. Ta izrek je zelo pomemben tudi za slepe in slabovidne ljudi, saj le urejeno nameščena ulična oprema (kioski, stebrički, klopi, cvetlična korita, koši za smeti, stojala za kolesa itd.) omogoča varno pot pri sledenju z belo palico. Urejenost te drobne ulične opreme pa je pomembna tudi za estetski videz javnih površin.

Ad 2

Arhitekturne ovire na horizontalnih komunikacijah pri objektih v javni rabi se predvsem pojavljajo pred samimi vhodi v objekte. Manjše ali

Arhitekturne ovire na horizontalnih komunikacijah pri objektih v javni rabi se predvsem pojavljajo pred samimi vhodi v objekte

večje višinske razlike med ravnijo zunanega dostopa in ravnijo vhoda so tipična arhitekturna ovira, ki preprečuje neodvisen vstop v objekt vsem uporabnikom. Obstaja več tehničnih možnosti za premostitev višinskih razlik pred vhodi v objekte: od ustrezno oblikovane klančine do mehanskih dviznih naprav.

Naslednji sklop ovir so detajli vhodnih vrat in oprema vhodnega predprostora ali vetrolova. Pozornost pravilnega oblikovanja mora biti namenjena načinu odpiranja vrat z dovolj veliko površino podesta pred vrati, talni površini s predpražnikom in drugim podrobnostim, ki izhajajo iz znanja o specifikah funkcionalno oviranih ljudi v prostoru.

Ad 3

Sanacija vertikalnih komunikacij je tehnično in stroškovno najzahtevnejši poseg v okviru odpravljanja arhitekturnih ovir.

Tehnični problem povezanosti posameznih etaž objekta v javni rabi se lahko pojavlja v naslednjih oblikah:

- notranje stopnišče je konstruirano tako, da ni prostora v vretenu stopniščnih ram ali ob stopnišču za postavitev vertikalnega osebne dvigala (posegi v nosilno konstrukcijo objekta so največkrat prezahtevni);
- konfiguracija stopnišč je takšna, da obstajajo še dislocirane medetažne povezave;
- obstoječe dvigalo je dimenzionirano tako, da je kabina manjša od standardno določene najmanjše dimenzije 110 x 140 cm,
- dodatno vgrajena notranja varovalna vrata v kabinah dvigal zmanjšajo funkcionalni prostor itd.

Za vse možne arhitekturne ovire pri vertikalnih komunikacijah so na voljo omejene tehnične rešitve z ustreznimi mehanskimi dviznimi napravami:

- vgradnja osebne dvigala (največkrat na hidravlični pogon), ki se

mu določi smotrna lokacija v objektu ali ob fasadi objekta;

- vgradnja stopniščne dvigala, ki sledi konfiguraciji stopnišča;
- vgradnja dviznih ploščadi za medetažne povezave manjših višinskih razlik;
- uporaba specialnih stopniščnih vzpenjalcev.

Pri mnogih primerih vertikalnih dostopov je dokazano, da se da vedno bolj ali manj celovito sanirati tudi najbolj kritične arhitekturne ovire.

Ad 4

Sklop arhitekturnih ovir pri stanovanjskih objektih je identičen kot pri objektih v javni rabi in temu sledijo tudi identični tehnični ukrepi.

Ad 5

Funkcionalnost notranjih prostorov v javni rabi je nujna za vse uporabnike. Možnosti sanacij teh prostorov za funkcionalno ovirane uporabnike so na splošno dovolj velike. Osnovni posegi so praviloma potrebni v sanitarnih prostorih, kjer je aktualna adaptacija prostora in opreme za uporabo invalidov na vozičku.

Pri vseh drugih posegih v notranjih prostorih je treba slediti logiki neodvisnih možnosti za vse uporabnike in na osnovi sposobnosti posameznih skupin funkcionalno oviranih ljudi urejati posamezne segmente prostorov in opreme (dostopnost opreme, tehnična oprema za gluhe in naglušne, tehnična oprema za slepe in slabovidne itd.)

4. UNIVERZALNA FUNKCIONALNOST GRAJENEGA PROSTORA

Z odpravljanjem napak v arhitekturi, to je odpravljanjem arhitekturnih ovir, se humanizira grajeno okolje. Vsi subjekti, ki vplivajo na proces graditve objektov, morajo stremeti k cilju doseči univerzalno funkcionalnost objektov. Urbanisti, projektanti, oblikovalci, investitorji, zakonodajalci, izvajalci gradbenih, obrtniških in instalacijskih

del ter inšpektorji se morajo zavedati, da vsi sodelujejo pri projektih, ki morajo biti v vseh segmentih funkcionalni za uporabnika.

S korektnim upoštevanjem vseh zakonskih določil za novograjene objekte in s sistemskimi posegi pri odpravljanju arhitekturnih ovir je možno oblikovati takšno grajeno okolje, ki omogoča enakovredne in neodvisne možnosti za vse. Pravilno dimenzioniranje in tehnične rešitve na osnovi vedno boljših tehnologij so strokovno vedno izvedljivi, potreben je le še korekten investitorski namen za uspešno uresničitev.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE DELAVNICE

Osnovnega pomena je zavedanje, da je grajeno življenjsko okolje naše skupno življenjsko okolje, v katerem morajo biti spontano vkomponirane vse projektne in tehnične rešitve, ki so funkcionalno uporabne za vse.

Skupina prebivalstva, ki je interesno združena v invalidskih organizacijah, mora ohranjati neprestani dialog z zakonodajalci s tega področja, da se bo obstoječa zakonodaja vsebinsko dopolnjevala in razvijala. Na takih preverjenih zakonskih osnovah in s korektnim sodelovanjem vseh subjektov v procesu graditve objektov je pričakovati in zahtevati nadaljnje doseganje univerzalno grajenega okolja.

Pri novogradnjah se nikakor ne smejo več pojavljati arhitekturne in komunikacijske ovire. Proces odpravljanja takih ovir pri zgrajenih objektih pred uveljavitvijo aktualne zakonodaje pa mora vzporedno skrbeti za splošno humaniziranje grajenega okolja.

Strategija humaniziranja grajenega okolja mora vključevati vse družbene dejavnike. Osnovni namen je udeleževanje takih posegov, ki omogočajo vsem uporabnikom enakovredne in neodvisne možnosti v življenjskem okolju in tako preprečujejo kršenje človekovih pravic.

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine ima novega predsednika, podpredsednika in tajnika

Gregor Gračner predsednik društva

Jože Globokar

20. aprila 2005 so člani Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine na volilnem občnem zboru izvolili novega predsednika društva - Gregorja Gračnerja. Ob reorganizaciji naše organizacije leta 1978 je prvi predsednik društva postal Dušan Ambrož, nasledil ga je Ivan Pibernik, tretji predsednik je bil Dane Kastelic, za njim pa smo v zgodovini društev dobili prvo predsednico, Mirjam Kanalec.

Najmlajši predsednik deželnih društev Dušan Ambrož je največje društvo vodil skoraj tri leta. Po ambicioznih, visokih in mogoče preveč ozko usmerjenih ciljih je odstopil im mesto prepustil Ivanu Piberniku, ki je na krmilu društva ostal kar 19 let. Novi predsednik je delovanje društva preusmeril predvsem v reševanje širše problematike članov. Tretji predsednik društva Dane Kastelic je v svojem štiriletнем mandatnem obdobju deloval predvsem na razvojnem področju. Pod njegovim vodstvom se je začela gradnja novih delovno-bivalnih prostorov, društvo je dobili novo sodobno kombi vozilo in zaposlilo strokovno delavko in voznika. Predsednica Mirjam Kanalec je društvo

vodila le slabo leto. Delo predhodnika je uspešno nadaljevala in delo posvetila predvsem dograditvi društvenih prostorov. Toda funkcije predsednika društva ni želela nadaljevati in je na volilnem občnem zboru mesto predsednika prepustila petemu predsedniku društva - Gregorju Gračnerju.

Gregor Gračner se je rodil 18. februarja 1972 v Ljubljani. Leta 1992 se je poškodoval v prometni nesreči in postal paraplegik. Zelo hitro se je rehabilitiral, tako fizično kot psihično. Lahko bi rekli, da kar tako mimogrede. Prav gotovo je k temu veliko pripomogel njegov športni duh, ki ga je dokaj hitro pripeljal do zelo dobrega atleta in še boljšega košarkarja. Po nekaj letih povsem drugačnega življenja si je ustvaril družino in zdaj mu družinsko srečo dopolnjuje simpatična petletna hčerka Maruša.

Športno talentiranega in ambicioznega Gregorja so kmalu opazili športniki društva in ga povabili k sodelovanju. Kaj hitro se je aktivno vključil v delo društva. Postal je referent za šport, kasneje pa še referent za socialno delo. Seveda pa je vseskozi tekmoval v atletiki in košarki. Je tudi član državne košarkarske reprezentance.

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine vsako leto organizira mednarodni košarkarski turnir in druga večja športna tekmovanja. Tudi pri pripravi in izvedbi teh zahtevnih srečanjih se je Gregor izkazal za

odličnega organizatorja. Taka tekmovanja namreč zahtevajo arhitekturno urejene bivalne prostore ter športne objekte in dokaj visoke vsote denarja, ki jih je treba pridobiti od pokroviteljev. To pa je vse prej kot lahko, saj invalidski šport za zdaj še ni tržno zanimiv.

Ob nadvse pomembnem dogodku (odprtju novih delovno-bivalnih prostorov) pa naše največje društvo

*Toni Zakrajšek,
podpredsednik društva in
referent za socialno delo*

pretresajo številne kadrovske spremembe. Imamo torej novega predsednika (**Gregor Gračner**), novega podpredsednika in referenta za socialno delo (**Toni Zakrajšek**), novega referenta za šport (**Robert Žerovnik**), novega

*Robert Žerovnik, referenta
za šport*

*Gregor Gračner,
predsednik društva*

Branko Pagon, tajnik društva

tajnika (**Brane Pagon**) in novo strokovno delavko (**Tatjana Nikolič**).

Za dobro in uspešno delovanje društvo potrebuje dodatne vire dohodkov, zato je od sposobnosti in prodornosti predsednika in njegovih sodelavcev odvisno, kako in kje jih bodo pridobili. To je še posebej pomembno pri reševanju socialne problematike, ki je pri naših članih vse bolj prisotna. Tudi nova davčna politika poslovanju društva ni naklonjena, saj so ukinjene skoraj vse olajšave, ki prej niso bremenile naše blagajne.

Novemu predsedniku želimo pri vodenju društva srečno roko in vsestransko podporo sodelavcev. No, v novih in sodobno opremljenih prostorih bo delo vsaj bolj prijetno.

Trak je skupaj s predsednikom društva Gregorjem Gračnerjem in predsednikom Zveze Ivanom Peršakom prerezala županja mesta Ljubljana Danica Simšič.

Uresničil se je dolgoletni cilj

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine ima nove delovno-bivalne prostore

Jože Globokar

29. junij 2005 bo v analih Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine zapisan z zlatimi črkami. Ta dan je namreč društvo na Dunajski 188 v Ljubljani odprlo nove sodobne delovno-bivalne prostore. Uresničil se je dolgoleten in težko pričakovan cilj, ki pomeni tudi svojevrsten mejnik v nadaljnjem poslanstvu društva. Po končani slovesnosti, ki so jo popestrili Kamniški koledniki in dramski igralec Tone Kuntner, je trak skupaj s predsednikom društva Gregorjem Gračnerjem in predsednikom Zveze paraplegikov Slovenije Ivanom Peršakom prerezala županja mesta Ljubljana, Danica Simšič.

»Končno - zgodilo se je! Odpiramo nove delovno-bivalne prostore in uresničujemo dolgoletni in težko pričakovani cilj,« je v pozdravnem nagovoru poudaril novi predsednik društva **Gregor Gračner** in nadaljeval: »Težnja ali bolje rečeno želja po lastnih prostorih, se je začela porajati v obdobju predsednikovanja **Daneta Kastelica**. Programi društva so postajali vse bolj obsežni, njihovo izvajanje pa vse bolj kakovostno. Redno smo zaposlili strokovno sodelavko in voznika in takoj se je izkazalo, da se v dobrih osmih kvadratnih metrov

velikem prostoru ne da več normalno delovati.

Zveza paraplegikov Slovenije je razumela in uvidela našo prostorsko stisko, zato nas je od zamisli naprej moralno podpirala. Predsednik **Ivan Peršak** je začel iskati možnosti, da bi čim prej prišli do potrebnega denarja. In tako je že septembra leta 2003 podpisal pogodbo o nakupu prostorov ter s tem razblinil našo negotovost. Ustanovili smo gradbeni odbor (častna člana sta bila tudi predsednik Zveze Ivan Peršak in ljubljanska županja Danica Simšič) in poleg namenskega denarja Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij začeli pospešeno iskati še dodatne vire dohodkov. Lani jeseni so se začela izvajati obrtniška dela, ki smo jih končali z današnjim dnem. Ta bo z zlatimi črkami zapisan v analih našega društva.

Zavedamo se pomena dragocene prireditve, zato se bomo po svojih najboljših močeh trudili, da se bodo obsežni in zahtevni programi kar najbolje izvajali v dobro članov. Hkrati želimo, da bi naši člani prelepe in funkcionalno opremljene prostore vzeli za svoje in v njih tudi aktivno delovali.«

Predsednika Zveze Ivana Peršaka so

Predsednik Zveze Ivan Peršak podarja sliko v spomin na Zvezo in za okras prostorov.

ob odprtju prostorov največjega društva Zveze spreletavali mešani občutki. Po eni strani je bil izredno vesel, po drugi pa žalosten. Ob čestitkah je dejal: »Danes se društvo poslavlja in se veseli nove pridobitve. To je prav in vsem v veselje. Tisti, ki ostajamo na sedežu Zveze, smo pa žalostni zato, ker bomo izgubili utrip in stike s člani, od koder so prihajali signali, kako naj delujemo, da bomo uspešni. Kakorkoli že, danes smo priče lepemu dogodku, ko odpirate svoje delovno-bivalne prostore, ki vam bodo omogočili vsestransko druženje in še večji razmah vaših dejavnosti. Vse od ustanovitve leta 1979 ste delili usodo z Zvezo, z njo sobivali in delovali v težkem okolju na Titovi 64. Vsi skupaj smo imeli na voljo le 64 kvadratnih metrov velik prostor. Bilo je tesno, vendar smo se imeli radi in se med seboj razumeli. V letu 1991 smo se skupaj preselili v nove prostore v Zupančičevi jami.

Vaši prostori so kupljeni s pomočjo

Predsednik Sveta FIHO Janko Kušar: Denar smo namenili v prave roke in za pravi namen.

FIHA. In spet bo v ušesih nekaterih politikov zvenelo: »Vlagajo v zidovje.« Toda pri tem ne pomislijo, da je tudi zidovje življenjska potreba invalidov in njihov prostor pod soncem.

V novih delovno-bivalnih prostorih vam želim mnogo lepih in delovnih trenutkov. Izkoristite vsako priložnost za samopotrjevanje in dvig vaše samozavesti. Ti prostori to tudi omogočajo, zato smo ponosni na novo pridobitev in s tem na napredek naše organizacije. Upam, da s svojim napredkom bogatimo tudi Slovenijo,« je svoje misli strnil predsednik Zveze.

Prostori imajo več kot sto kvadratnih metrov površine s sodobno pisarniško in računalniško opremo. Posebej pa velja omeniti sistem, ki je tehnično zamišljen kot »inteligentna« hiša in naj bi svojim uporabnikom omogočal različne načine nadzora in vodenja funkcij in naprav v prostoru. Omenimo naj samo luči, ki jih lahko prižigamo ali ugašamo zvokovno, senzorsko ali pa z rahlim dotikom na nadzorni plošči. Strokovnjaki iz donatorskih podjetij, predvsem pa iz podjetja **ROBOTINA d.o.o** iz Ljubljane, so skladno z našimi željami ustvarili odprt sistem, ki se bo lahko vsebinsko razvijal še naprej in bo neke vrste promocijski prostor novih tehničnih idej. To je za težje gibalno ovirane ljudi vsekakor dragocena in dobrodošla ugodnost.

Pri nakupu in dograditvi prostorov je sodelovalo in se trudilo veliko ljudi. Vendar pa je nekaj takih, ki so še posebej zaslužni. Zato smo se na

otvoritveni slovesnosti še enkrat zahvali:

Ivanu Peršaku – predsedniku Zveze paraplegikov Slovenije, ki se je od zamisli naprej vsestransko trudil in polno angažiral, da bi društvo čim prej prišlo do tako zelenega in potrebnega cilja. Člane gradbenega odbora je ves čas moralno podpiral in, kar je najbolj pomembno, skrbel za nemoten priliv denarnih sredstev. Zato lahko trdimo, da brez tako velike podpore krovne organizacije društvo tega cilja ne bi doseglo.

Janku Kušarju, predsedniku sveta Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij, ki je razumel prostorsko stisko društva in se po svojih močeh trudil, da je društvo pravočasno prejelo denar, ki ga je fundacija odobrila in namenila za gradnjo prostorov.

Danici Simšič – županji mesta Ljubljana, pri kateri smo vedno imeli moralno podporo, zaslužna pa je tudi pri pridobivanju finančnih sredstev.

Danetu Kastelicu – podpredsedniku Zveze paraplegikov Slovenije, ki je bil pobudnik gradnje delovno bivalnih prostorov društva in je kot predsednik društva v času predsednikovanja od leta 2000 do 2004 gradnjo prostorov pripeljal od ideje do tretje zaključne faze. Skozi njegove roke so šle prav gotovo vse naj bolj zahtevne in odgovorne faze gradnje. Vložil je

Boris Ostrovršnik: Sistem »ineligentne« hiše omogoča uporabnikom različne načine nadzora in vodenja funkcij in naprav v prostoru.

Prostore bo krasila tudi slika, ki jo je predsedniku iz Zdravilišča Laško prinesla Cvetka Jurak.

Slovesnemu dogodku so dali pečat Kamniški koledniki.

veliko truda in odrekovanja ter ogromno prispeval pri realizaciji skupnega cilja.

Mirjam Kanalec – predsednici društva, ki je društvo in s tem gradbeni odbor vodila zadnje leto in je pospešeno nadaljevala delo predhodnika. S sodelavci je ves trud vlagala v zaključna dela gradnje, posebno pozornost pa posvetila notranji opre- mi in keramiki. Kolikokrat je bila v podjetju Tapro, ko je izbirala in kombinirala vzorce ploščic, niti sama ne ve, toda izplačalo se je.

Matjažu Planincu - ing. arhitektu. Brez njega si dograditve celotnega projekta sploh ne znamo predstavljati. Sodeloval je prav pri vseh delih in skrbel, da so prostori funkcionalno urejeni in prilagojeni uporabnikom na invalidskih vozičkih. Matjaž je sodeloval tudi pri izbiri notranje opreme.

Borisu Ostrovršniku – direktorju distribucije podjetja ROBOTINA d.o.o., ki je prostore društva za promocijske namene brezplačno opremilo s svetili in senčili ter sistemom »inteligentne« hiše.

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine in občina Trbovlje sta junija v počastitev občinskega praznika pripravila skupinsko slikarsko razstavo. Likovne umetnike društva je gostila zgornja avla Delavskega doma v Trbovljah, na njenih stenah pa so visela dela Janija Bevca, Silva Mehleta, Željka Vertlja, Damjana Roglja in Ane Pavšek. Razstavo je odprl župan občine Bogdan Barovič.

Župan, ki mu je likovna umetnost zelo blizu (tudi sam slika z oljem na platno), se je zahvalil vsem gostom, ki so prišli na razstavo, in pripomnil, da se tovrstnih za dušo bogatih prireditelj udeležuje vse manj ljudi. »Z močno voljo, vztrajnostjo in veliko željo na nenavaden način ustvarjate čudovite stvari. Za vsako vašo sliko se skriva svoja zgodba,« je še dodal.

Slikarji DPLJ razstavljali v Trbovljah

Jože Globokar

Med kulturnim programom, ki ga je z recitiranjem svojih pesmi ob spremljavi na kitari popestrila **Darinka Slanovec**, je povezovalka predstavila naše likovnike in njihova dela. **Jani Bevc** je slikar, ki v svojih delih v zabrisanih tonih pričara pravo umetniško prelivanje barv, pa naj bo to v tihožitjih ali krajinah. Prosojno tople barve, ki se vežejo na čutenje človeka, se odražajo v vseh njegovih slikah. **Silvo Mehle** je ustvarjalec raznolikih del s širokimi tematikami ustvarjanja. Svoje motive snuje na svojem občutenju primeren način. Iz sodobnosti prejema in vnaša v svoje poglede na umetnost le tisto, kar ga vznemirja in seveda tudi bogati. **Željko Vertelj** je slikar, ki čuti slovensko tradicijo in jo nadaljuje, dopolnjuje ter te vedute in krajine podaja v blagem in zabri-

sanem tonu. **Damjan Rogelj** je ustvaril mnoga dela, ki so od preslikavanja narave prešla v zrelejše vsebine. Lirična dela, ki so vezana na krajino in v njej zaznavni kolorit, je zaradi raziskovalne žilice nadaljeval tudi samostojno. **Ana Pavšek** je tiho presenečenje med likovniki Društva paraplegikov ljubljanske pokrajine. Prvič in nekoliko sramežljivo je javnosti pokazala svoja dela. Upamo in želimo, da bo postala uspešna slikarka.

Slikarje in goste je nagovoril tudi predsednik društva **Gregor Gračner**. Slikarjem je zaželel še veliko ustvarjalnega duha in uspešno izpopolnjevanje na likovnem področju.

Lep kulturni dogodek so s klasično glasbo pristrčno popestrili mladi glasbeniki glasbene šole Trbovlje.

Med pogovorom z drugimi ekipami smo kmalu izvedeli, da druge ekipe trenirajo ribolov vsak dan, posebno še pred pomembnimi tekmovanji. Vsaka tuja ekipa ima tudi svoje sponzorje, ki jim veliko pomagajo.

Na Češkem sem bil že večkrat. Tokrat sem bil presenečen nad vljudnostjo hotelskega osebja in pa nad prehrano. Vsega je bilo v izobilju in na pretek, kar v prejšnjih letih ni bilo v navadi. V hotelu so bila tudi dekleta, ki so ponujala drugačne užitke od kulinarčnih, seveda za primerno plačilo. Najbolj pa me je na Češkem presenetilo občinstvo. Že prvi dan je bilo na trasi za gledalce ogromno ljudi. Prišlo je tudi veliko paraplegikov in prijateljev ribičije, skoraj vsi, ki jih poznamo že od prej in se ukvarjajo z ribolovom, vendar se niso uvrstili na svetovno prvenstvo. Naj povem, da ko je bilo svetovno prvenstvo v ribolovu pri nas, to razen redkih izjem ni nikogar zanimalo, še manj pa se jim je zdelo vredno ogleda. Omenim naj, da so se nekateri paraplegiki pripeljali tudi 300 kilometrov daleč na ogled.

Drugi dan tekmovanja pa je bilo na trasi več ljudi kakor na naših nogometnih tekmah. Seveda so najbolj navijali za svoje tekmovalce. Kadar je kateri od tekmovalcev ujel večjo ribo in jo spravil na suho, so vsi vpili in ploskali. Tudi jaz sem imel svoje navijače, vendar jih nisem videl, kajti gledal sem samo plovec in vodo.

Na koncu so nam Čehi pripravili slovesnost. Največ pozornosti so posvetili svetovnemu prvaku, saj so ga oblekli v starinska kraljeva oblačila, mu naredi krono na glavo in potisnili žezlo v roko ter ga posadili na improviziran prestol.

Opisal sem nekaj dogodkov, ki jih ne doživiš vsak dan, in pa nekaj o ribolovu za tiste, ki ga slabo poznajo. Upam, da bo nekoč ta zanimivi šport bolj popularen tudi pri nas. Čeprav ima veliko privržencev, nikakor ne postane tako popularen, kakor je v drugih državah in drugje po svetu.

Iz zakulisja svetovnega prvenstva v lovu rib s plovcem za invalide na Češkem

Miran Jernejšek

Ribolov ni tako preprost, kakor mislijo tisti, ki se na te reči ne spoznajo. Tako naš predsednik reče: »Vzemite vsak kos kruha, leskove palice in ite loviti.« Seveda še zdaleč ni tako preprosto, sploh pa ne tekmovalni ribolov. Nekje sem zasledil podatek, da se v Sloveniji z ribolovom bolj ali manj zavzeto ukvarja 40.000 ljudi, kar za tako majhno državo ni slabo. Toda ta šport je še vedno v senci drugih bolj popularnih športov in ga nekateri nikakor ne priznavajo za šport.

Za tekmovalni ribolov potrebuje tekmovalec predvsem veliko volje, živcev, ogromno znanja, vzdržljivosti ob vsakem vremenu in pa seveda precej opreme in pribora za uspešen ribolov. Vsak tekmovalec ima pri sebi še najmanj za 500.000 tolarjev opreme, pri tem mislim na nas, saj se pri tujcih ta številka potroji. Torej je ribolov povezan tudi z velikimi vsotami.

Ko smo se odpravili na Češko, smo

imeli s seboj okoli 300 kilogramov hrane za privabljanje rib. Vsak dan smo na Češkem še kupili deset kilogramov črvov in deset kilogramov druge hrane. Za tekmo tekmovalec porabi deset kilogramov hrane, dva kilograma črvov, en kilogram nerde naser (ličinke komarja) in kilogram koruze. To je določeno s pravilnikom, več ne smeš imeti, kajti sodniki pred tekmo vse natančno preverijo in stehtajo. Če tega nimaš, boš morda ujel tu in tam kakšno ribico.

PARABASKET 2005

Janko Rec

V športni dvorani Tabor v Mariboru je potekal 6. tradicionalni mednarodni turnir, imenovan PARABASKET. Poleg domače ekipe DPŠŠ Maribor so nastopile še ekipe iz Italije, Avstrije, Bosne in Hercegovine, Srbije in Črne gore ter Hrvaške. Tokrat je zmagovalni pokal osvojilo moštvo iz Italije, katere trener je naš najboljši slovenski igralec Marjan Trdina.

Pokal je osvojila neporažena ekipa iz Italije.

Tekme so bile zanimive in na trenutke prav razburljive. No, prava poslastica je bila tekma za tretje mesto med bosansko ekipo Sano in Mariborom.

Večji del tekme je pripadal domačinom, ki so neprestano vodili za šest do deset točk razlike. Kot že velikokrat prej je tudi tokrat v zbrano vrsto

Maribora nezbranost v zadnjih minutah igre, kar je favorizirano moštvo Sane hitro kaznovalo. Le nekaj sekund pred znakom sirene za konec tekme so domačini vodili le še za eno točko, a žoga je bila v rokah Bosne in in z njo hkrati odločitev o zmagovalcu. Zadnji met ... žoga je na srečo zgrešila koš in se odbila od obroča k domačim igralcem. Trud in delo skozi vso sezono sta bila poplačana. Ekipa DPŠŠ, ki jo vodi neutrudni trener Janko Koren, ki verjame in zaupa v svoje fante, je po dolgem času premagala ekipo iz Bosne in Hercegovine. Domačini smo se po tekmi veselili, kot da smo mi osvojili pokal.

V finalu je ekipa iz Italije brez večjih težav ugnala ekipo iz Avstrije.

Po dvodnevem napornem tekmovanju je zmagovalni pokal osvojila že prej omenjena neporažena ekipa iz Italije, druga je bila ekipa iz Avstrije, tretja ekipa DPŠŠ MARIBOR, četrta ekipa iz Bosne, peta ekipa iz Hrvaške in zadnja ekipa iz Srbije.

- tekma za 5. mesto:

KKI BROD 103 : 29 KK UPB BEO-FENIKS

- tekma za 3. mesto:

DPŠŠ MARIBOR 45 : 44 SKK SANA

- finale:

ASS. POLISPORTIVA 78 : 54 FLINK STONES

Pokale je podelil župan mestne občine Maribor Boris Sovič, ki je ob tej priložnosti nagovorili vse sodelujoče, domačo ekipo pa pohvalil in se zahvalil za odlično organizacijo.

Priprava mednarodnega ekipnega tekmovanja zahteva dobre organizacijske sposobnosti in dokaj veliko denarja (nastanitev ekip, prehrana, osvežilni napitki, najem dvorane, honorarji sodnikov in zapisnikarjev, bilten in drugi manjši stroški), ki ga je društvo pridobilo od sponzorjev in donatorjev. Naše društvo je organizacijo izpeljalo na visoki ravni.

Foto: Janez RAIŠP

DOPUSTOVANJE V SEMIČU

Ivan Žalig

Tako kot vsa leta doslej smo se tudi letos člani Društva paraplegikov severne Štajerske udeležili sedemdnevnega dopustovanja v Semiču.

Po dogovoru smo združili ribiško in socialno skupino v skupino Društva paraplegikov severne Štajerske. Prihod in namestitev skupine sta potekala brez večjih posebnosti. Vseh udeležencev v Semiču nas je bilo trinajst. Za postrežbo in dobro hrano so poskrbele naše zveste spremljevalke Jožica, Ivanka in Irena.

Skupina ribičev se je vsak dan odpravila na ribolov, člane, ki so ostali v domu, pa je Jožica popeljala na ogled semiških znamenitosti: v Rožni Dol na ogled Cefizlja (narejen je iz odpadnih pločevink) ter v kraj Potoke, kjer so si lahko ogledali Marijo, izklesano iz kamna, kapelico, posvečeno padlim borcem, in ribogojnico.

Naš rezbar Jakob Kaučič se je večji del dopustovanja ukvarjal z rezbarstvom. Udeležili smo se odprtja razstav:

razstave ohcetnih jedi (društvo kmečkih žensk Semič), Semiške poroke skozi čas (razstava fotografij) ter slikarske razstave našega člana Aca Lebariča.

V soboto smo si na Štefanovem trgu v Semiču ogledali 11. semiško ohcet.

V svojem imenu in imenu vse skupine se Društvu paraplegikov severne Štajerske zahvaljujemo, da ste nam omogočili to prijetno dopustovanje.

Pogled
na
Semič

POT NAS JE VODILA V SLOVENSKE GORICE

Jelka Vidovič

Nič nenavadnega za te pozne poletne dni v avgustu, da smo se zbudili v meglenem in deževnem jutru! Kljub temu smo vzeli pot pod noge in se odpravili na Štajersko. Poiskati smo morali vas Sovjak v Slovenskih Goricah. Pot nas je od doma vodila proti Mariboru, Lenartu, Cerkvenjaku, čez doline in bregove smo prispeli do Blaguškega jezera, kjer smo zavili desno in prispeli na cilj, do družine Košar v Sovjaku pri Sv. Juriju ob Ščavnici, ki je bila gostiteljica likovne delavnice. Enkrat na mesec ima Likovna sekcija ZPS likovno delavnico in tokrat jo je organizirala DPSŠ.

Ob prihodu so nas gostitelji presenetili z že kuhanim golažem v kotlu, pripravljenim na poseben način. Pojedli smo ga s slastjo, ne samo prstov, tudi kotel smo obliznili. Vilibald Pepevnik je v imenu DPSŠ pozdravil vse navzoče in jim zaželel veliko plodnega dela in dobrega počutja na Štajerskem. Po veselem uvodu se je začelo ustvarjanje.

*Branko Rupnik
in Angela
Medved sta ob
koncu delavnice
svoji sliki poklonila
gostiteljem
za spomin.*

Z nožno, ustno in ročno tehniko risanja in slikanja so nastajala umeetniška dela ki so ob koncu zasijala v polni luči. Vsak si je poiskal svoj kotiček, da udejanji svoj navdih in ga prenese bodisi na platno bodisi na papir. Vreme je malce nagajalo, vendar se je zjasnilo in zasijalo je sonce. Del naših ustvarjalcev se je odpravil na ogled okoliških znamenitosti, med drugim smo si ogledali

Angela
Medved
pri
slikanju z
nogo

mlin na veter v Stari Gori, 250 let staro klet s hišo, zgrajeno iz šibja in ilovice ter pokrito s slamno kritino. Ob vrnitvi so tudi oni svoje vtise zlili na platno. Naš Radovan Gros je prinesel nekaj svojih del na ogled.

Ves dan so za nas skrbele Dragica, Ivanka, Irena in Rozika, ki so nam ob koncu postregle z obilno jedjo z žara, zalili smo jo z dobrim vinom iz domače kleti. Likovne delavnice se je udeležil Jože Globokar, da doživi čar nastajanja slik in jih fotografira, da jih bo lahko predstavil širši javnosti na internetni spletni strani, ki jo oblikuje.

Branko Rupnik in Angela Medved sta ob koncu delavnice svoji sliki poklonila gostiteljem za spomin. Za prisrčen in gostoljuben sprejem se Dragici, Ludviku, Katji in Robiju iskreno zahvaljujemo.

Likovna sekcija ZPS šteje trideset članov, vanjo so včlanjeni člani iz vseh regij, ukvarjajo se s slikanjem,

risanjem, rezbarjenjem in fotografijo. Med njimi je obetavni študent Jaka Racman, študent likovne zgodovine - likovni kritik je sin slikarja Toneta Racmana in Mire. Sekcija ima svojega mentorja Rassa Causviga, ki spremlja člane in jim pomaga pri delu. Delavnic se udeležujejo, kolikor komu dopušča čas. Medse vzamejo vsakogar, ki ima željo in voljo do ustvarjanja, in pri tem mu seveda pomagajo z nasveti. Beno Žnidaršič pravi, da so kot klapa prijateljev, ki si med seboj pomagajo in drug drugega podpirajo na njihovih razstavah. Povedal je, da se bo naslednje leto organizirala Šola likovne zgodovine pod vodstvom Ljuba Zidarja, predsednika Zveze likovnih društev Slovenije.

Naši umetniki Jani Bevc, Angela Medved, Beno Žnidaršič so člani Mednarodnega združenja VDMFK, kmalu pa se jim bo pridružila še Dragica Sušanj.

Foto: Janez RAIŠP

uradno odprtje bo zato šele v začetku jeseni.

Veliko paraplegikov, predvsem iz koroške, celjske, pomurske in primorske regije, nas je že obiskalo v novih prostorih in upam, da so se pri nas dobro počutili, vsi drugi pa si boste za to morali vzeti čas in se pripeljati na Dolenjsko. V našem društvu je vsak vedno dobrodošel! Seveda je dobro, da se vnaprej najavite predsedniku društva gospodu Okornu ali komu drugemu. Za vse, ki to potrebujete, pa objavljamo tudi novi naslov:

Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja

Šegova 119,

p. p. 126,

8001 NOVO MESTO

Telefon: 07 33-21-644

faks: 07 33-21-647

e-naslov:

dnm.paraplegik@guest.arnes.si

ali

drustvo.pdbkip@siol.net

Kot sem že omenil v zgornjih vrsticah, so nas obiskali tudi člani društva iz pomurske regije. Sicer je bilo to že tradicionalno vsakoletno srečanje med regijama. Udeležila se ga je lepa množica članov in članic s svojci in spremljevalci (glej fotografijo). Z zanimanjem smo si ogledali naše nove prostore, zatem pa se odpeljali do cerkve sv. Marije na vrhu Trške gore, od koder je čudovit razgled na del dolenjske pokrajine. Po krajši maši in predstavitvi cerkve smo si sredi vinogradov ogledali še turistično kmetijo, kjer so poskrbeli, da nismo omagali in preveč shujšali, veseli godec pa nas je pripravil do tega, da smo družno zapeli.

V začetku maja smo se člani in članice sestali na občnem zboru društva, ta dan pa smo izkoristili tudi za predavanje o boleznih srca in ožilja. Z velikim zanimanjem smo prisluhnili predavatelju prim. dr. Petru Kapšu, zdravniku iz bolnišnice v Novem mestu, saj je skoraj vsem znano, da je danes umrljivost zaradi bolezni srca

KAJ JE NOVEGA NA DOLENJSKEM

Srečko Žlebnik

Večino paraplegikov verjetno najbolj zanima, kako daleč smo z gradnjo novih društvenih prostorov. Naj vam sporočim, da smo se 4. julija že preselili. Sicer je še precej del nedokončanih (stanovanjski del, ureditev okolja, oprema prostorov), toda delo društva lahko normalno poteka. Tudi

Skupinski posnetek pred hišo dolenjskih paraplegikov

Ne glede na čas in vreme so dejavni likovniki, še predvsem naš novi talent **Jože Vodušek** zelo zagnano slika z usti in v društvu že razmišljamo o njegovi samostojni razstavi. Sicer pa delujemo s svojimi programi predvsem od člana do člana, glede na potrebe posameznika (urejanje bivalnih razmer, izobraževanje, zaposlovanje, pridobitev in popravila ortopedskih pripomočkov ...). Društvo je dobilo tudi novo delovno moč za strokovna in administrativna dela. To je naša članica **Martina Glavič**, ki se predstavlja v posebnem članku.

in ožilja zelo velika. Zato je dobro, da smo čim večkrat opozorjeni na napake, ki jih zagrešimo ob nepravilni prehrani in načinu življenja. Vsi bi si želeli dolgo in zdravo živeti, toda škodljivim razvadam se je težko odpovedati!

Delo društva je potekalo po predvidenem programu. Športnih dogodkov je bilo malo, saj so bili dejavni le ribiči, o tem pa bodo poročala druga društva (organizatorji tekmovanj). Omenim najle, da je bil naš član **Štefanič Franc** s slovensko ekipo na svetovnem prvenstvu v športnem ribolovu za invalide na Češkem.

Predavatelj prim. dr. Peter Kapš

KORAJŽA VELJA!

Martina Glavič

Najbrž je prišel čas, da se vam tudi jaz predstavim, saj sem že 14 let članica Društva paraplegikov. Sem **Martina Glavič**, rodila sem se 11. novembra 1975 (torej ravno na martinovo, od tod tudi moje ime). Rodila sem se v majhni vasi Ambrus, saj se mi je tako mudilo na ta svet, da nisem mogla pričakati rešilca, ki bi mamu odpeljal v ljubljansko porodnišnico.

Preživljala sem bolj ali manj zadovoljno otroštvo. Po osnovni šoli, ki sem jo zelo uspešno končala, sem se vpisala na gimnazijo v Novem mestu. Tudi tu mi je šlo dobro, saj je bila šola že od nekdaj moje največje veselje. V nasprotju z drugimi šolarji sem komaj

čakala, da se bodo iztekle počitnice in bom spet lahko šla v šolo, se družila z vrstniki in veliko novega izvedela.

Vendar počitnice po prvem letniku gimnazije niso bile prav nič običajne. 17. julija 1991 sem splezala na lipo, da bi nabrala cvetja za čaj. To ni bilo zame nič posebnega, saj sem bila vedno zelo pogumna in sem si veliko upala (preveč). Tokrat ni šlo vse po sreči, na drevesu se je odlomila veja in niti vem ne, kako sem padla na tla. Posledica tega je bila poškodba hrbtenice. Dolgotrajnega zdravljenja ne bom opisovala, saj je bolj ali manj vsem vam jasno, kako to gre. Vendar sem še vedno imela nekaj sreče pri

vsej tej nesreči. Ob velikem trudu in telovadbi sem začela počasi premikati noge, kar mi je ponovno vzbudilo veliko upanja, da bo še vse dobro. Res sem po določenem času začela hoditi z berglami.

Takrat so se na Inštitutu odločili, da bi bilo dobro, da bi čim prej nadaljevala šolanje. Res sem se konec novembra vrnila v šolo. Z voljo in delom sem nadomestila izgubljeni čas in gimnazijo končala s svojimi vrstniki. Hkrati pa so me številne stopnice v šoli prisilile, da sem veliko hodila. Tako sem ob koncu šolanja hodila brez bergel (sicer čisto po svoje, pa vendarle). Sledilo je nadaljnje izobraževanje, ob delu sem študirala zgodovino in geografijo na Filozofski fakulteti.

Takrat sem spoznala tudi svojega sedanjega moža. Poročena sva že

skoraj devet let in imava dva otroka, hčerko Anjo in sina Domna. Zelo dobro se razumemo in lahko bi rekla, da je moje življenje popolno, če ne bi bilo večnih težav z zaposlitvijo.

Ko sem si nabrala nekaj delovne dobe, sem se po nasvetu drugih in lastnem premisleku odločila, da grem na invalidsko komisijo, saj sem svoje delo težko opravljala. Tu pa so se začele prave težave. Dobila sem odločbo, da svojega dela ne morem več opravljati, vendar nisem upravičena do ničesar, ker sem se poškodovala pred vstopom v delovno razmerje, torej me obravnavajo, kot da invalidnosti sploh ni.

Obrnila sem se na ZPS po pomoč. Svetovali so mi naj napišem pritožbo, vendar je tudi po tem ostalo na istem. Ostala sem doma brez zaposlitve in brez kakršnega koli svojega dohodka.

Martina na delovnem mestu

Počutila sem se brezupno in nisem videla izhoda. Po dveh letih te more so mi na Zavodu za zaposlovanje predlagali, naj se vpišem v šolo za poslovnega sekretarja in si tako pridobim poklic, ki bi ga po mnenju nekaterih zdravnikov lahko opravljala. Ubogala sem njihov nasvet in pridno študirala. Letos maja sem diplomirala. Pri tem mi je pomagalo tudi društvo, saj so mi omogočili nakup računalnika, brez katerega šolanje skoraj ni mogoče.

Ob tem sem navezala več stikov z Društvom in jih bolj redno obiskovala. Zaupala sem jim svoje strahove ob koncu šolanja. Napisala sem veliko prošenj za zaposlitev v različna podjetja, vendar je bilo vse zaman. Bala sem se, da bo tako tudi potem, ko bom že imela diplomu. Z našim

predsednikom smo se dogovorili, da bi začela občasno delati v društvu, saj je vse bolje kot nič in vsaka izkušnja lahko samo koristi. Hkrati pa smo vsi upali na kaj boljšega, saj bi bil zame resnično že čas, da zaslužim tudi kak svoj denar in rešim moža vsaj nekaj bremena skrbi za družino.

Domnevam, da je Jože Okoren napel vse sile in se kmalu dogovoril z Društvom za razvijanje prostovoljnega dela, da me po diplomi zaposlijo v programu javnih del. Imeli so še prosto delovno mesto, ki je zahtevalo izobrazbo VI. stopnje, torej sem ravno ustrezala. Resnično sem hvaležna Jožetu Okornu in gospe Branki Bukovec iz MO Novo mesto, ki sta mi omogočila to zaposlitev.

Delo zelo rada opravljam in si pridobivam nove izkušnje. Hkrati pa močno upam in si želim, da bi se kaj našlo tudi za naprej.

Po vsem tem moram še povedati, da se pri vseh svojih težavah dolgo nisem obračala na društvo po pomoč in sploh sem imela zelo malo stikov, za kar pa mi je sedaj iskreno žal. Mislim, da bi mi že prej pomagali ali vsaj dali moralno podporo, če bi jim dala priložnost za to. Zato polagam na srce vsem drugim, ki stikov s svojim društvom še vedno nimajo, da se odločijo za to. Vsak začetek je težak, vendar se je vredno potruditi, saj se vedno za vsakega kaj najde.

NA BENCINSKEM SERVISU OMV SO PRIJAZNI INVALIDOM

Janez Hudej

Inovacija, ki so jo uvedli na OMV-jevem bencinskem servisu, bo invalidom odslej zelo olajšala obisk in pripomogla k njihovi samostojnosti.

Tudi ob kozarcu piva se lahko zaigra ideja, ki bo pomagala premagovati ovire, s katerimi se paraplegiki in tetraplegiki ubadamo na vsakem koraku. Gospod Branko Hren, ki ima z ženo v najemu OMV-jev bencinski servis Velenje Gorenje, je prisluhnil našim pripombam o samopostrežnih bencinskih črpalkah, ki jih paraplegiki in tetraplegiki seveda ne moremo uporabljati, težava pa nastane

tudi pri klicanju uslužbencev. Običajno jih poskušamo priklicati z glasnim hupanjem ali s pomočjo naključnih strank, da nam napolnijo rezervoar z gorivom ali jih prosimo za kakšno drugo uslugo.

Gospod Branko Hren, ki smo mu tudi predlagali nekaj rešitev, je hitro prešel od besed k dejanjem. Na primerno mesto, tako da je na doseg, je namestil posebno stikalo in ga primerno označil. S pritiskom na stikalo lahko prikličete uslužbenca bencinskega servisa, ki vam bo prišel na pomoč takoj, ko bo prost.

Gospodu Branku, ki je tudi eden od naših donatorjev, se zahvaljujemo za

pripomoček in ga nekateri že s pridom uporabljamo. Obljubil je, da se bo zavzel za to, da bodo podobna stikala namestili na vseh bencinskih servisih OMV po Sloveniji.

Inovacija, ki so jo uvedli na OMV-jevem bencinskem servisu.

Srečanje članov društva JZ Štajerske v Gornjem gradu

Gordana Kitak

Gornji grad leži v čudovito lepi kotlinici v predgorju Savinjskih Alp pod Menino planino. Kraj je upravno središče večinoma agrarne okolice, ki jo sestavljajo hribovske vasice in osamljene višinske kmetije. Nekatere od njih se ukvarjajo s kmečkim gostinstvom. Sam kraj daje umirjen videz, saj je industrijski obrat odmaknjen na obrobje.

Benediktinski menihi so v prvi polovici 12. stoletja zgradili samostan, ki je bil proti koncu srednjega veka priključen ljubljanski škofiji. Po razpustitvi samostana je sodstvene

pravice prevzela škofija. Zaradi te slavne preteklosti je bila gornjegrajska cerkev sv. Mohorja in Fortunata večkrat prezidana. Sedanjo mogočno podobo katedrale je dobila sredi 18. stoletja. To je katedrala z največjo prostornino in kupolo v Sloveniji. V obrambnem stolpu, imenovanem Štekl, so domačini uredili nekaj zbirk, vrednih ogleda.

V tem lepem kraju smo se zbrali člani našega društva na tradicio-

Sedanjo mogočno podobo katedrale je dobila sredi 18. stoletja.

nalnem srečanju s piknikom 11. junija 2005. Srečanje je potekalo v bližini katedrale.

Ko smo se zbrali, nas je po pozdravu predsednika društva Janeza Hudeja pozdravil in nagovoril tudi župan Gornjega Grada Anton Rifelj. Ob dobrotah z žara in vsem, kar spada zraven, smo se srečevali stari znanci, tudi prijetne glasbe (čeprav ne v živo) ni manjkalo. Vreme nam je postreglo s soncem, dežjem, vetrom, torej z vsem po malem. Vmes smo si ogledali katedralo, ob kateri je prijeten park.

Tako sem sede na klopci lahko opazovala pravo pravcato poroko, ko so se za svate odprla mogočna vrata katedrale in srečno sta živela do konca dni ... No, zaneslo me je v drugo zgodbo.

Našega srečanja so se udeležile predstavnice REHE, pri katerih so si lahko naši člani ogledali razne ortopedske pripomočke in pripomočke za lajšanje inkontinence.

Čas je kot ponavadi prehitro mineval, Preživeli smo lep in zanimiv dan. Prijetno utrujeni smo proti večeru krenili domov.

Občni zbor DPJŠ

Gordana Kitak

11. marca 2005 smo imeli v prijatnem gostišču Rimljan v Šempetru v Savinjski dolini redni letni občni zbor društva. Po izvolitvi delovnega predsedstva in drugih organov smo po ugotovitvi, da smo sklepni, pričeli z uradnim delom.

Najprej smo poslušali poročilo o uresnitvi programa in porabi denarja v letu 2004, nato poročilo socialnega referenta, referenta za šport, knjigovodsko poročilo in poročilo nadzornega odbora.

Tako so člani med drugim izvedeli, da smo vse dejavnosti opravljali v skladu

z razpoložljivimi sredstvi, obiskovali smo člane doma in v domovih ostarelih ter v bolnišnicah. Kar se tiče športne dejavnosti, smo najuspešnejši v atletiki, ribolovu in kegljanju, ukvarjamo pa se še s šahiranjem, košarko in streljanjem.

Glede na današnje življenjske razmere v naši državi, ki se vedno bolj mačehovsko obnaša do invalidov, so člani v razpravi omenjali težave pri nabavi ortopedskih pripomočkov in pripomočkov za lajšanje inkontinence. Predstavnica Zveze paraplegikov Katja Vipotnik je pozvala vse s temi težavami, da se obrnejo na Zvezo. Povedala je, da se bo del sredstev FIHA (ki so se »našla« po odmevnem prispevku v TV-oddaji Tednik) namenil za gradnjo doma v Pacugu.

Spet smo bili skupaj, vsaj večina nas z vseh koncev Slovenije

Obnovitvena rehabilitacija v Čatežu

Gordana Kitak

Če bi srečo lahko podarili s stiskom roke ali besedico »srečno«, potem bi je bilo v izobilju v slehernem srcu. Kar lahko damo drug drugemu, so trenutki, ko si vzamemo čas, da smo skupaj.

Da, spet smo bili skupaj, vsaj večina nas z vseh koncev Slovenije, ki se enkrat na leto srečujemo na obnovitveni rehabilitaciji v Čatežu. Nekateri namenoma, drugi po naključju, vedno pa spoznamo tudi nove prijatelje.

Kako lep je občutek, ko se končno približa dan prihoda – največkrat poleti – da si vsaj za nekaj časa okrepimo telo in dušo. Ko zagledaš stare prijatelje, se ti zazdi, kot da smo bili še včeraj skupaj ...

Tako je bilo tudi letos. Naša obnovitvena rehabilitacija je sicer potekala

V Zvezi paraplegikov so to pomlad »bili boj« za nadaljevanje obnovitvene rehabilitacije. Sedaj že vemo, da jim je uspelo. Kako pa bo v prihodnje?

Življenje invalidov je vse težje, upajmo na najboljše. Saj že veste, upanje umre nazadnje.

Po končanem uradnem delu je sledil lep kulturni program, ki ga je izvedla znana slovenska pevka Irena Vrčkovnik s svojim otroškim pevskim zborčkom. Ker je pred tem pravkar minil dan žena, smo obdarili tudi naše članice, veliko truda je pri tem vložila naša Danica.

Sledilo je skupno kosilo in člani smo ob njem zavzeto kramljali, saj se večinoma najdemo skupaj le ob takšnih ali drugačnih srečanjih.

med delavci novega prizidka k hotelu, torej smo premagovali ovire preko raznih kablov, lestev in podobnega. Preživeli smo tudi »slovesno« večerjo ob plastičnih žličkah in treh svečah v vsej jedilnici. No, nekje je pač treba varčevati! Pokopali smo tudi hotel Zdravilišče, ki se sedaj imenuje Hotel Čatež.

Pa je bilo vseeno lepo. Če je dobra družba, je vse drugo postransko. Še vreme nam ni bilo najbolj naklonjeno, a takšno je že vse letošnje poletje. Le čigave grehe plačujemo naravi?

In kaj je bilo tisto najlepše? Večer »Pod kostanji«, kjer smo bili zbrani skoraj vsi. Ob venčku dalmatinskih pesmi po našem naročilu so vsi plesalci zapustili plesišče in plesali okoli nas v krogu. Neponovljivo. To so tisti trenutki, ki naredijo življenje lepše.

LEPE MISLI O ŽIVLJENJU

Gordana Kitak

Glede na to, v katerem glasilu berete te besede, je bilo življenje do vsakega od nas bolj ali manj kruto. Preberite te zbrane lepe misli, morda se vas bo kaj tudi dotaknilo.

ZA TAKRAT, KO TI JE HUDO

Analiziranje vzrokov bolečine je izguba časa.

Ne moreš se vrniti.

Z ničimer ne moreš spremeniti, kar se je zgodilo, tudi z obtoževanjem ne.

Kadar ti je zelo hudo, se skušaj v mislih osredotočiti na majhno radost.

Vzemi si čas, da preboliš. Umiri se.

Po izgubi smo tako prazni – toda nauči se pustiti odprto srce in razum.

Dovoli življenju, da te spet napolni.

Ko trpiš, se zdi nemogoče, vendar nove radosti čakajo, da zapolnijo praznino.

MAJHNE REČI

Srečo prepoznamo v milijon oblikah – kot umetnost. Potrebujemo nekaj velikega in nepozabnega – trajne ljubezni in prijateljstva, uspeh, glasbo in radovednost.

Potrebujemo pa tudi drobna veselja:

Stana in Olia, dežne kaplje na oknih, mačke v postelji, gobe v travi, dvojno mavrico, zastrte žarnice, ropot dvigajočih rolojev, doma pečen kruh.

Z luno obsijane travnike, dolgo iskano knjigo, zvezde, »vse je v redu« pri zobozdravniku.

Vse tisto, česar se duša razveseli in je zato še tako turoben dan vredno doživeti.

Veseli se majhnih stvari.

Majhne sreče odpirajo vrata velikim, ki vstopajo neopazno.

IAHD Adriatic

Branko Ravnak

DPJŽS in PK Slovenske Konjice v sekciji IAHD Adriatic, ki je bila ustanovljena v začetku tega leta, uspešno nadaljujeta projekt potapljanja za ljudi s posebnimi potrebami v programu »Potapljanje skozi rekreacijo«.

IAHD Adriatic uspešno izvaja program, ki si ga je zastavil. Tako je februarja pripravil 3. mednarodni simpozij, na katerem so sodelovali vsi najvidnejši predstavniki invalidskih in potapljaških organizacij v regiji. V Termah Zreče smo med več kot sto udeleženci pozdravili predsednico HUPT, hrvaške zveze para- in tetra-plegikov, Mando KNEŽEVIĆ, predsednika ZPS Ivana PERŠAKA, poslanko hrvaškega sabora Vesno ŠKULJIČ, predsednika HRS, hrvaške potapljaške zveze, Nevena LUKASA, predsednika SPZ, Slovenske potapljaške zveze, in poslanca Mitjo SLAVINCA.

Med uglednimi znanstveniki, ki so sodelovali na simpoziju, velja posebej omeniti častnega gosta, dr. Petra J. DENOBLA, z univerze Duke iz Severne Karoline v ZDA, ki je navdušil tako potapljače z omejitvami kot tiste »ta žive«. Več na www.iahd-adriatic.org med izvedenimi projekti.

V času od oktobra 2004 do aprila 2005 je v Termah Zreče vsak petek že tretje leto zapored potekala organizirana rekreacija, kjer smo dobili dva nova kandidata za potapljača, Tatjano in Miča, ki pa zaradi različnih razlogov še nista končala tečaja. So pa zato »ta

stari« pridno nabirali kilometre v bazenu in se znojili v savni.

Delo se je obrestovalo, saj so se junija, ko smo obiskali našo obmorsko bazo v Jezerih na Murterju, prvič potapljali v odprtih vodah na svetilniku Kukuljari celih 30 minut na 15 metrih pri temperaturi 16 stopinj Celzija.

Potapljaški tabor v Jezerih smo orga-

*Člani
IAHD
Adriatic so
se v tem letu
potapljali
na
Murterju,
Korčuli, v
hrvaški
Istri*

nizirali že četrtrič, tokrat prvič s kolegi in prijatelji iz Hrvaške, ki so letos štartali s prvo skupino in jim gre zelo dobro od rok.

Aktivnosti v slovenskem morju so v glavnem ostale na isti lokaciji kot v preteklosti, na piranski Punti, kjer po

zaslugi ekipe Matka MIOČA ne bo nič več tako, kot je bilo nekoč, ko so ga uporabljali samo »ta živi«.

V Sloveniji smo tako dobili prvi potapljaški center, ki je prilagojen za invalide in kjer ti lahko sami skupaj s potapljaškim partnerjem iz centra opravijo potop.

Vince, Joda, JF, Tony in Damjan so ga preizkusili in za vtise jih lahko povprašate.

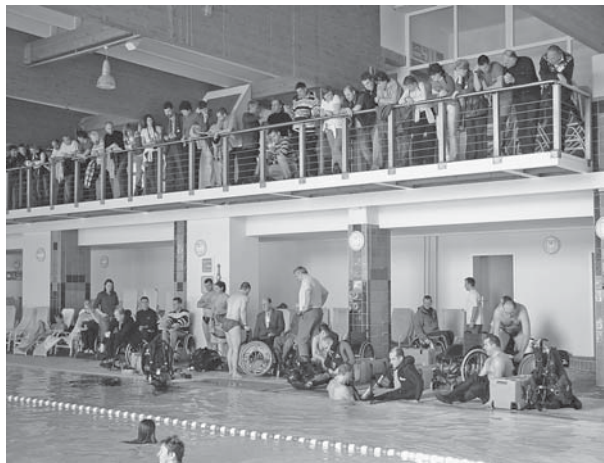
Dogodek, ki je za IAHD Adriatic vsekakor eden najlepših v tem letu, je popotovanje po Kubi, ki so ga brez sponzorstva opravili trije člani organizacije in je vsaj za naše razmere postavilo nove mejnike v potovanju ljudi na invalidskem vozičku.

Trojica inštruktor, zdravnik in pota-

pljač P-1 (paraplegik) je v štirinajstih dneh prekrizarila Kubo po dolgem in počez. Potovali so s taksiji, avtobusi in vlakom. Na svoji poti, ki je bila dolga skoraj 2500 km, so se potapljali z morskimi psi in obiskali vse omembe vredne zanimivosti na Kubi. Potovanje je bilo klasično z nahrbtniki in enim samsonitovim kovčkom na kolesih. Edino, kar so imeli, sta bila letalska karta in Lonley Planet. Več lahko izveste na

www.iahd-adriatic.org.

Julija smo sodelovali pri organizaciji drugega dneva brez vozička, ki postaja s svojo vsebino nekaj novega za vse udeležence. Letos so predvsem mladi lahko videli in preizkusili različna vozila, prilagojena ljudem na vozičku. Glavna privlačnost je bil vsekakor križanec med buggyem in ATV-jem, BUGXTER, ki ga je zelo lahko upra-

*V času od
oktobra 2004
do aprila 2005
je v Termah
Zreče vsak
petek že tretje
leto zapored
potekala
organizirana
rekreacija.*

vljati, leze pa vsepovsod.

Po lanskem celodnevem čakanju na balon se nas je letos veter usmilil, saj so se lahko vsi dvignili pod nebo. Za uspešno izvedbo srečanja gre velika zasluga JKP Slovenske Konice in novi direktorici Špeli HLAČAR, ki je tudi letos podprla prireditelj, prav tako nam je omogočila brezplačno uporabo kopalnišča za našo dejavnost vso sezono, kar so fantje in dekleta s pridom izkoristili. Tako je v štirinajstih dneh skoraj vsak dan štel ploščice v bazenu in se učil potapljati Dušan RUPAR iz Brežic, ki je na dobri poti, da se znebi vozička (vsaj pod vodo). Iztok OVEN je prišel poskusit in ostal pod vodo več kot eno uro in bil zadovoljen.

Bazen nam je pomagal, da smo se temeljito pripravili na naslednjo akcijo, Kostreno pri Reki na Hrvaškem.

Tja nas je 20. avgusta povabil lastnik potapljaškega centra, gospod Butkowski. Predstavitelj sta posnela lokalna TV in radio, mi pa smo uživali v čudovitem potopu na steni, ki je ena lepših v tem delu Jadrana. Barbara, Joda in Vince so se poleg hrvaške ekipe IAHD Adriatic predstavili domačim in tujim obiskovalcem centra in poželi vso njihovo naklonjenost, saj so dokazali, da se kljub težavnemu pristopu k morju (lastnik je predstavil projekt prenove centra, ki bo postal dostopen tudi ljudem na vozičku) pod vodo lahko kosajo s komerkoli.

Stroške potapljanja, malico in uporabo potapljaškega centra, kar stane preko 200 evrov, nam je sponzoriral gospod Butkowski.

V septembru so načrtovani stažni potopi v Piranu, od 17. do 25. avgusta pa sta se dve skupini potapljali na Murterju.

Člani IAHD Adriatic so se v tem letu potapljali na Murterju, Korčuli, v hrvaški Istri (Šilo, Rovinj, Kostrena) ter v Izoli in Piranu. Do konca leta si želimo čim daljšo sezono in čim več potopov.

Jeseni pa vabimo nove kandidate, da se nam pridružijo na rekreaciji v Termah Zreče, kjer lahko v bazenih in savni nabirajo kondicijo ali pa s programom postanejo pravi potapljači.

Počitnice so na voljo

Boris Šter

Slovenski paraplegiki smo se v tem letu pomembno prostorsko okrepili. Nove delovne prostore so si pridobili Ljubljanci in Novomeščani, Gorenjci pa smo si z denarjem od prodane podedovane hiše v Kranju kupili stanovanje v Izoli.

Že nekaj časa smo s pomočjo nepremičninske agencije in sami iskali primerno stanovanje za počitek ob slovenski obali. Lepo, poletni hladno stanovanje smo našli v naselju Jagodje nad Izolo. Pri iskanju primerne lokacije sta bila najdejavnejša Slavko Bračić in Benjamin Krč, v pomoč pa nam je bil primorski paraplegik Željko. Oprema v stanovanju, v katerem so bila zamenjana tudi vsa okna, je nova in deloma prilagojena invalidni osebi. Na manjšo pokrito teraso se pride po klančini in lahko služi kot vhod v dnevni prostor, opremljen s klimatsko napravo. V kuhinji je vsa potrebna oprema za kuhanje in

prijetno počutje štirih stanovalcev. Prvi paraplegiki, ki so letovali v Izoli, so se vrnili domov zadovoljni tudi zaradi ugodne cene najema. Na sestanku upravnega odbora DPG smo sklenili, da bo cena simbolična, znašala bo le toliko, da bo pokrivala stroške stanovanja. Dan bivanja za štiri osebe stane toliko kot dnevno parkiranje avtomobila v bližnjem avtokampu. V prostorskem planu mesta Izola je tudi zgraditev vodnega mesta. Stal bo v bližini stanovanja in naši člani bodo imeli tudi jeseni in pozimi na voljo obilo zabave. Gorenjski paraplegiki se zahvaljujemo vsem, ki so nam podarili opremo in razen drobnih inventar. Pri nakupu pa nam je priskočila na pomoč naša Zveza s predsednikom Ivanom Peršakom na čelu.

Gorenjske paraplegike vabimo, da se za letovanje prijavijo, kajti ob morju je tudi jesen lahko lepa in topla.

V kuhinji je vsa potrebna oprema za kuhanje in prijetno počutje štirih stanovalcev.

DPG

INTERESNE DEJAVNOSTI V NAŠEM DRUŠTVU

Marija Magdič

Leto je naokrog, odkar smo v novih prostorih, in lahko rečem, da je živahno zlasti v aktivu žena, kot smo ga pred časom imenovali, vendar to ni več, saj se dejavnosti v njem udeležujejo tudi moški člani. Skratka, delo v njem je pestro in zanimivo, saj se članice in člani dvakrat na mesec srečamo ob določenih dejavnostih. V okviru tega pripravimo tudi strokovna predavanja. Teme so bile osteoporoza, zdrava prehrana in predstavitev knjige o domači negi bolnika in starostnika.

Svoje sposobnosti pa imajo posamezniki možnost izražati z različnimi ročnimi deli. S tem pripomorejo k zapolnitvi svojega prostega časa in nedvomno izdelki postanejo tudi koristni. Članicam to veliko pomeni. V preteklosti, ko so bile te dejavnosti v okviru Zveze paraplegikov na njeni ravni, je bilo zelo pozitivno, da so se članice spoznavale med seboj po vsej Sloveniji in izmenjavale mnenja.

Žal je to zamrlo in dokaj aktivno delamo le v lastnem društvu. Z veseljem čakamo dan, ko se bomo lahko med seboj srečevale in ustvarjale lične izdelke.

V sklopu interesnih dejavnosti žal manj delamo, pri radioamaterstvu in mladih je mrtvilo, zato pa se odpira nekaj možnosti na področju likovnega ustvarjanja. Na željo članov in članic bomo organizirali tečaj v društvu, saj si lahko pridobimo mentorja, ki nam bo pomagal pri osnovah risanja.

Rada bi dodala svoje mnenje in tudi mnenje drugih uporabnic inkontinenčnega materiala.

Glede na najnovejše spremembe zakona o zdravstvenem zavarovanju o novih normativih za predpisovanje materiala za inkontinenco menimo, da ni prav, da se brez preverjanja krčijo pravice uporabnic gv primerjavi z možnostmi moških uporabnikov. Menimo, da bi na ravni naše krovne organizacije Zveze paraplegikov morali zadovoljiti potrebe po enakovrednosti cenovnih standardov inkontinenčnega materiala tako za ženske kot za moške uporabnike.

Vse te spremembe in omejitve slabo vplivajo na že tako nizko kakovost življenja posameznic. Mnogim je bil že sedanjí cenzus prenizek, saj smo si morale večkrat dokupovati hlačne predloge, ker nam po standardih niso zadoščale. Nobene druge odobritve za osebno intimno nego, ki smo je toliko bolj potrebne zaradi specifičnih težav, žal nimamo, čeprav smo na to težavo že opozorile v sklopu dejavnosti žensk pri Zvezi paraplegikov pred nekaj leti.

Srečanje s članicami in člani iz Dolenjske

OBČNI ZBOR DRUŠTVA

Marija Magdič

Članice in člani društva smo se lepe sončne sobote 7. maja 2005 zbrali na rednem letnem občnem zboru, in to prvič v lastnih novih društvenih prostorih. Zbrali smo se res v lepem številu, tako da smo lahko takoj začeli delo, saj nas je bilo prisotnih več kot 50 odstotkov članov, z zamudniki pa nas je bilo ob koncu prek 60 odstotkov članov. Ker letos ni bilo volilno leto ali kakšnih velikih dogodkov, nismo vabili zunanjih sodelavcev. Prisoten je bil le predsednik Zveze paraplegikov Slovenije, ki je obenem naš član. Občni zbor društva je potekal v mirnem delovnem ozračju. Pregledali smo opravljeno delo v letu 2004 in skupna ugotovitev je bila, da je bilo zelo delovno in ustvarjalno, saj smo praznovali 25 let delovanja.

Ob tem dogodku smo se preselili v nove društvene prostore. Čeprav še niso čisto dokončani, je delo v njih mnogo boljše: je več možnosti za boljše izvajanje vseh programov. Precej koristnih podatkov o delu Zveze in društev ter novi zakonodaji nam je podal predsednik Zveze Ivan Peršak,

Sprejeli smo nove smernice za delo v letu 2005, s poudarkom, da bi dokončali gradnjo društvenih prostorov

pa tudi mnogi člani so mu zastavili razna zanimiva vprašanja in dobili koristne odgovore.

Sprejeli smo nove smernice za delo v letu 2005 s poudarkom, da bi dokončali gradnjo društvenih prostorov in pri tem izpolnili vse redne dejavnosti po zastavljenem in sprejetem programu. Zavezali smo se, da nekaj denarja še pridobimo na lokalni ravni, na nekaj denarja pa upamo še od Zveze paraplegikov Slovenije. Zaključek in klepet je bil kar pri društvenih prostorih, s tem je bilo tudi privarčevano precej denarja, saj smo prejšnja leta občne zборе morali imeti pa raznih gostilnah, kar pa ni bilo poceni. Tako društveni prostori kljub večjim obratovalnim stroškom z druge strani članom prinašajo ogromno dobrih stvari.

Obnovitvena rehabilitacija v Laškem

Andrej Klemenčič

Tudi letos sem se odločil, da grem na obnovitveno rehabilitacijo v Zdravilišče Laško. Kot sami veste, imamo vsi člani Zveze paraplegikov Slovenije vsako leto možnost izbire treh krajev (Pineta, Laško, Čatež), vsak se odloči po svojem okusu.

Tako kot lani sem se odločil za Zdravilišče Laško, saj mi ugaja podnebje in sam kraj mi je zelo všeč. Najboljše od vsega pa so seveda dobra hrana, postrežba in prijaznost osebja v hotelu, sobe so vedno čiste in niso take kot nekje, kjer sem se rehabilitiral pred dolgimi leti. Da ne boste mislili, da sem samo dobro jedel in spal, tudi terapije sem redno obiskoval!

Ko sem prispel v zdravilišče, sem se prijavil na recepciji hotela in izvedel, s kom bom sedemnajst dni delil sobo. Čeprav sem prve tri dni bil sam v sobi, je v petek prišel moj sostanovalec

Marjan Peternelj. Mnogi ga poznate. Naj nekaterim, ki radi pozabljajo, osvežim spomin! Marjan je bil dolga leta odličen atlet, košarkar, pa še kaj bi se našlo, ne nazadnje je dolga leta imel svetovni rekord v metu kopja, v košarki pa je bil nezamenljiv. Leta kar hitro, kaj hitro, prehitro bežijo in tako je tudi z Marjanom. Seveda ne bom napisal, koliko let šteje, ker jih ne kaže toliko.

Vsak dan, če nama je vreme dopuščalo, sva se odpravila iskat ekstreme, in to dobesedno. Kdor hodi v zdravilišče Laško, dobro ve, da če se z vozičkom kam odpelješ, se vse ceste strmo dvigujejo ali strmo spuščajo. Jaz, ki sem iz Prekmurja, kjer skoraj ni bregov, še toliko težje premagujem takšne ovire, ampak z Marjanom ni šale. Z malo trme je šlo: če lahko on, bom tudi jaz to zmogel.

Nekje na polovici rehabilitacije nama je postalo dolgčas in sva si želela

Dušan je tetraplegik, a nikoli nama ni dovolil, da bi mu na kakršnen koli način pomagala premagovati klance.

Rezultati prekmurskih ribičev

Andrej Klemenčič

V okviru Zveze paraplegikov Slovenije potekajo medregijska tekmovanja v športnem ribolovu. Predvidenih je sedem tekmovanj po posameznih regijah. Pomurski ribiči se tačas odlično držijo. Poglejmo dosedanje rezultate, ki mi jih je zaupal naš športni referent.

Pragersko 21. maja 2005

Ekipno: Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije 4. mesto

Posamezno: Slavko Dunaj 1. mesto v sektorju A

Vogršček (Nova Gorica) 18. junija 2005

Ekipno: Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije 3. mesto

Posamezno: Slavko Dunaj 5. mesto

Franc Borovnjak 6. mesto

Radeče 25. junija 2005

Ekipno:

Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije 2. mesto

Posamezno: Franc Borovnjak 2. mesto

Lahovče 9. julija 2005

Ekipno: Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije 3. mesto

Posamezno: Franc Borovnjak 1. mesto

Zg. Konjišče 23. julija.2005

Ekipno: Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije 2. mesto

Posamezno: Milan Bogataj 1. mesto

Ravne na Koroškem 6. avgusta 2005

Ekipno: Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije 1. mesto

Posamezno: Slavko Dunaj 1. mesto

Kot je razvidno iz trenutnih rezultatov, je liga zelo razgibana in v njej lahko zmaga kdorkoli.

Tradicionalno srečanje slovenskih in madžarskih paraplegikov

Andrej Klemenčič

Vsako leto se športniki paraplegiki Prekmurja in Prlekije srečujemo z madžarskimi invalidi iz športnega kluba RODATA iz Budimpešte.

Najprej se srečamo v Sloveniji, letos je bilo to v Dobrovniku, zatem pa odpotujemo Slovenci na Madžarsko.

Tudi letos je bilo tako, 8. maja smo odpotovali v Arpas, vasico, oddaljeno 25 kilometrov od Gyora, kjer smo se srečali in pomerili v šahu in pikadu. Kot po tradiciji so ekipno v šahu boljši

Madžari, ki so nas premagali z rezultatom 3 : 2, posamezno pa je prijetno presenetil Andrej Klemenčič, saj je zasedel odlično drugo mesto. V pikadu so nas gostitelji presenetili in nas premagali z minimalno prednostjo v ekipni tekmi, posamezno je Farič Janez zasedel drugo mesto.

Po končanem tekmovalnem delu sta sledili podelitev priznanj in pogostitev. Domov smo se vračali z dobrimi občutki, še posebno uspešni športniki, in že se veselimo prihodnjega športnega srečanja, ki bo predvidoma v enakem obdobju prihodnje leto.

Po končanem tekmovalnem delu sta sledili podelitev priznanj in pogostitev.

RISALI IN SLIKALI SO

Andrej Klemenčič

V prostorih Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije je bila od 10. do 15. junija letos druga likovna delavnica v organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije in domačega društva. Delavnica ne bi bila nič posebnega, če na njej ne bi sodelovali paraplegiki in tetraplegiki. Še posebno pozornost so vzbujali tetraplegiki, ki vse svoje umetnije narišejo z usti. Sodelovalo je sedem priznanih umetnikov iz Slovenije pod mentorstvom mednarodno priznanega likovnega pedagoga Rassa Causeviga, ki je večino svojih likovnih del ustvaril v Milanu skupaj z vrhunskimi umetniki z vsega sveta. Intenzivno je proučeval realizem in impresionizem ter znani slog chiaroscuro, ki ga je pilil v obdobju, ko je delal za galerijo Le imaginer museum. Niso pa mu tuji tudi drugi slogi. Med

petdnevnim ustvarjanjem je nastalo veliko izvirnih umetnin in so na ogled na razstavah po vsej Evropi. Z umetniki smo se tudi dogovorili, da bodo svoje slike razstavili v novih društvenih prostorih Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije. Razstava naj bi bila jeseni.

V prostorih Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije se je slikalo.

Z risbo do samostojnosti

Slađana Grđjan je za svojo diplomu prejela Prešernovo nagrado Univerze v Ljubljani

Lea Kalc Furlanič

V Kopru se večkrat sliši blag ropot njenega invalidskega vozička, ki jo spremlja že vse življenje. Vsako jutro se z mestnim avtobusom odpelje v Prisoje, v dnevno-delovni terapevtski center Barčica, kjer opravlja pripravništvo, in se popoldne vrača domov. Arhitekturne ovire na pločnikih Kopra so na njeno pobudo na mnogih mestih prilagojene osebam na vozičku, strani njene diplome pa popisane z izkušnjami, ki jih ji je zaradi invalidnosti prineslo življenje v zavodih, bolnišnicah, stran od doma in družine v najnežnejših letih njenega življenja. 30-letna Koprčanka Slađana Grđjan, diplomantka Fakultete za socialno delo Univerze v Ljubljani, je za izredno strokovno, vsebinsko in interpretativno zasnovano in obsežno diplomsko delo o likovni ustvarjalnosti kot resursu pomoči in samopomoči pred kratkim prejela Prešernovo nagrado na Univerzi v Ljubljani. Z njo smo se pogovarjali o življenju invalidnih študentov, njenem življenju ter o vrednosti, ki jo zanjo ima ta nagrada.

Zakaj ste se odločili za študij na Fakulteti za socialno delo?

»Ker rada pomagam ljudem – ne fizično, saj mi moje invalidno stanje tega ne dovoljuje, temveč z lepo besedo, da jim prisluhnem in se z njimi pogovarjam. Mislim, da imam v svojem življenju za seboj že veliko izkušenj, trdih preizkusov, bojev. Od svojega petega leta sem od doma, najprej v Kamniku v zavodu za usposabljanje invalidne mladine, kjer sem končala dve srednji šoli, administrativno in upravno, potem pa še kot študentka v Ljubljani. Tak institucionalizirani način življenja, stran od družine, pa moje telesno stanje, ko ne morem uporabljati nog, vse to so posebne izkušnje, zaradi katerih postaneš senzibilen za stvari, ki jih morda drugi ne dojemajo, uvidijo. Tako se ti zdi, da ljudem, ki te prosijo za nasvet, lahko pomagaš.

Moj prijatelj je nekoč o meni rekel, da hodeče ljudi učim delati prave korake v življenju. Morda se ta njegova izjava sliši prevzetno, a prepričana sem, da

ker ne morem hoditi, lahko vztrajneje in intenzivneje počnem drugačne stvari – na to sem ponosna. Študij na fakulteti za socialno delo mi je dal veliko teoretičnih izhodišč, na katerih lahko gradim to svoje – jaz ga tako imenujem – poslanstvo.«

Nekaj let ste kot študentka živeli v Ljubljani. Kako je poskrbljeno za invalidne študente? Obstaja posebna organizacija, klub ali društvo?

»Moram reči, da dobro. Stanovala sem v študentskem bloku v Rožni dolini, ki ima pritličje prilagojeno invalidnim osebam. Dobro je bilo poskrbljeno za prevoz na fakulteto s posebnim kombijem in k popoldanskim dejavnostim. Tudi na fakulteti je bilo vse prilagojeno takim, kot sem jaz – invalidnim osebam.

Ne maram namreč besede invalid, preveč brezosebna je. Zakon dovoljuje, da imajo invalidne osebe možnost individualne prilagoditve opravljanja izpitov in drugih študijskih obveznosti. V Ljubljani deluje tudi društvo študentov invalidov, ne glede na vrsto

invalidnosti. Mislim, da je v njem vključenih kakih sto članov.«

Od kod zamisel za temo vaše diplomske naloge o likovni ustvarjalnosti kot obliki pomoči in samopomoči v procesih socialne pomoči?

»Vedno razmišljam o izražanju čustev z risbo, ker me je to pestilo od otroštva. Življenje v zavodu, zdravljenja v bolnišnicah, oddaljenost od staršev, težave najstniške dobe, vse to me je samodejno sililo, da sem se zatekala k risanju. Odkrila sem, da svoje občutke lahko izrazim z risbo in da mi potem odleže. To me je napeljalo na zamisel, da bi bilo mogoče tovrstno izkušnjo oblike samopomoči tudi strokovno podkrepiti, jo torej natančneje opredeliti in analizirati kot znanstveno metodo v socialnem delu.

O tem sem se pogovorila s svojim mentorjem, profesorjem dr. Bernardom Stritihom, in se lotila dela. V dveh mesecih je nastalo obsežno diplomsko delo, z njegovo vsebino sem dokazala, da je ta metoda učinkovita.«

Kako je potekala predhodna raziskava, zbiranje podatkov in slik, ki so osnovni element diplomske naloge?

»Raziskava je kvalitativne oziroma deskriptivne narave, saj raziskujem kvaliteto večletne metode reševanja osebnih stisk s pomočjo risbe. Metodo sem izvajala sama na sebi, kar s tujko imenujemo metoda samorefleksije. V nalogi sem opisala svoje probleme, s katerimi sem se ubadala med bivanjem v zavodu. Opisala sem razloge in posledice obupa in osamljenosti ter kako sem sama reševala situacijo s pomočjo risanja. Iz tega sledi, da sem populacija samo jaz. Taka vrsta populacije se imenuje samopopulacija. Zbiranje podatkov za raziskavo je trajalo več let, prav tako kot analiza in na koncu obdelava podatkov. Od približno stotih svojih slik sem jih za analizo izbrala deset, tako sem dobila deset odgovorov na deset najbolj perečih vprašanj v obdobju svojih stisk. Ob vsaki sliki obravnavam več vidikov, denimo razpoložnjanskega,

situacijskega, socialnega, zadnji nivo obravnave pa je vprašanje, ki se mi je porodilo ob sliki, in potem o njem razpredam. Ne bi rada posploševala, vendar si upam trditi, da kdorkoli ima kakršnekoli težave, si s tovrstno obliko pomoči lahko pomaga.«

Kaj vam pomeni prejeta nagrada in kakšni so vaši cilji za naprej?

»Ta dosežek ima zagotovo zame, ki sem na invalidskem vozičku, še večjo težo.

V posebno veliko pomoč mi je bil moj mentor. Če ne bi imela tolikšnega zaupanja vanj, ne bi uspela sestaviti tako dobre naloge. On me je tudi predlagal za nagrado. Seveda sem enako hvaležna vsem, ki so mi stali ob strani in mi pomagali. Prihodnost? Hm, enake želje imam kot vsi drugi! Ko bom končala pripravništvo, bi se rada zaposlila, a pričakujem, da bom težko našla zaposlitev. Moja želja je še iz gradiva diplomske naloge izdati knjigo, morda nadaljevati študij. Predvsem pa si želim biti čim bolj samostojna.«

Ribičija Vogršček 2005

Željko Geci

Društvo paraplegikov Istre in Krasa je organiziralo ribiško tekmovanje »Vogršček 2005«, ki je potekalo na zadrževalniku Vogršček pri Novi Gorici. Nastopilo je šest ekip ter 25 posameznikov, para- in tetraplegikov.

*Ribiči
potrpežljivo
čakajo, da
prime.*

Rezultati:

1. Ivan Žalig, DP severne Štajerske, 2290 gramov
2. Franc Simonič, DP severne Štajerske, 1870 gramov
3. Rudi Centrih, DP jugozahodne Štajerske 1290 gramov
4. Mirko Temnik, DP jugozahodne Štajerske, 1250 gramov
5. Slavko Dunaj, DP Prekmurja in Prlekije, 1150 gramov

ATV-Off Road sekcija Zveze paraplegikov Slovenije okupirala Uršljo goro

Damjan Hovnik

Noro, noro in še enkrat noro! Polno adrenalina, hitrost, vonj po bencinu, makadam, prašne ceste - enajst paraplegikov na motorjih štirikolesnikih je v soboto, 2. julija, okupiralo naš 1699 metrov visok vrh Uršljo goro. No, če smo čisto natančni, nas je bilo devet paraplegikov ter sin Maks našega člana Dolfa in Ana, boljša Damjanova polovica (pa ne moja). Na našem prejšnjem srečanju v Osilnici smo se dogovorili, da bo naše naslednje srečanje potekalo pod

*Ob prihodu
na goro se
ponuja lep
razgled na
Mežiško,
Misljinjsko,
Šaleško in
Dravsko
dolino.*

Ivančkovo in mojo taktirko, spoznavali pa bomo koroške kraje, naša brezpotja, hribčke, doline in gore.

Rečeno, storjeno! V petek so stekle priprave za srečanje: nabava materiala za golaž in drugo, da smo po vožnji zapolnili naše prazne želodčke. Čeprav je v petek ves dan deževalo kot iz škafo, nismo obupali. Le Ivanček in

*Po dežju
vedno pride
sonce in tudi
v soboto je
bilo tako.*

jaz sva potočila nekaj solz, pa ne zaradi žalosti, ampak zaradi desetih kilogramov čebule, ki jo je bilo treba olupiti in narezati za golaž, da sva jo prepražila, nato pa ga je v soboto zjutraj dokončal Berčon. Po dežju vedno pride sonce in tudi v soboto je bilo tako. Petkov dež pa je ravno prav ohladil ozračje.

Nekateri so prispeli že v petek proti večeru, drugi so prišli v soboto zjutraj. Po zajtrku smo pognali motorje ter se okoli 11. ure odpravili na pot. Blizu Ivančkovega doma je proga za motokros, tako da smo najprej za ogrevanje voznikov in motorjev naredili nekaj krogov po tej progi. Teren je bil od petkovega dežja močno razmočen, blato je kar brizgalo izpod naših koles. Naš najmlajši udeleženec Maks pa je potreboval celo pomoč očeta, da se je izkopal iz blata.

Mimo Podgorja smo nadaljevali pot

proti Plešivcu, od tam pa proti Uršlji gori, ki je najvzhodnejši visoki vrh v Karavankah. Poleg tega, da je z njega lep razgled, te omami cerkva tik pod njim "cerkev sv. Uršule, ki je najvišje ležeča cerkev na Slovenskem. Tako lepe in svojevrstne zlepa ni v naših gorah!

Ob prihodu na goro se ponuja lep razgled na Mežiško, Mislinjsko, Šaleško in Dravsko dolino. Razgled seže od Črne, Mežice do Raven na Koroškem, Dravograda, Slovenj Gradca, Mislinje ter Šoštanja in Velenja. To so občudovali tudi naši asi, ki so se povzpeli do najvišje točke na gori, križa. Ker je dostop na goro onemogočen, pot je zaprta z rampo, smo za dostop potrebovali ključ in dovoljenje oskrbnikov RTV-stolpa. Tudi oskrbnik koč, kjer smo se malce odžejali, sploh ni mogel verjeti, da smo na motorjih sami paraplegiki, in

*Vsi smo bili
utrujeni,
čakala pa
nas je
večerja, ki
so jo
pripravili
naši člani.*

je sprva menil, da ga vlečemo za nos, ko pa smo se pri njem okrepcali in poklepetali, pa je spoznal, da je vrag vzel šalo ...

Nato je sledil spust do Ivarčkega jezera, ki smo si ga prej ogledovali iz ptičje perspektive. Na sami poti je bilo kar nekaj bližnjih srečanj z makadamom, vendar se je vse srečno končalo, najvažnejše je, da se nihče ni poškodoval. Mimo mojega rojstnega kraja smo izvedli promenadno vožnjo nazaj proti Brdam, kamor smo prispeli okoli pete ure popoldne. Vsi smo bili utrujeni, čakala pa nas je večerja, ki so jo pripravili naši člani, saj je obenem potekal piknik našega društva. Boško in Reksi sta spekla omamne dobrote, kakor se pač za piknik spodobi. Dolf je za dobro voljo raztegnil harmoniko, zapeli smo par domačih in se odpravili spat.

V nedeljo pa je po zajtrku za najvztrajnejše sledila druga tura. Pod vodstvom Ivančka je pot vodila na Kope, Ribnico na Pohorje ter na Roglo, nato pa nazaj na Kope in spust proti domu. Našemu vodji ATV-sekcije Jožetu je zatajil motor, tako da ga je moral Dolf vleči vso pot nazaj. Tudi pravi stroj včasih zataji ...

Polni adrenalinskih motorističnih doživetij smo se poslovili. Našemu predsedniku Ivanu Peršaku, Zvezi paraplegikov Slovenije in vodji naše sekcije Jožetu Zajcu se zahvaljujemo za posluš pri organizaciji naših srečanj. Vse motoriste pa obveščamo, da se po mestu govori, da se jeseni pripravlja še srečanje v okolici Cerknice ...

Vsem članom Zveze paraplegikov Slovenije, ki razmišljajo o nakupu štirikolesnika, pa polagam na srce, naj se udeležijo naših srečanj, kjer bodo lahko spoznali motorje, jih preizkusili ter izbrali sebi primernega. Ledina je zaorana, doživetja na srečanjih so polna adrenalina, izmenjave izkušenj in prave motoristične dobre volje, predvsem pa smo med sabo pravi prijatelji, kar je tudi v življenju najvažnejše.

Kaj se je čez poletje dogajalo na Koroškem?

KARANTANSKI KNEZI SE OGLAŠAJO

Damjan Hovnik

Konec maja smo končali našo redno rekreacijo pod vodstvom Reksija, pričeli pa smo se ukvarjati z drugimi dejavnostmi, ki jih čez poletje kar ni manjkalo.

Tradicionalni Grnjakov memorial v kegljanju je organiziral naš prekaljeni kegljaški mojster Srečko. Memorial je brezhibno potekal v maju. Na tem turnirju se zberejo paraplegiki vseh regijskih društev ter je po številu eno izmed najbolj obiskanih kegljaških tekmovanj v Sloveniji med paraplegiki.

Še istega meseca smo organizirali v športni dvorani v Slovenj Gradcu finale pokala Slovenije v košarki na vozičkih. Med seboj so se pomerile ekipe Maribora, Novega mesta, Ljubljane in Gorenjci. Vse tekme so bile borbene kot le kaj, bilo je veliko bližnjih srečanj s parketom. Turnir je potekal po izločilnem sistemu, na koncu pa so pokal visoko v zrak vzdignili Mariborčani, ki so v finalu premagali »Marjancino« ekipo, čeprav je bilo občinstvo močno na strani »našega Korošca na začasnem delu v Kranju«.

Začela pa se je naša paradna disciplina, atletika. Korošci smo to leto branili lanskoletno osvojeno ekipno prvo mesto. V tem letu se je spremenil način tekmovanja, za rezultat ekipe po novem lahko štejeta le najboljša dva rezultata od enega tekmovalca. Korošci smo napeli vse sile, vendar nam je za prvo mesto zmanjkalo nekaj dragocenih točk. Iskreno čestitamo »Celjanarjem« za prvo mesto, naslednje leto pa napovedujemo ponovni pohod na najvišjo stopničko. Vice-prvaki smo kljub temu zadovoljni, saj se kljub našemu majhnemu številu članov odstotkovno z rekreacijo, atletiko, kegljanjem oziroma športom

redno ukvarja vsaj polovica članov.

Z Ivančkom sva organizirala srečanje motoristov paraplegikov na ATV-jih. To srečanje si je zaslužilo poseben članek ...

Julija smo se udeležili mednarodnega atletskega tekmovanja v mestu Pardubice na Češkem. Tekmovanje je potekalo v veliki vročini, naš član Boštjan pa je dobil mednarodno klasifikacijo. Z doseženim rezultatom je lahko zadovoljen le Zdravko, zame je bil moj rezultat katastrofa, kar je delno posledica vremena, delno dolge poti, delno pa je krivda tudi moja ...

Konec julija sva se z Valentinom udeležila petdnevnih atletske priprave v Celju. Spali smo v Laškem, trenirali pa v Celju na stadionu Kladivar. Priprave je zaznamovala velika vročina, trenirali smo dvakrat na dan, zjutraj ob sedmih in zvečer po sedmi uri. Od teh priprav sem odnesel veliko, Markov trener Umberto Bizjak je v svoje roke vzel še mene ter mi do evropskega prvenstva napisal tudi program treningov.

Avgust pa je zaznamovalo ribiško tekmovanje za pokal karantanskega kneza na ribniku Brdinje. Boško je prevzel organizacijo v svoje roke, ribiči so namakali trnke, prehodni pokal pa je tokrat šel v roke Slavku Dunaju iz društva Prekmurja in Prlekije. Naš ribič Lojz je ostal brez ribe ... to se mu baje že dolgo ni zgodilo ... kaže, da je trema na domačem terenu le naredila svoje ... pa rezervisti so premagali prvo ekipo ... riba je pač spolzka!

Ves avgust sem bolj kot ne treniral voznje, jutri namreč gremo na evropsko prvenstvo na Finsko. Z Ivančkom sva »rihtala« mojo formulo, šele zdaj sem z njo zadovoljen in upam, da mi

bo služila na stezi, kot je treba. Obdajajo me mešani občutki, saj bo to moja prva večja tekma, na kateri se bo zbrala vsa evropska konkurenca.

Svojih nasprotnikov ne poznam, za spodbudo sem včeraj prejel SMS-sporočilo, da kar bo, pač bo, ena izkušnja v življenju več, važno je sodelovati ... to pa je res!

Nekaj za razmislek

Damjan Hovnik

Kot skoraj vsak dan sem se tudi včeraj popoldne odpravil na trening na stadion na Ravne na Koroškem, kjer treniram voznje. Na stadionu sem bil popolnoma sam, opravil sem že skoraj ves trening po programu. Na startu za 100 metrov sem počival, ko je po sprehajalni poti mimo mene prišel prileten možakar. Pristopil je k meni in začela sva kramljati. Mislil sem, da bo spet običajen pogovor, kakršni so ponavadi z ljudmi, ki jih zanima, kako si se ponesrečil, kdaj, kje ... Pa ni bilo tako.

Možakar mi je povedal, da ima nepokretnega sina, ki biva v domu za starejše na Fari. Daljnega leta 1978 je njegov sin odšel k vojakom. Na vajah z orožjem je njegov sovojak za šalo v puškino cev vstavil prazen naboj in ustrelil proti njemu. Ta prazni naboj mu je priletel natanko v oko ter se mu zaril v možgane. Posledica nesreče je bila šestmesečna koma in popolna ohromelost ene strani telesa ter delna ohromelost druge strani telesa. Potrebuje popolno nego. Poleg tega je dobil še preležanine, saj je ves čas v postelji in ga je treba obračati. Ob pripovedovanju so se očetu orosile oči, bolečina v njegovem srcu mora biti velikanska. Dejal mi je, da ne smem obupati ter da sem še dober, ker se lahko tako gibljem.

Globoko sem se zamislil nad nesrečo njegovega sina. Včasih nas para-

plegike potolče kakšna stvar, pa se niti ne zavedamo, kako srečni smo, da lahko vsak dan zajahamo voziček ter se odpeljemo, kamor si zaželimo. Kaj bi dal njegov sin, da bi bil vsaj na vozičku, da bi se lahko odpeljal pred hišo in se nastavil toplemu spomladanskemu soncu, ki ga vsi vsako leto težko pričakujemo?

Ljudje smo pač taki, da v veliki večini ne znamo ceniti, kar imamo. Lahko povem, da šele zdaj vidim, da pred svojo poškodbo nekako nisem znal prav živeti, nisem znal ceniti življenja. Vse stvari so bile kar samoumevne, živel sem v takem tempu, kot živi velika večina ljudi. To pa je bil študij, ob študiju še delo, zame in za bližnje pa že ni bilo več časa. Osem mesecev, ki sem jih preživel na rehabilitaciji, pa je bil čas, ko sem lahko temeljito premislil vse, zakaj in kako naprej v življenju.

Letošnjo zimo sem na zadnji plati staknil opeklino, ki se je kasneje zagnojila. Ni in ni se hotela zaceliti, tako da sem bil bolj kot ne za slabe tri mesece prikovan v posteljo, treba je bilo namreč rano sanirati. Po treh mesecih se je rana uspešno zacelila. Hvala Bogu! Takrat so mi po glavi rojile različne stvari. Šele ko si prikovan v posteljo, vidiš, da je življenje na invalidskem vozičku prav tako lepo, lep je vsak dan, ko se zjutraj zbudiš in se nadihaš svežega jutranjega zraka.

Vedno se moramo spopadati s težavami vseh vrst. Toda če ne bomo začeli s polnim in srečnim življenjem zdaj, kdaj bomo? Zato je treba sprejeti to realnost in se odločiti biti srečen ne glede na to, kaj se bo zgodilo.

Zahvaliti se je treba Bogu za vsak lepo preživeti dan ter se veseliti vsakega novega dne! In spomnimo se, da čas ne čaka nikogar ...

Vsak človek je zase svet,
čuden svetel in lep
kot zvezda na nebu ...

Vsak tiho zori,
počasi in z leti,
a kamor že greš, vse poti
je treba na novo začeti.

Tako živimo ljudje.

A včasih so daleč poti,
da roka v roko ne seže,
a včasih preblizu so si,
da z nohti lahko kdo srce doseže ...

Vir: s svetovnega spleta

25. Pogačnikov memorial in 9. mednarodni turnir

Italijanska ekipa ponovila lanskoletni uspeh

Jože Globokar

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine je pod pokroviteljstvom Mestne občine Ljubljana, sponzorstvom ZPS in številnih donatorjev od 22. do 24. aprila v športni dvorani OŠ v Zgornjem Kašlju pri Ljubljani pripravilo in izvedlo že 25. Pogačnikovo spominsko tekmovanje in deveti turnir z mednarodno udeležbo. Na turnirju so nastopila moštva iz Italije, Češke in Slovenije. Med šestimi moštvi je brez izgubljene tekme ponovno zmagala ekipa CASTELVECCHIO iz italijanskega mesteca Gradiška. Pokale je

kapetanom ekip podelila ljubljanska županja Danica Simšič.

Prvi dan predtekmovalnih srečanj sta se na otvoritveni tekmi pomerili moštvi **DP Kranj** in **S.K. Hobit Brno**. Čeprav je bil končni izid dokaj izenačen (**59 : 56 - 29 : 18**), so igralci DP Kranj ves čas vodili in zaslužno zmagali. Druga tekma je prinesla zmago gostiteljem. **DP Ljubljana** je z rezultatom **50 : 28 (43 : 22)** brez težav premagalo drugo moštvo iz Češke - **TJ Meta Praha**. Na tretji tekmi je ekipa **Castelveccio** že pokazala, da je med najboljšimi, saj je **DP Kranj** premagala kar z **71 : 41 (35 : 20)**

Sledila je tekma med ekipama **DP Ljubljana** in **Frassati** iz Italije. Gostitelji so po tretji četrtini vodili že s **46 : 29**, nato pa močno popustili in tekmo končali z rezultatom **50 : 46**. Tekmo med **Castelveccio** in **S.K. Hobit Brno** so z rezultatom **58 : 27 (34 : 12)** brez težav dobili favorizirani Italijani, zadnjo v predtekmovanju turnirja pa druga italijanska ekipa **Frassati** proti ekipi **TJ Meta Praha (50 : 23 (30 : 11))**.

Po napornem predtekmovanju, ki je potekalo v dveh skupinah, so ekipe naslednji dan tekmovala za končne uvrstitve. Češki ekipi sta se med seboj pomerili za peto mesto. Z rezultatom **42 : 26 (20 : 14)** je zmagala ekipa **S.K. Hobit Brno**.

V tekmi za tretje mesto je bilo boljše moštvo **Frassati**, ki je moštvo **DP Kranj** ugnalo šele v zadnji četrtini. Rezultat - **54 : 48**. Kranjčani so prvo četrtino dobili z rezultatom **18 : 8**, drugo z **29 : 23**, tretjo s **46 : 38**, nato pa popolnoma odpovedali. Zadelo so le enkrat, pa še to v zadnji minuti četrtine.

Finalno srečanje ni prineslo nobenega presenečenja. Gostitelji so se uspešno upirali le do šeste minute druge četrtine, ko so še vodili. Nato pa je italijansko moštvo vzelo vajeti v svoje roke in zmagalo z rezultatom **66 : 51 (56 : 36)**.

KONČNE UVRSTITVE:

1. CASTELVECCHIO
2. DP LJUBLJANA
3. FRASSATI

4. DP KRANJ
5. S.K. HOBIT BRNO
6. TJ META PRAHA

Za najboljšega igralca turnirja so razglasili **Gregorja Gračnerja** iz moštva DP Ljubljana, med najboljše strelce pa se je vpisal **Izet Sejmenovič** iz moštva Castelveccio. Zanimivo je, da na tokratnem tekmovanju niso bili doseženi visoki rezultati. So moštva boljša v obrambi in slabša v napadu ali pa je vzrok kje drugje?

Tekme so brez posebnih zapletov vodili sodniki Slovenca **Mitja Dečman in Primož Zaletelj** ter **Martin Kučera** iz Češke.

Po razglasitvi rezultatov je športnike pozdravila in jim za uspešne nastope čestitala županja mesta gostitelja **Danica Simšič**, nato pa kapetanom, najboljšemu strelcu in najboljšemu igralcu podelila pokale.

Športnikom košarkarjem se je za udeležbo in dobro borbo pod koši zahvalil predsednik društva **Gregor Gračner**, jih povabil na tekmovanje prihodnje leto in jim zaželel srečno

Zmagovalnim ekipam je pokale podelila županja Danica Simšič.

vrnitev na domove. Ob spominskem tekmovanju in mednarodnemu turnirju je prireditelj tudi tokrat izdal ličen in pester bilten ter v njem predstavil nastopajoče ekipe in njihove trenerje, zanimivosti mesta gostitelja in številne donatorje, ki so z denarnimi in materialnimi prispevki omogočili izvedbo odmevnega športnega dogodka.

»Tekmovanje, kot je Pogačnikov memorial z mednarodno udeležbo, nam približa in ustvari prijateljske odnose, ki jih vsako leto še nadgrajujemo. S to športno prireditvijo opozarjamo širšo javnost, da tudi mi radi tekmujejo na večjih tekmovanjih in hrepenimo po dobrih rezultatih. To se nam velikokrat tudi obrestuje. Naši športniki namreč na takih tekmovanjih pridobijo znanje in izkušnje na mednarodni ravni. Vsekakor pa je taka prireditev tudi lepa priložnost za predstavitev naše lepe dežele,« je v biltenu med drugim zapisal predsednik društva **Gregor Gračner**, ki je s sodelavci zelo dobro in rutinirano pripravil zahtevno in odgovorno športno prireditev.

Poročilo z 10. jubilejnega Grnjakovega memoriala v kegljanju, ki je štelo za državno prvenstvo (tetraplegike, veterane in ekipno)

10. jubilejni Grnjakov memorial

Srečko Kotnik

Društvo paraplegikov Koroške je 14. maja letos na kegljišču športnega centra na Ravnah na Koroškem organiziralo 10. jubilejni memorialni turnir v kegljanju, ki ga prirejamo v spomin na Avgusta Grnjaka. Častni gostje turnirja so bili člani družine Grnjak. Tekmovanja se je udeležilo sedem regijskih društev, tekmovala so v petih kategorijah (ekipni, ženski, moški, tetraplegiki in veterani). Najboljši v posameznih kategorijah so prejeli medalje. Po končanem tekmovanju je sledila pogostitev tekmovalcev in vseh sodelujočih na turnirju. Ob tej priložnosti nam je gospod Grnjak priredil zabavni program, za kar se mu zahvaljujemo.

REZULTATI

EKIPNO

1. DP LJUBLJANSKE POKRAJINE 1691
2. DP SEVERNE ŠTAJERSKE 1563
3. DP KOROŠKE 1507

POSAMEZNO ŽENSKE

1. CVETKA ŠTIRN (LJ) 388
2. SENKA IVANIŠEVIČ (LJ) 372
3. IVANKA KOSTEVC (MB) 281

POSAMEZNO VETERANI

1. HASANI ČAVŠEVIČ (LJ) 395
2. VLADO HORVAT (MS) 374
3. FRANC BOROVNJAK (MS) 361

TETRAPLEGIKI POSAMEZNO

1 MLADEN FABJAN (CE)	464
2 SLAVKO DUNAJ (MS)	382
3 ALEŠ PAVŠE (CE)	358

MOŠKI POSAMEZNO

1 VIKTOR RUPNIK (LJ)	484
2 TONE KANC (NM)	464
3 IVAN ŽALIG (MB)	453

Sodniki: družina KOPMAJER

**Pokal ZPS
v košarki na
vozičkih
spet v
mariborskih
rokah**

Janko Koren

Slovenj Gradec, 15. maja 2005

1. tekma: **DP Maribor**-DP Ljubljana

53 : 47

Strelci za DP Maribor:

Šerbinek 17 (4-1)*, Koren 16 (2-0)*,
Slaček 8 (2-0)*, Klep 6, Rec 6 (2-2)*.
*prosti met

Osebnе napake: Klep 4, Slaček 4,
Koren 3, Rec 3, Šerbinek 3 in Minih 1.

Po slabem začetku - bilo je devet proti nič in enajst proti dve - smo se vrnili v igro in s pritiskom na nasprotnika kljub zelo izenačenemu rezultatu - nekaj pred koncem je bilo 50 proti 45 - dosegli zmago ter se tako uvrstili v finale, kjer nas je čakal zmagovalec v dvoboju med DP Kranj in DP Novo mesto. DP Kranj je kmalu zlomil odpor Novomeščanov, zato smo se pripravljali na tekmo z Gorenjci, medtem ko so Dolenjci v boju za tretje mesto izgubili z boljšimi Ljubljancani.

Finale: DP Kranj-DP Maribor

66 : 69

Strelci za DP Maribor:

Klep 21 (3-1)*, Rec 14 (7-4)*, Šerbinek 12 (4-2)*, Slaček 11 (8-3)*, Koren 8, Medved 3 (4-3)*. *prosti met

Osebnе napake: Rec 5, Slaček 5, Klep 4, Koren 4, Šerbinek 3, Minih 3, Medved 1.

KONČNI VRSTNI RED:

1. DP SŠ MARIBOR
2. DP KRANJ
3. DP LJUBLJANA
4. DP NOVO MESTO

Zaradi uspeha nad Ljubljancani smo tokrat začeli sproščeno in samozavestno. Rezultat ob polčasu je bil dokaj prepričljiv, 33 : 26 za nas. Toda žilavi in trdi Gorenjci niso popustili, čeprav

je imel njihov najboljši igralec in play že štiri osebne napake. Tretja četrtina se je iztekla le še s tremi točkami prednosti za DP Maribor in brez razpoložljivega strelca Janka Reca, saj je dobil pet osebnih napak. Sledil je dramatičen konec, kjer smo pokazali jeklene živce, saj so Gorenjci celo izenačili, a v finišu smo imeli več sreče. Izkazal se je Mario Medved, ki je vstopil v igro šele ob koncu, a z dobrim izvajanjem prostih metov potrdil zeleno zmago. Seveda moramo omeniti Borisa Klepa, ki je v finalu dosegel 21 točk, in vse, ki so si s srčnostjo izborili zmago. To so: Janko Koren (trener), David Slaček (kapetan), Simon Šerbinek, Franci Minih, Srečko Macuh in Lulzim Osmanaj ter sicer na tekmovanju odsotni Marjan Žunko.

To je bil lep iztek uradne sezone v slovenski ligi, saj smo obdržali prehodni pokal, ki lahko prihodnje leto postane naš. Gremo novim zmagam naproti!

10. sezona ekipnega tekmovanja v atletiki

**ATLETSKA
TEKMOVANJA
PARAPLEGIKOV
V LETU 2005**

Janez Hudej

Uspešni nastopi paraplegikov, v olimpijskem letu 2004 je bila namreč zelo uspešna tekmovalka Tatjana Majcen, ki je na paraolimpijskih igrah v Atenah osvojila tri medalje, se nadaljujejo tudi letos. Vrhunec atletske sezone je bilo evropsko prvenstvo v kraju Espoo na Finskem od 17. do 28. avgusta, konec sezone pa bo 10. novembra, ko bo v Celju na stadionu 36. memorial prof. Bojana Hrovatina.

Maja in junija je potekalo jubilejno, 10. ekipno tekmovanje paraplegikov v atletiki. Tekmovanje smo prvič organizirali leta 1996 z namenom, da bi tudi v atletiki imeli več domačih tekmovanj. Največ uspeha na tem tekmovanju so imeli v desetih sezonah Celjani, ki so zmagali osemkrat,

enkrat so bili boljši Ljubljancani in enkrat Korošci.

Letos so bili organizatorji DP jugozahodne Štajerske, DP Koroške, DP severne Štajerske in DP ljubljanske pokrajine. Tekmovanja se je udeležilo osem ekip. Žal se vse ekipe niso udeležile vseh štirih tekmovanj in

Potek letošnjega tekmovanja:

Zap.	Ekipa	ET1-CE	ET2-SG	ET3-MB	ET4-LJ	Skupaj	Razlika
1	DP JUGOZHODNE ŠTAJERSKE	5.422,77	5.554,37	5.357,10	5.725,91	22.060,15	0,00
2	DP KOROŠKE	5.364,63	5.588,75	5.249,95	5.440,81	21.644,14	416,01
3	DP DOLENJSKE, BELE KRAJINE IN POSAVJA	4.014,43	4.103,91	2.829,55	3.184,53	14.132,42	7.927,73
4	DP SEVERNE ŠTAJERSKE	2.947,24	1.655,35	3.356,66	1.755,74	9.714,99	12.345,16
5	DP PREKMURJA IN PRLEKIJE	1.879,03	2.649,08	3.195,11	1.943,68	9.666,90	12.393,25
6	DP LJUBLJANSKE POKRAJINE	2.421,88	1.799,68	2.360,52	2.260,69	8.842,77	13.217,38
7	DP GORICA-KOPER	1.897,92			3.283,44	5.181,36	16.878,79
8	DP GORENJSKE	1.633,17			1.530,37	3.163,54	18.896,61

premalo resno jemljejo tekmovanje, ki daje vsem udeležencem enake možnosti za uspeh. Najboljši dokaz za to je DP paraplegikov Koroške, ki ima med pokrajinskimi društvi paraplegikov najmanj članov, a se jim je drugi zaporedni naslov najboljšega v državi izmuznil le za las. Vso kritiko si zaslužijo društva, ki imajo največ članov, tekmovanja pa se je udeleževala le ena ali dve tekmovalki.

Upajmo, da bodo drugo leto posamezna pokrajinska društva bolje organizirala ekipe in poskrbela za izenačeno in zanimivo tekmovanje.

ODPRTO PRVENSTVO SLOVAŠKE

Tatjana Majcen v Bratislavi druga

Že marca je Tatjana Majcen nastopila na prvenstvu Slovaške v Bratislavi, kjer je v suvanju krogle z rezultatom 6,26 metra izboljšala osebni in državni rekord ter osvojila drugo mesto. Tekmovanje je bilo organizirano v dvorani in prvič v zgodovini se je kdo od članov Zveze paraplegikov Slovenije udeležil uradnega dvoranskega tekmovanja.

25. MARATON TREH SRC

Na 25. maratonu treh src smo sodelovali tudi paraplegiki

Sprva smo paraplegiki na maratonu 21. maja 2005 v Radencih želeli se sodelovati, potem pa nas je organizator maratona presenetil in nam omogočil uradni nastop na polmaratonu (21 kilometrov) v kategoriji paraplegiki in prvim trem podelil lepa priznanja in praktična darila. Para-

plegiki smo sodelovali neprekinjeno od leta 1992 do leta 1999, potem pa so na maratonu sodelovali le Vinko Hren, Jože Zajc in Damjan Peklar. Žal smo se na maraton prepozno prijavili in nismo mogli zagotoviti številnejše udeležbe. Upamo, da bomo to lahko storili prihodnje leto. Velika škoda je izpustiti nastop pred množico gledalcev in tekmovalcev, ki se zberejo na prireditvi, kot je Maraton treh src v Radencih, saj je to najboljša promocija športa paraplegikov.

Vrstni red:

1. Janez Hudej 1:05:39, 2. Vinko Hren 1:10:49, 3. Jože Zajc 1:20:21.

3. TEK BEVKE

Na povabilo Športnega društva Bevke smo paraplegiki sodelovali tudi na 3. teku Bevke.

Prijetno prireditev, ki sta jo povezovala Jernej Kuntner in Barbara Denžič, je poleg tekov v najrazličnejših kate-

gorijah spremljalo več zabavnih prireditev in drugih športno rekreativnih dejavnosti.

Paraplegiki smo tekmovali v skupini z navadnimi vozički, zmagal je Tone Kanc, in v skupini s hitrostnimi vozički, kjer je zmagal Marko Sever. Proga je bila dolga 1300 metrov. Dogovorili smo se za sodelovanje tudi v prihodnje.

ODPRTO PRVENSTVO HRVAŠKE

Tekmovanje je zaznamovala slaba organizacija

28. maja so se tekmovalci iz DP jugozahodne Štajerske in DP Koroške udeležili odprtega prvenstva Hrvaške. Atletsko tekmovanje v slikovitem športnem centru Jarun ob reki Savi v Zagrebu želijo naši tekmovalci zaradi slabe organizacije čim prej pozabiti. Sebastijan Britovšek je plačal startnino in nastopal, njegovih rezultatov pa niso priznali. Branko Zupanc je

Na 25. maratonu treh src smo sodelovali tudi paraplegiki.

ODPRTO PRVENSTVO HRVAŠKE

Uvrstitve:

Tekmovalac	DISK	KOPJE	KROGLA
HENRIK PLANK (F53)	14.23 =590,14 (1)	12.67 =645,67(1)	4.69 =565,06(1)
BRANKO ZUPANC (F53)	9.00 =373,24 (4)	7.48 =381,19(3)	4.03 =485,54(3)
	100m	200m	400m

DAMJAN HOVNIK (T52) 21.34 =821,93(1) 40.14 =797,71(1) 1:28.39 =701,89(1)

SEBASTJAN BRITOVŠEK (T54) je nastopal v disciplinah 100m, 200m, 400m. V vseh

disciplinah je bil prvi. Žal pa rezultatov organizator ni meril.

Številka v oklepaju pomeni uvrstitev.

MEDNARODNO PRVENSTVO ČEŠKE V ATLETIKI

Uvrstitve:

Tekmovalac	DISK	KOPJE	KROGLA
TATJANA MAJČEN F54	14.08 =835,00 (4)	11.55 =820,00 (2)	6.02 =922,00(2)
HENRIK PLANK F53	13.41 =556,00 (6)	12.57 (3)	
BRANKO ZUPANC F52	9.84 (4)	7.94 (2)	5.39 (4)
BOŠTJAN JAVERNIK F53	16.06 (6)	13.60 (8)	
FRANJO IZLAKAR F37	36.96 =745,00(4)		12.26 =873,00(2)
	100m	200m	400m

DAMJAN HOVNIK (T52) 23.10 (1) 44.10 (1)

ESPOO 2005, EVROPSKO PRVENSTVO V ATLETIKI

Rezultati:

Uvrstitev	Ime	DISCIPLINA	Razred	Rezultat	Točke
8	TATJANA MAJČEN	DISK	F54	14.15	839,51
6	TATJANA MAJČEN	KOPJE	F54	12.19	865,46
8	TATJANA MAJČEN	KROGLA	F54	5.76	883,03
5	HENRIK PLANK	DISK	F52	13.04	738,68 DR
5	HENRIK PLANK	KOPJE	F52	11.80	717,54 DR
7	HENRIK PLANK	KROGLA	F52	6.61	732,57 DR
6	ZDRAVKO GRILC	KOPJE	F53	13.84	705,29
6	ZDRAVKO GRILC	KROGLA	F53	5.63	678,31
3	DAMJAN HOVNIK	200m	T52	43.41	737,62
3	DAMJAN HOVNIK	400m	T52	1:19.18	783,53
Kvalif.	MARKO SEVER	15000m	T54	3:32.63	870,20
Polfinale	MARKO SEVER	15000m	T54	3:32.63	870,20
9	MARKO SEVER	15000m	T54	3:32.63	870,20
Kvalif.	MARKO SEVER	50000m	T54	11:53.48	884,58
Polfinale	MARKO SEVER	50000m	T54	11:53.48	884,58
13	MARKO SEVER	42km	T54	1:39:02.00	867,05
4	FRANJO IZLAKAR	DISK	F37	12.42	
3	FRANJO IZLAKAR	KROGLA	F37	39.80	

moral tekmovalci v skupini F53, čeprav je bil prijavljen v F52. Tekmovalci skupine F53 so morali suvati štiri kilograme težko kroglo, čeprav povsod po svetu suvajo kroglo, ki je težka tri kilograme, in še bi lahko naštevati.

8. MEDNARODNI MARATON VOZIČKARJEV

V olimpijskem mestu Heidelberg Marko Sever tretji

Heidelberg je mesto, kjer so dosegli slovenski paraplegiki največje dosežke. Leta 1972 so v tem nemškem mestu potekale paraolimpijske igre. Pavla Sitar je osvojila naslov olimpijske prvakinja v vožnji na 60m z rezultatom 18.00, Jože Okoren pa je z rezultatom 20,46 metra v metu diska osvojil tretje mesto.

Tretje mesto pa je 33 let pozneje, 26. junija 2005, z rezultatom 1:41:24.70 osvojil v maratonu na 42 kilometrov tudi Marko Sever.

MEDNARODNO PRVENSTVO ČEŠKE V ATLETIKI

15. do 17. julij, Pardubice

Češka, ki slovi po dobrih tekmovalcih v atletiki in organizaciji atletskih tekmovanj, ki pa letos ni bila na zavirljivi ravni, je na tradicionalnem odprtem prvenstvu Češke gostila atlete iz Evrope in Azije. Naši tekmovalci so dosegli vrsto dobrih rezultatov in napovedali boj za najvišje uvrstitve tudi na evropskem prvenstvu.

ESPOO 2005, EVROPSKO PRVENSTVO V ATLETIKI

Damjan Hovnik je na prvenstvu osvojil dve bronasti medalji

Slovenski tekmovalci se iz Finske v Slovenijo vračajo s tremi bronastimi medaljami. Hladno vreme in združevanje skupin je vplivalo tudi na uvrstitve naših tekmovalcev, ki so tekmovali na evropskem prvenstvu na severu Evrope v mestu Espoo na Finskem. Drugega tovrstnega tekmovanja v Evropi so se iz Slovenije udeležili: Tatjana Majcen, Marko Sever, Zdravko Grilc, Henrik Plank, Damjan Hovnik in Franjo Izlakar (cerebralna paraliza). Tekmovalce so

spremljali: trenerja Ivan Markež in Sebastjan Grosek ter Ivo Drinovec.

Letos je bila reprezentanca zelo pomlajena. Prvenstva so se prvič udeležili Damjan, Henrik in Zdravko. Damjan je bil dvakrat tretji in je z dvema bronastima medaljama dosegel več, kot je sam pričakoval. V redni formi je bil na prvenstvu Marko Sever. Uvrstil se je v finale v vožnji na 1500 metrov, kjer mu je naliv tik pred startom preprečil boj za medalje, ker ni imel primerne maže za rokavice. V vožnji na 5000 metrov se je uvrstil v polfinale. Počasi in

vtrajno se bliža svetovnemu vrhu in prepričani smo, da mu bo kmalu uspelo osvojiti stopničke tudi na največjih tekmovanjih.

Tatjana je imela veliko smolo z združevanjem skupin (vse ženske, ki uporabljajo voziček). Kljub odličnemu rezultatu v metu kopja in diska ni imela možnosti za vidnejšo uvrstitev. Henrik je izboljšal tri državne rekorde. Zdravko se je že pred odhodom na Finsko moral spopadati z zdravstvenimi težavami. Vsi so se borili po svojih najboljših močeh, zato jim čestitamo za dosežene uspehe.

njega. Nato so mi dali nadomestnega, s katerim pa se sploh nisem mogel poganjati, saj je imel čisto majhna kolesa. Brez vozička je paraplegik v težkem položaju, živčki so bili naježeni do konca ... še sreča, da so poslali voziček z naslednjim letom in da sem ga okoli polnoči že imel v sobi.

Prve štiri dni so potekali treningi, v nedeljo pa je bilo slavnostno odprtje prvenstva. Nato so se začele tekme, boji za kolajne.

V ekipi je vladalo prijateljsko razpoloženje, pomagali smo drug drugemu in navijali za naše tekmovalce, če le nismo sami imeli nastopov.

Uvrstitve naših tekmovalcev so na prejšnji strani.

Pri naših dosežkih je treba dodati, da so v Tajini konkurenci združevali skupine in da so tako skupaj nastopale tekmovalke v skupinah F 3 in F 5, kar je vsekakor neprimerljivo. Vsi pa vemo, da bi naša Taja v svoji skupini v vsaki disciplini vsekakor osvojila kolajno, morebiti celo najzlahtnejšo ...

Naš Marko je zgodba zase. Poznava se že nekaj let in po mojem mnenju je zdaj pripravljen na svoje največje uspehe. Mogoče mu manjka še nekaj malega taktike med vožnjo na 1500 in 5000 metrov, kondicijsko pa je vrhunsko pripravljen ter lahko tekmuje z vsakim tekmeccem. Tudi vreme mu je malo zagodlo, saj je bil v finalu na 1500 metrov pravi naliv. Na 5000 metrov je v polfinalu vozil v drugi

EVROPSKO PRVENSTVO V ATLETIKI ZA INVALIDE 2005, ESPOO NA FINSKEM

Damjan Hovnik

Slovenske barve na evropskem prvenstvu v atletiki so od tekmovalcev poleg mene zastopali še Taja, Heno, Zdravko, Marko, Franjo ter trenerja Seba in Marko. Organizacijske vajeti je v rokah držal Ivo iz Zveze za šport invalidov Slovenije.

Finska je čudovita. Že iz letala se je razkrilo, da je to zelena dežela, kar 80 odstotkov je pokritih z gozdom. Na Finskem je kar 180.000 jezer in še več otokov. Pri nas je opevano Blejsko jezero, ki ima na sredi znani otok s cerkvijo. Prostovoljec v Espooju pa mi je podaril kartico, ki jo je posnel sam iz helikopterja. Na kartici je velik otok, na otoku pa jezero. V tem jezeru je še en manjši otok, na tem otoku pa še eno čisto majceno jezerce ... Ljudje so prijazni, vedno pripravljeni pomagati, o lepoti žensk pa ni treba izgubljati besed. Čistokrvne blondinke ...

Že na začetku naše odprave na Finsko se mi je pripetila manjša neprijetnost, a se je hvala bogu srečno končala. Tudi Nemci niso več, kar so bili. V Frankfurtu so namreč na letalo

pozabili naložiti moj voziček, tako da sem bil ob prihodu v Helsinke brez

Slovenske barve na evropskem prvenstvu v atletiki so od tekmovalcev poleg mene zastopali še Taja, Heno, Zdravko, Marko, Franjo ter trenerja Seba in Marko.

skupini, ki je vozila dosti počasneje od prve ter so se tako v finale po času uvrstili le tekmovalci iz prve polfinalne skupine. Tu pa je treba dodati še nekaj o samem treningu. Če primerjamo Švicarje, ki so v svetovnem vrhu, in nas, vidimo, kako težko je samemu na treningu našemu Marku. Ko sva se pogovarjala na pripravah v Laškem, mi je potožil, kako je trenirati sam: krogi, kilometri ... Švicarjev pa je bilo kar nekaj, tudi trenirajo skupaj, da o taktiki same vožnje ne izgubljam preveč besed. Sam sem bil priča pogovoru švicarskega trenerja in treh nastopajočih Švicarjev na 1500 metrov v finalu, ko so pripravljali taktiko. Eden je bil že vnaprej določen za zmago, druga dva pa sta bila določena za oviranje drugih tekmovalcev, ki bi bili nevarni za zmago njihovega tekmovalca Marcela Huga. Na koncu se je taktika obrestovala in njihov tekmovalac je osvojil prvo mesto. Tudi šport paraplegikov postaja vse bolj profesionalen in po eni strani umazan ... Marku za spodbudo pa naj povem, da je moj vzornik, odkar sem ga prvič videl na tekmi naše lige oziroma memoriala. Vem, kako naporeno trenira ter da včasih razmišlja o koncu kariere, a sem prepričan, da bo nehal, ko bo na vrhuncu, ko si bo na največjem tekmovanju okoli vratu obesil kolajno ...

Po vasi pa je krožila lepa zgodbica. Vsi so nas spraševali, zakaj je naša Taja tako bledolična in zakaj je skoraj ni iz sobe. Naša odprava pa se je spraševala, zakaj ji je slabo in bruha. Na koncu smo izvedeli, da naša odprava ne šteje devetih članov, temveč deset ... Da, Taja, vse najlepše ti želimo, lepo nosečnost, in upamo, da se čim prej vrneš v ekipo, kajti reprezentanca brez tebe ne bi bila, kar je ...

Za konec naj povem, da smo člani ekipe, ki smo prvič zastopali slovenske barve, videli, pri čem smo, videli smo, kako trdo bo treba delati, da se bomo vsaj malo približali svetovni eliti. Pa še to: Henija so klasifikatorji uvrstili v skupino F 52, tako da ima zdaj večjo motivacijo za trening!

STRELCI INVALIDI ODLIČNO NA EVROPSKEM PRVENSTVU

Polona Sladič

Od 3. do 10. julija letos se je strelska reprezentanca invalidov, v kateri sta bila tudi člana Zveze paraplegikov Slovenije Franc Pinter - Ančo in Dušan Rupar, udeležila evropskega prvenstva v streljanju v Wrocławu na Poljskem. Tekmovanja so se poleg Pinterja in Ruparja udeležili še Damjan Pavlin in Srečko Majcenovič, trenerka Polona Sladič in Jordan Jakin kot voznik spremljevalec. Evropsko prvenstvo je bilo odprtega tipa, kar pomeni, da so se ga lahko udeležile tudi neevropske države. Na prvenstvu je sodelovalo okoli 140 strelcev iz 32 držav, od tega petih neevropskih. Tekmovanje je bilo na splošno dobro organizirano, težave so povzročale edino razdalje na samem strelišču, ki so bile za tekmovalce, ki se težko gibajo, prevelike. Nameščeni smo bili v hotelu, ki ima sicer štiri zvezdice, vendar so bili vhodi v WC za vozičke preozki, tako da je organizator moral kar nekaj reprezentanc premestiti v sosednji hotel Holiday Inn.

Slovenski strelci so nastopili odlično, ponovno pa je blestel Franc Pinter - Ančo, ki je osvojil kar tri medalje in ima tako v svoji zbirki medalj z evropskih oziroma svetovnih prvenstev in paraolimpijskih iger sedaj kar 13 medalj. Ančo je najprej zasedel drugo mesto v »svoji« disciplini - zračni puški stoje, kjer je zadel 590 krogov in se s tretjega mesta pred finalom prebil na drugo mesto. (Osem najboljših strelcev po rednih 60 strelih strelja še dodatnih deset strelcev, kjer se strelci ocenjujejo na decimalno in je

najvišji možni strel 10,9.)

V nadaljevanju prvenstva je Ančo zmagal v najtežji strelski disciplini - strelskem maratonu z malokalibrsko puško 3 x 40 (tekmovalci streljajo v položaju leže, stoje in kleče). Ančo je v osnovnem delu zadel 1154 krogov in si pred finalom delil prvo mesto s Švedom Jonasom Jacobssonom, ki je na paraolimpijskih igrah v Atenah osvojil kar štiri zlate medalje. V finalu, ko je zaradi zunanjih dejavnikov (strelja se na 50 metrov) vedno zelo razburljivo, sta se oba tekmovalca

Slovenski strelci so nastopili odlično, ponovno pa je blestel Franc Pinter - Ančo, ki je osvojil kar tri medalje.

izmenjavala v vodstvu. Po petem finalnem strelu je strelišče zajelo pravo malo neurje. V teh neverjetnih vremenskih razmerah in ob bučnem navijanju preostalih članov ekipe je Ančo ohranil mirne živce in roko ter na koncu zmagal s prednostjo 1,1 kroga. Pinter je za nameček zmagal tudi v novi disciplini evropskega prvenstva, ko tekmovalci po zgledu biatloncev streljajo na padajoče tarče na deset metrov, in sicer po sistemu izpadanja. Po Pinterjevi zaslugi je tako v Wrocławu kar dvakrat zadonela slovenska himna.

Dobro so streljali tudi drugi tekmovalci. Dušan Rupar je kot novinec v reprezentanci na svojem prvem evropskem prvenstvu nabiral zlasti izkušnje ter občutil tisto pravo tekmovalno razpoloženje, ko srce začne biti mnogo hitreje, roke pa se tresejo same od sebe. Nastopil je v okviru svojih zmožnosti ter osvojil 23. mesto z zračno puško stoje (547 krogov) in 37. mesto v disciplini leže (586 krogov). V kategoriji SH 2 je Damjan Pavlin z odličnimi 598 krogi pred finalom zasedal drugo mesto, a v finalu žal zdrsnil na končno četrto mesto, Srečko Majcenovič pa se je s šestega prebil na končno peto mesto. V isti kategoriji v disciplini leže pa je Pavlin osvojil sedmo, Majcenovič pa 12. mesto.

Slikarji so zavzeto prenašali vsak svoj košček tolminskega bisera na svoje platno.

PINTER NASTOPIL NA ODPRTEM PRVENSTVU NEMČIJE V STRELJANJU

Polona Sladič

Franc Pinter - Ančo, zadnja leta eden najboljših strelcev na svetu, se je konec avgusta udeležil odprtega prvenstva Nemčije v streljanju za invalide v Münchnu. To tradicionalno strelsko tekmovanje se vsako leto razvije v pravi strelski praznik, saj se v dobrem tednu dni na olimpijskem strelišču v Münchnu zvrstijo vse strelske kategorije in discipline strelcev neinvalidov in invalidov.

Pinter je letos nastopil še posebej dobro, saj je v štirih nastopih dvakrat zmagal in osvojil še drugo in osmo mesto. Še posebno odmevna je bila zmaga v njegovi paradni disciplini, zračni puški stoje, ko je s 596 krogi streljal kar dva kroga bolje od svetovnega rekorda (rekordi se priznajo samo na evropskih in svetovnih prvenstvih ter paraolimpijskih igrah). Prav tako odlično je ustrelil z malokalibrsko puško 3 x 40, kjer je zmagal s 1144 krogi, z zračno puško leže pa je bil s 599 krogi drugi. Pinter je s svojimi nastopi potrdil svojo odlično formo in dosežke z evropskega prvenstva, ki je bilo julija na Poljskem.

OGLED RAZSTAV IN OBISK LIKOVNE DELAVNICE

Mira Racman

Zadnji teden aprila nam je poleg lepega vremena in prazničnih dni postregel tudi z obilico kulturnih dogodkov, ko so se s svojimi izdelki predstavili likovni ustvarjalci iz naših vrst. Uvod v dogajanje je bila samostojna likovna razstava naše članice Zorice Razgoršek. V prijetni razstavnici galeriji Mercatorjevega centra v Novi Gorici smo se v poznih popoldanskih urah zbrali ljubitelji umetnosti, slikarstva in poezije. V prvem delu nam je kulturno društvo Norma iz Brij predstavilo pesnico Nušo Ilovar. Z občuteno interpretacijo so prebirali njene pesmi, polne čustvene izpovedi. Kot vez med njimi je valovila melodija mladega violinista. V drugem delu pa je sledilo odprtje razstave, ki nas je z bogastvom barv in različnostjo motivov prepričala o naglem napredku slikarke. Ob prijetnem klepetu se je čas kar prehitro iztekel.

Že naslednji dan nas je pot vodila proti morju. V prostorih galerije na sami obali pristanišča v Izoli smo prisostvovali odprtju samostojne razstave Branka M. Rupnika. Prijetni zvoki tamburaškega ansambla, ki se je z melodijami zlival z ambientom okoli nas, so nas povabili v prostor razstavljenih slik. Tako portreti kot tihožitja in krajine, ki razkrivajo avtorjevo ustvarjalno zrelost in svojski pristop do slikanja, so sprožili živahen pogovor. Druženje z znanci ob morskimi obali v prekrasnem vremenu nam je zapolnilo preostali del dneva.

Kot vrhunec dogajanja v prazničnih dneh pa sva se z možem z veseljem odzvala vabilu in se z velikim zanimanjem udeležila likovne delavnice, ki je dan pred prvim majem potekala v Tolminu. Prijetna pot skozi zelenje naju je po ovinkasti cesti pripeljala v Tolmin, kjer bi se prav gotovo izgubila, če nas ne bi gostitelj Klavdij s posrečeno markacijo varno pripeljal na kraj dogajanja likovne delavnice. Neokrnjena narava z izobiljem zelenja, z obeh strani obdana s tolminskim hribovjem, poraslim z gozdom, je odsevala v kristalno bistri Soči. Navdih, kakršnega si želi vsak slikar! Ob najinem prihodu so slikarji že zavzeto prenašali vsak svoj košček tega bisera na svoje platno. Poteze čopiča so s paleto barv oživljale belo platno. Nastajali so različni motivi, med njimi tudi v sliko ujeti udeleženci srečanja pod velikim rdečim senčnikom, ki bi jih lahko sestavili v mozaik srečanja.

Vsi drugi pa so poskrbeli za dobro počutje in veselo razpoloženje brez lakote in žeje. Ob dobrotah je razpoloženje postajalo vse bolj sproščeno.

Prijateljsko ocenjevanje slik se je mešalo s kramljanjem. Sonce pa je počasi prehodilo svojo dnevno pot in večer je napovedoval skorajšnje slovo. Polni prekrasnih vtisov smo se odpeljali proti domu. Prav lepo mi je bilo in vem, da te vse, kar lepega doživiš in vidiš, napolni za vse tiste dni, ko si sam doma in lahko spet uživaš v teh spominih.

Likovna delavnica novih znanj in spretnosti

Semič 2005 se je zaključil z razstavo v Taborski hiši

Benjamin Žnidaršič

Na letošnji enotedenski likovni delavnici v Semiču od 9. do 15. maja smo se spet zbrali slikarji, ki smo hoteli ujeti kakšno zrno slikarske modrosti. Vse početje v okviru tedenske likovne delavnice je bilo individualno naravnano in prilagojeno glede na različno slikarsko znanje, želje in potrebe. Na naših delavnicah poleg strokovno usmerjenega izobraževanja dopuščamo možnost lastne izbire, pridobivanja novih znanj in spretnosti, možnost druženja ter druženja med posamezniki.

Med delom se srečujemo s predvidljivimi in nepredvidljivimi situacijami ter z novimi ljudmi in se s pomočjo mentorjev nanje odzivamo. Mentorja letošnje likovne delavnice sta bila Rajko Čaušević in Jože Potokar, ki sta pomagala, da smo drug drugega dopolnjevali v pogovoru.

Spoznali smo se tudi s skupino likovnikov, ki so ustvarjali na ex tempore ob reki Kolpi v Adlešičih pod vodstvom gospe Tončke Jankovič. Dogovorili smo se, da bomo naslednja leta dan v likovnem tednu namenili skupnemu ustvarjanju. Tako kot vsako leto doslej smo v sodelovanju z občino Semič ponudili narejena dela na ogled v Taborski hiši v Semiču. Razstavo je odprl župan Ivan Bukovec, prisotna pa je bila tudi predsednica Zveze paraplegikov in tetraplegikov Hrvaške Manda Knežević. Za pripravo razstave se zahvaljujemo našim spremljevalcem, mentorjem in gospe Sonji Ličen, vodji oddelka za družbene dejavnosti v občini Semič.

Zaradi vse večjega zanimanja in omejenih možnosti bivanja smo nekaterim našim članom omogočili likovno izobraževanje junija v našem novem domu v Murski Soboti.

Slikarji smo teden dni nabirali likovno znanje in drug drugega dopolnjevali v pogovoru.

RAZSTAVA VOJKA GAŠPERUTA - GAŠPERJA

Mira Racman

Romantični Piran s svojimi ozkimi ulicami, starimi kamnitimi hišami in valovanjem morja je kot kulisa, v katero je postavljena in se z njo zliva v celoto razstava Vojka Gašperuta - Gašperja. V prostorih galerije Gasspar nedaleč od Tartinijevega trga je bilo 8. julija 2005 slovesno odprtje razstave. Razkošnost prostora, ki je v svoje nedrje sprejel dela našega umetnika, je dajala dogodku poseben pečat pomembnosti. Med deli, ki so nam nazorno predstavljala soline, oljke, kraško pokrajino ..., so bile tudi z zlato paletjo in priznanjem žirije mednarodnega ex tempora nagrajene slike.

Po razstavi nas je z vidnim navdušenjem in doživeto vodila likovna kritičarka in umetnostna zgodovinarica Anamarija Stiblj Šajn. Vojka nam je predstavila kot slikarja, zvestega posnemovalca videnega, a z občuteno avtorsko interpretacijo, še posebej v odnosu do barv.

Na razstavi nam je prvič predstavil svoj priljubljeni motiv, naslikan z uporabo akrilnih barv. V manjšem intimnejšem prostoru so bila na ogled tihožitja cvetličnih aranžmajev, tako živa, kot da niso na platnu. Pravo razkošje barv in njihovih odtenkov, kjer se spočije oko in duša napolni z lepoto! Velik klavir v sobi je vabil razigrane prste, da izvabijo glasbo, ki bi vzvalovala ves prostor v nežno melodijo.

Med številnimi obiskovalci je bilo veliko znancev, prijateljev in sorodnikov pa tudi naključnih turistov, ki so si z zanimanjem in občudovanjem ogledovali umetnine našega slikarja Vojka Gašperuta - Gašperja. Prepričana sem, da tudi v naslednjih dneh prostori galerije niso samevali in da je bilo v njih vedno veliko ogleda željnih obiskovalcev.

Likovna kritičarka in umetnostna zgodovinarica Anamarija Stiblj Šajn je Vojka Gašperuta predstavila kot slikarja, zvestega posnemovalca videnega, a z občuteno avtorsko interpretacijo.

Demonstracija slikanja v Portorožu

Benjamin Žnidaršič

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je v sodelovanju z Evropsko komisijo pripravilo konferenco »Nacionalni informacijski dnevi - Nediskriminacija in enake pravice invalidov v zakonodaji«, ki je potekala 30. in 31. maja 2005 v Portorožu.

Prireditve je spremljala tudi razstava slikarjev Zveze paraplegikov Slovenije Vojka Gašperuta, Željka Vertlja, Borisa Štera in Benjamina Žnidaršiča. Ob odprtju razstave smo pripravili demonstracijo slikanja z usti. Udeležili so se je veleposlanik EU v Sloveniji Erwan Fouéré, minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Janez Drobnič, v. d. generalnega direktorja direktorata za invalide pri ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve mag. Cveto Uršič in mnogi gostje iz domovine in tujine. Nad našimi deli so bili vsi navdušeni, saj marsikdo ni mogel verjeti, da se da tudi z usti slikati.

Predstavitve slikanja z usti sta se udeležila tudi veleposlanik EU v Sloveniji g. Erwan Fouéré in minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Janez Drobnič.

ČAUH TAUN 2005

Benjamin Žnidaršič

Na ploščadi Ajdovščina v središču Ljubljane se je v soboto 2. julija od 10. do 20. ure v okviru Ane desetnice pouličnih kulturnih prireditev dogajala prireditev Čauh taun, namenjena produkciji kreativnih in terapevtskih dosežkov mentorskega dela v skupinah organizacij za otroke, mladostnike in odrasle s posebnimi potrebami. Ker so prireditve podobnega tipa namenjene ožjemu krogu občinstva, se je organizator odločil za popularizacijo predstavitev v širšem javnem prostoru. Poleg običajnega programa gledaliških, plesnih in glasbenih skupin organizacije pripravljajo tudi dejavnosti za povezovanje gledalcev in nastopajočih, med dru-

gim likovne delavnice, recitatorske točke ter lutkovne igre. Letos smo že drugič sodelovali slikarji

Na ploščadi Ajdovščina v središču Ljubljane smo izvedli slikarsko delavnico.

V Zagrebu in Rovinju smo predstavili slikarje ZPS

Benjamin Žnidaršič

Že dalj časa na kulturnem področju zelo dobro sodelujemo z Zvezo paraplegikov in tetraplegikov Hrvaške. Kulturno sodelovanje nam lahko na obeh straneh prinese mnogo zadovoljstva.

Nedvomno so stiki med nami gonilo življenja. Nekateri so komaj zaznavni, drugi odvisni od trenutnega okolja in razpoloženja, mnogi izvirajo iz naše domišljije in so plod simpatije. Prav tako si imamo med seboj za izmenjati marsikatero izkušnjo in doživetje tudi slovenski in hrvaški invalidi.

Že lani smo se večkrat srečevali in tako se je porodila ideja o likovni delavnici v Zagrebu, ki smo jo skupaj prvič izvedli 21. maja na Zagrebškem velesejmu v času velikega sejma invalidskih ortopedskih pripomočkov in zdravstvene opreme. V lepem sončnem dnevu smo svoje slikarske sposobnosti predstavili mimoidočim pred vhomom v velesejmski prostor. Marsikateri hrvaški invalid je prvič videl, kako se ustvarja z usti, zato smo nekaterim od njih ponudili možnost, da sami poskusijo. Nekateri med njimi so se hitro navzeli slikarskega navdu-

Likovna delavnica v Zagrebu, ki smo jo skupaj prvič izvedli 21. maja na Zagrebškem velesejmu.

šenja in obljubili, da bodo nadaljevali tudi doma. Po kosilu so nas hrvaški paraplegiki in tetraplegiki povabili še v njihov rekreacijsko-športni park Jarun, kjer smo se v poznopopoludanskih urah poslovlili.

Na željo Zveze paraplegikov in tetraplegikov Hrvaške smo se ponovno srečali 16. avgusta letos v Rovinju, kjer imajo organizirano rehabilitacijo invalidov. V času njihove obnovitvene rehabilitacije smo na plaži slikali skupaj s tistimi, ki smo jih za slikanje navdušili že na prvem srečanju. Ob ogledu njihovega centra in morske

okolice smo skupaj preživel lep delovni dan, ki smo ga končali z ogledom starega mestnega jedra mesta Rovinj.

Dogovorili smo se, da bomo tudi v prihodnje poiskali tiste dejavnosti, ki nas bodo združevale in prinašale v naše življenje tisto veliko in vznemirljivo, kar nas dela dobre prijatelje.

Ob slikanju smo skupaj preživel lep delovni dan.

KULTURNE NOVICE

Na slikarskem ex tempore 18. junija 2005 v Trbovljah je z velikim uspehom sodeloval naš slikar Boris Šter. Za svoje delo »Kozolec« je prejel tretjo nagrado v konkurenci 150 slikarjev, med katerimi so bili nekateri z akademsko izobrazbo.

Na gradu Jablje pri Trzinu so bili 27. maja razglašeni rezultati izbora za zlato paleto na področju abstraktne umetnosti, ki jo že vrsto let pripravlja Zveza likovnih društev Slovenije. Spet so se je z velikim uspehom udeležili naši slikarji. Vojko Gašperut je dobil za svoje delo priznanje, Benjamin Žnidaršič pa je za delo »Pogled v prihodnost« dobil certifikat kakovosti, ki je ostalo v ožjem izboru za laskavi naziv za to leto.

Kolumbija in Venezuela 2000

Robert Stopar

Moje kolumbijske dogodivščine so se nadaljevale: po novoletnem slavlju je sledila enotedenska prava praksa na hidroelektrarni Prado sredi tropske goščave. Par tednov poprej so gverilci napadli vasico ob elektrarni in s plinskimi jeklenkami porušili policijsko postajo z bližnjo cerkvijo vred in neko policijsko varnostno točko. Bil sem že dovolj dolgo v državi, da sem vedel, da sem na vasi varen, če se gibljem podnevi, ponoči pa raje ostanem doma (pravzaprav je varneje v mestih kot na vasi). Tisti čas so bile ugrabitve bogatašev in politikov za odkupnino zelo v modi, po branju časopisov sem ocenil, da ob ugrabitvi tujca iz zahodnih držav zahtevajo okoli dva milijona takratnih nemških mark (jaz bi se skušal sklicevati na Titovo Jugoslavijo in tako znižati odkupnino.) V hidroelektrarni sem se spoznal njeno delovanje in težave pri vzdrževanju.

Prakso sem sicer imel samo do novega leta, a sem si jo z lahkoto podaljšal še za tri tedne. Verjetno bi si jo lahko tudi za par mesecev ali pa bi se celo zaposlil, vzeli so me namreč za svojega. A tja nisem prišel zaradi tega, temveč da do obisti spoznam državo. Najprej sem počakal še na končno izplačilo prakse, ki sem ga dobival kar na univerzi. Madžarski prijatelj me je posvaril pred ponarejenimi bankovci, ki jih je dobil ob takšnem izplačilu!

Stvari, za katere sem menil, da jih

gotovo ne bom potreboval, sem pustil pri gostiteljski družini (tudi letalsko karto), drugo pa sem zapakiral v nahrbtnik. Najprej sem se odpravil k »teti« v glavno mesto Bogoto. To mesto leži na nadmorski višini 2700 metrov in ima zato sveže podnebje, kot recimo aprila pri nas. Mesto ima tudi svojo »Smarno goro«, imenovano Montserrat, kjer te skoraj zagotovo oropajo oboroženi mladoletniki, če se poskušš nanjo povzpeti peš. Povzpel sem se raje z gorsko železnico, vrnil pa s

kabinsko žičnico. Razgled zgodaj zjutraj je lep, seže po vsej kotlini z mestom in okoliškimi hribi vred.

Meščani, ki se tudi tako »rekreirajo«, so mi povedali, da so vsako prvo nedeljo v mesecu vsi muzeji odprti in zastoj, in to je bilo ravno tisti dan. Popoldne sem si uspel pogledati najzanimivejšega izmed njih, muzej zlata, posvečen indijanskemu kultnemu čaščenju te kovine in španskemu pohlepu po njem. Na ogled so razstavljeni raznovrstni izdelki različnih kolumbijskih plemen, ki jih Španci niso uspeli pretopiti v zlate klade. Na koncu ogleda ti zastane dih v okrogli sobi, ki jo postopoma osvetljujejo: takrat spoznaš, da si sredi gore zlata.

Pot me je zanesla na sever, v prijetno staro kolonialno vasico Barichara, ki je pod zaščito Unesca, od tod pa naprej do venezuelske meje, kjer od zadnjega kolumbijskega mesta ni bilo avtobusne povezave, ampak samo majhni avtobusi do zadnjega zaselka. Nato sem moral peš čez most »bratstva in enotnosti« čez mejno reko. Na drugi strani so me natančno pregledali, nato pa spustili naprej. Še istega dne sem prišel v 200 kilometrov oddaljeno Merido, venezuelsko »Kranjsko Goro«.

V izbranem hostlu sem srečal medna-

rodno skupino nahrbtnikarjev, ki so vneto preučevali gorsko karto in organizirali turo. Povprašal sem jih, kam gredo in ali se jim lahko pridružim. Cilj je bil drugi najvišji venezuelski vrh, Pico Humboldt (4944 m), tri dni hoda navzgor in še en dan nazaj. Izposoditi smo si morali manjkajočo predpisano gorniško opremo, posebej še za ledenik, ki se razteza zadnjih 250 višinskih metrov. Fantje so bili nekaj dni že skupaj, tudi na nekaterih aklimatizacijskih turah, zato so name skeptično gledali, še posebej ker sem prvi dan hodil kot najpočasnejši. Že drugi dan hoje pa je eden zbolel, druga dva pa nista več zmogla navora, tudi zaradi višine ne.

Ostali smo samo še Daniel, Američan, Chris, Kanadčan, ki je edini imel plezalne izkušnje, kakršne naj bi potrebovali pri vrhu, in jaz. Zvečer drugega dne je tudi on imel višinsko bolezen, tako da sva z Danielom vedela, da bova naslednji dan samo midva poskušala priti na vrh. Chris ni obupal, ob sedmih zjutraj smo skupaj odrinili do ledenika, a ga je višina zdelala, hodil je po dve minuti ter deset minut počival. Vedeli smo, da tako ne bo šlo naprej, a potrebovala sva ga, da naju z Danielom naveže na ledeniku. Bilo je že po eni uri popoldne, ko smo se spametovali in pogovorili. Chris je bil najbolj izkušen, če bi se sam vračal v bazo k šotoru, ne bi bilo težav; tako sva z Danielom le pospešila in pozno popoldne dosegla vrh.

Z vrha so bili vidni bližnji najvišji vrhovi venezuelskih Andov, vsi oblaki pa so bili pod nami. Na vrhu sem se spoprijateljil s plezalcem, domačinom Adrianom, skupaj smo se spustili v bazni šotor, ki smo ga dosegli že ponoči. Naslednji dan so se naše poti razšle, sam sem nadaljeval po gorskem grebenu širitisočakov in v enem dopoldnevu prišel vse do zadnje postaje (4765 m) najvišje kabinske žičnice na svetu, s katero sem se po dveh urah spusta znašel v samem središču Meride.

Iz Meride sem odpotoval v savano, porečje veletoka Orinoco: tam je do pred letom dni živel slovenski duho-

vnik, misijonar Hugo Delčnjak, s katerim sem že prej navezal stike. Tudi na tem območju občutijo pomanjkanje duhovnikov, zato je služil v treh župnijah, oddaljenih do 50 kilometrov narazen. Od farne podpore ne bi mogel preživeti, zato je v skupnosti s še nekaj kmeti redil 70 glav goveda. Za hrano in prenočišče sem pomagal pri vsakdanjih opravilih na domačiji, predvsem pri urejanju vodnjakov, saj jih je pestila velika suša. Konec tedna sem šel kot ministrant maševat z njim po župnijah, v eno že v soboto zvečer, v drugi dve v nedeljo dopoldne in zvečer. Bilo je zanimivo videti, kako so ob najinem prihodu v vas začeli vaščani udarjati ob obešeno prazno plinsko jeklenko ter tako klicati k sv. maši ob šesti uri. A ljudje so se komaj zbrali doma, morali so se okopati, urediti ... to je trajalo vse do tri četrt na sedem, ko so le prišli v cerkev.

Po kratkem vpogledu v življenje misijona sem si želel ogledati najvišji slap na svetu – Angelove slapove (imenovane po Jimmyju Angelu, ameriškem pilotu, ki je z letalom odkrival venezuelsko goščavo). Avtobusne povezave so kdaj tudi čudne, tako sem moral z avtobusom iz savane nazaj vse do 500 km oddaljenega

proti jugu v goščavo, a rahlo proti vzhodu. Pri presedanju na avtobusni postaji sem spoznal skupino mladine, ki se je vračala s tečaja angleščine in so se še posebej radi pogovarjali z menoj. Povabili so me, da jih obiščem doma, na vzhodni venezuelski obali, a so bili zunaj moje načrtovane poti.

Višja sila je nanesa, da dlje kot do veletoka Orinoco nisem prišel (nepredvidljivo slabo vreme ter težave s plačilno kartico), zato sem se obrnil, poklical nove prijatelje ter odšel k njim, v najstarejše špansko mesto na ameriškem kontinentu, Cumaná. Sprejela me je številna, zelo verna družina s šestimi hčerami. Živeli so v bloku, kuhinja pa je bila v temi, ker električne napeljave »pater familias« ni znal popraviti: izposodil sem si izvijač, pogledal pregorele žarnice (!), stikala in varovalke, v železnini kupil material in ponovno razsvetlil kuhinjo. Od takrat so me imeli zelo zelo radi, hoteli so, da kar ostanem z njimi.

Po tednu dni razkazovanja mesta in druženja s poležavanjem na plaži sem odšel nazaj ob obali, proti Kolumbiji. Venezuelske prestolnice Caracas sem se tokrat ognil, želel sem bivati v manjših mestih, ustavil sem se šele v turističnem kraju Coro na zahodnem delu obale. Mesto je znano po ohra-

— *Pot me je zanesla na sever, v prijetno staro kolonialno vasico Barichara, ki je pod zaščito Unesca.*

njeni španski kolonialni arhitekturi in okoliških sipinah. Od tod tudi ni daleč na polotok Paraguaná, ki je zaradi odročnosti od celine in intenzivnih trgovskih vezi s bližnjimi otoki ABC (otoki Aruba, Bonaire in Curacao sestavljajo del Nizozemskih Antilov) razvil svojo identiteto, ki se že na prvi pogled odraža v hiškah v nizozemskem stilu, s kamini.

Ob ogledu polotoka sem bil vezan na redke avtobuse naključne minibusse, veliko sem štopal, da sem si lahko ogledal redko poseljene zanimive vasice. Tako sem spoznal arhitekta Pedra, ponosnega lastnika ameriškega cadillaca, letnik 1957. Povabil me je, da preživim nekaj dni z njegovo družino, ki ima penzionček, on sam pa je zaposlen na občinskem uradu za razvoj polotoka. Povedal mi je, da jih je doslej država zaradi odročnosti zapostavljala, a zdaj polagajo velike upe v brezcarinsko cono in postopni razvoj turizma, radi pa bi tudi obnovili zveze z otoki ABC.

Pot me je vodila naprej, pred mejo sem si lahko ogledal še naselbino koliščarjev Sinamaica v Maracaibskem jezeru. Prav tu so med zavojevanjem Amerike pristali Španci, in ko so ugledali prav te koliščarje, jih je kraj spominjal na male Benetke: od tod

Ob ogledu polotoka sem bil vezan na redke avtobuse in naključne minibusse, veliko sem štopal, da sem si lahko ogledal redko poseljene zanimive vasice.

tudi ime bivši španski kapetaniji Venezuela. Na mejnem območju, imenovanem Guajira, živi plemo Indijancev Wayú. V sušni in kamniti pokrajini se preživljajo s pridelovanjem morske soli. Med vročino so navajeni piti vročo slano kokošjo juho, ki je tudi meni dobro dela med postankom na meji. 200 kilometrov proč sem prispel do z zgodovino prepojenega utrjenega mesta Cartagena de las Indias, karibskega Dubrovnika.

Mesto so Španci postavili v laguni že konec 16. stoletja. Razvilo se je v bogato trgovsko mesto z zlatom in sužnji, zato je bilo tudi večkrat cilj vpadov karibskih piratov, zato so mesto v 200 letih utrdili, da je bilo nezavzetno. Takrat v Evropi niso več gradili masivnih utrdb, zato so pri gradnji s pomočjo italijanskih vojnih arhitektov uporabili vse pridobljeno znanje zahodnega sveta. Poleg utrdb je na ogled tudi polno muzejev, denimo o zlatu, inkviziciji in trgovanju s sužnji in zlatom, pomorski muzej. Med sprehodom po starem delu mesta lahko občudujemo živobarvne, bogato okrašene meščanske hiše z velikimi verandami in balkoni. V okolici mesta je poleg arhipelaga, sestavljene iz otočkov, nekaj lepih plaž

iz koralnega peska, kjer se dá dobiti prenočišče na viseči mreži čisto na plaži: če si izpostavljen vetru, ki venomer piha z morja, te komarji ne nadlegujejo. Ena takih plaž je bila na polotoku Barú, kjer v bližnji vasici živijo samo črnci, potomci pobeglih sužnjev. Šef plaže je imel sorodnike v Ibagué, zato sva si imela veliko povedati, kako kaj življenje tam, on namreč že dolgo ni videl sorodnikov.

Pot naprej sem načrtoval po kopni poti čez »kavno os«, predel, kjer se izključno ukvarjajo s pridelavo kave (Kolumbija je drugi največji svetovni pridelovalec kave), a so ravno takrat gverilci zopet blokirali obe edini povezovalni poti med notranjostjo in karibsko obalo. Moral sem se vrniti domov v Ibagué, od tam pa sem v enem mesecu tudi odpotoval nazaj domov v pomladno Slovenijo.

Moram reči, da sem se po tej izkušnji spremenil, naučil sem se samostojno živeti, sprejemati odločitve. Naučil sem se še enega svetovnega jezika ter dobil izkušnje, ki jih bom lahko s pridom uporabil. Nikoli dotlej nisem česa takega samostojno izpeljal, a se je vse srečno izteklo, kar mi je vlilo samozavest.

Kakor je napisal sv. Avguštin: „Svet je kot odprta knjiga, kdor ne potuje, bere samo eno stran.“

Kadar ima na tem svetu človek kaj povedati, ni težav v tem, da mu pustimo povedati, temveč kako mu preprečiti, da tega ne pripoveduje preveč pogosto.

(Cezar in Kleopatra, Shaw, George Bernard, 1856-1950)

Pri šestnajstih sem bil neumen, zmeden, negotov in neodločen. Pri petindvajsetih sem bil moder, zaupal sem vase, bil sem privlačen in pozitiven. Pri petinštiridesetih sem neumen, zmeden, negotov in neodločen. Kdo bi si misli, da je zrelost le kratek presledek adolescence?

(Observer, 1974, Feifer, Jules, 1929-)

DRUG Z DRUGIM IN MED DRUGIMI

Benjamin Žnidaršič

Nekaj milijonov let smo se ljudje učili pokončne hoje. V verigi zgodovine je človek potreboval še nekaj milijonov let, da je prepoznal svoje sposobnosti. Korak za korakom je začel obvladovati zemljo in v ogledalu časa izmeril moč svojih možganov. Še vedno išče v svojih zmotah obliko svoje duše in srečo, tako kot pajek prede v praznino. Za človekom pa ostajata zgodovina in negotovost, s katero hoče človek prepoznati sebe v njej, ves čar in nadloge svojih medsebojnih odnosov.

Naše življenje je popotovanje v nove razsežnosti. Pripravljeno je na odkrivanje posebnih povezav prihodnosti s preteklostjo, ki jih s svojim pogledom na svet polagamo v okvire in si jih sami rišemo in oblikujemo. S tem svetom pa se ne strinjamo vedno. Sami s svojimi pogledi, ki jih ne obvladamo in ne krotimo vedno, ustvarjamo svet takšnih, kakršni smo. Že če se ozrem nazaj, vidim, da so si bila vsa naša srečanja nekoč močno podobna, a tudi zelo drugačna od današnjih. Že na daleč smo se nasmejali drug drugemu in pospešili smo korak, da bi se čim prej srečali in si stisnili roko, v očeh pa je bil žarek človeške toplote, dobrote in veselja. Ob takih srečanjih ni bilo potrebnih veliko besed, vsaka je ostala zapisana. Vsaka beseda, vsak gib bo za vedno ostal v spominu. Danes je svet drugačen, ni več tistih viharjev in romantičnih prigod, nič več ni tistih korakov in izrazov prijateljstva. Izgubile so se maleknosti, iz katerih človek črpa moč, da z železno voljo stopa po začrtani mu poti.

Vsak se takoj čuti zapostavljenega in užaljenega. Ni več tistih pozdravov čez cesto, ni več časa za prijatelje, ker vse hiti k televiziji, računalniku... Vse več je ločenih družin, kjer otroci ne vedo več, kdo je oče in kdo mati. Življenje ostaja daleč od prizadevanj, kjer se spopadajo misli in čustva, ne pa ljudje. Čas odnaša val prejšnjih misli in prepričanj. Vsa prejšnja pota se križajo na človekovih motivih, na človekovem zdajšnjem položaju, daleč od

teženj, da bi življenje prelili v toplo besedo in stisk roke.

Kaj je drugačno, kaj je prav in kaj ni, si vsak po svoje predstavljamo. Kakšno vlogo igrati med svobodo in skupnostjo, če je svoboda sploh kaj skupnega? Kako živeti zgodovino 21. stoletja?

Veriga ljudi je z življenjem dobila pomembno nalogo, da ne pozabimo, kdo smo v resnici. V človeku se bojuje več prvin. Z ene strani doživlja svojo omejenost, z druge strani pa se v svojem hrepenenju čuti brezmejnega in poklicanega k življenju na višji ravni. Vsi hočemo biti v izginjanju časa bolj od drugih obsijani v sončevi rumeni svetlobi v prostoru, ki ga omejujeta zavidenje in ljubosumnost. Iz svoje stiske se ljudje pričnemo ozirati naokrog in drugim zavidati njihovo blaginjo, namesto da bi na svoje življenje pričeli gledati drugače in iskali veselje in zadovoljstvo v tistem, kar imamo. Čas, v katerem se ukvarjamo z blaginjo drugih, raje izkoristimo zase in poiščimo vse svoje talente in sposobnosti ter s svojim delom zadostimo vsem željam in potrebam. Čeprav smo nad seboj in svojim življenjem kdaj pa kdaj razočarani, se moramo spopasti le s svojimi težavami in jih tudi sami premagati. Rešene težave drugih so nam lahko samo v pomoč, ne pa meter, s katerim bomo merili svojo srečo.

To, kar kdo v življenju pridobi, karkoli novega se nauči in s tem pridobi veljavo, ne povečuje čarobnosti

posameznika. Za svojo rast potrebuješ v sebi prostor, kjer se lahko zrasteš z drugim. Čas, da zgradiš most veselja, kjer se lahko povezano srečaš in se veseliš z drugimi, potrebuje zvestobo in ne razočaranj. Človeka ne moremo vedno opazovati z metrom koristnosti. Skrivnost čistih nagibov je naslonjena na območje plemenitega čutenja človeka. Odveč so vse družbene lestvice, ki so ponavadi vzrok nasprotij in bolečine, ki lahko bolj bolijo, kot če si oklofutan ali popljuvan.

Nekoč sem slišal zgodbo, ki se mi je s svojim sporočilom močno vtisnila v spomin. Belec je hotel prepričati Indijanca, kako je pametnejši, in je s palico v pesek narisal krog: »Toliko ve beli človek!« Zraven tega kroga je narisal manjšega in rekel: »Toliko ve rdeči človek!«

Indijanec je vzel palico, okrog obeh krogov narisal velik krog in rekel: »O tem pa rdeči in beli človek nič ne vesta!«

V vsej svoji različnosti sedanja civilizacija stremi k človeški enakopravnosti, toda ljudje smo ob tem pozabili na odgovornost zaradi neenakosti. Saj majhnost ne živi zgolj zato, da bi se v njej zrcalila naša veličina. Smo bitja, ki so izkoristila energijo ognja in osvobodila energijo iz snovi. Imamo sposobnost, da vidimo in čutimo, vendar je z vidika časa naš pomen skoraj neznamen. Nič več nismo kot le majhna bilka v večnosti. Uspeh se ne skriva v tistem občutku, da smo večji, pametnejši in boljši, kot sami mislimo, da smo. V svojih sanjah in mrežah načrtov, ki so prežeti z vprašanjem, kako živeti, vendar že poiščimo občutek, kaj je bistveno za naše bivanje. Naša pot pa je vse prej kot ravna črta, zato ob začetku prihodnosti vzemimo ljudje vsa svoja spoznanja ter premostimo brezno med nasprotji, kajti čas želi v nas spoznati sebe.

Še ne dolgo nazaj sem si predstavljal, kako enostavno je usklajevati poklicno in zasebno življenje, pa me je tok časa prepričal v nasprotno. Poslovni svet danes močno poslabšuje kakovost

odnosov v zasebnosti. Prav naša družina in naš dom bi morala biti življenjska oaza, ki bi nam omogočila sprostitev in prijetno življenje v zasebnosti. To naj bi bil vir zadovoljstva, sreče in uspeha. Težko si predstavljam uspešnega človeka v karieri, če ta nima urejenega zasebnega življenja. Čeprav se na trenutke zazdi, da so vir energije uspeh pri delu, raznovrstni interesi, širok krog znancev in prijateljev, pa ni tako. Pridejo trenutki, ko si želimo naših najbližjih, s katerimi lahko razvijamo moč za uresničitev svojega poslanstva. V življenju nujno potrebujemo človeka, ki nas bo stisnil k sebi, ko nam je hudo; nekoga, ki nam bo rekel kaj prijaznega, kar nas bo v pravih trenutkih spodbudilo; ki nam pokaže, da nas razume, oziroma drži z nami. Bližnji je tisti, ki nam lahko najbolj pomaga v različnih okoliščinah, na različne načine, tudi tako, da pokaže zanimanje za naše čustvene težave; nas poskuša potolažiti in opogumiti in ob tem, ko nam stoji ob strani, nehote razrešiti kak naš dvom ali čustveni konflikt. Umetnost prilagajanja drug drugemu je vrednota, ki so je zmožni le ljudje s pravo duhovno kulturo. Zdravje oziroma bolezen deliti z drugim pa je druga vrednota, ki ti da globlje spoznati sočloveka in se z njim zblížati v mislih in dejanjih.

Z vsem, kar imamo ljudje v sebi, smo najčudovitejša stvar na svetu. Vsaka zora je ponovitev izvirnega trenutka stvarjenja, ko se bo vse uklonilo soncu na njegovi poti na nebu. Tako se tudi mi uklonimo dejstvu, da se tok zgodovine še vedno nemoteno nadaljuje in si išče srečanj.

Cilj naših odnosov je, da naj bi naše razumevanje spoznalo splošno veljavne resnice, ki bodo brez sumničenja in predsodkov mogle v nasprotnem mišljenju upoštevati iskrenost in toleranco, kakršno bi nedvomno morali doseči vsi. Ko se pogovarjate, ne pričakujte od drugega, da vam bo odgovarjal tako, kot si vi želite, posebno pa si ne obetajte koristi od vsakega srečanja.

Z vozički tudi v Triglavski narodni park

V Triglavskem narodnem parku so se odločili, da bodo nekatere poti uredili tudi za ljudi na invalidskih vozičkih. V sodelovanju z Zvezo Sonček so v tednu od 10. julija do 17. avgusta 2005 z mladimi nadzorniki začeli »akcijo«. Načrtno so dodelali pot do Kugyjevega spomenika, ki je glavna turistična točka med Vršičem in Trento. Približno 100 metrov poti so zravnali ter

razširili mostiček, da se lahko do spomenika pride z navadnim ali električnim vozičkom.

Nekateri zaposleni nadzorniki so se tudi seznanili z ovirami, ki jih ima na sprehodu v naravi človek na invalidskem vozičku.

V prihodnje nameravajo v tem narodnem parku označiti več poti, ki bodo dostopne z vozički, ter o tem pripraviti zloženko.

Za vse morebitne podatke, napotke in nasvete o dostopnosti poti v parku se lahko obrnete na koordinatorko projekta Marjeto Albinini, njena telefonska številka je 031 844 051.

SOČA OPREMA
PROIZVODNJA IN PRODAJA
REHABILITACIJSKIH PRIPOMOČKOV D.O.O.

- prodaja in izposoja negovalnih in bolniških postelj
- prodaja in izposoja invalidskih vozičkov in drugih pripomočkov za rehabilitacijo
- svetovanje pri prilagoditvi bivalnih prostorov osebam z posebnimi potrebami
- prodaja servirnih in transportnih vozičkov
- servis pripomočkov in opreme
- www.socaoprema.si

Linhartova 51, SI-1000 Ljubljana, direktor: +386 (0)1 437 44 07, prodaja: +386 (0)1 437 42 52
tajništvo: +386 (0)1 437 30 71, telefax: +386 (0)1 437 64 63, e-mail: socaoprema@siol.net, www.socaoprema.si

Zahvale

Zahvaljujem se Zvezi paraplegikov Slovenije za sofinanciranje sodelovanja na strelskih tekmah. Sredstva, ki sem jih prejel, bodo porabljena za nastope na tekmah. Zahvaljujem se vam in vas lepo pozdravljam!

Dušan Rupar

Zvezi paraplegikov Slovenije se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, s katero bom lahko odplačeval obroke za hladilnik in bo malo lažje shajati s pokojnino. Zahvaljujem se komisiji, da ste mi jo odobrili. Še enkrat hvala!

Viktor Čuček

Prijetno sem bila presenečena nad vašim hitrim odzivom in pomočjo za obnovo sanitarij, za kar se vam najlepše zahvaljujem, prav tako tudi za posojilo.

Prav tako se zahvaljujem našemu regijskemu društvu jugozahodne Štajerske za odobreno pomoč, priskažna hvala.

Vodstvu želim obilo zdravja in uspehov ter vas lepo pozdravljam!

Marija Škoberne

Zahvaljujem se Zvezi paraplegikov Slovenije za ugodno rešitev moje prošnje. Denarna pomoč, ki ste mi jo odobrili, mi je neizmerno pomagala pri obvladovanju stroškov, povezanih z mojim študijem.

Najlepša hvala še enkrat!

Vesna Susič

Lepo se zahvaljujeva Zvezi paraplegikov Slovenije in Društvu paraplegikov ljubljanske pokrajine za denarno pomoč pri nakupu avtomobila. Nada in Hasan Čaušević

Opravičilo

V prejšnji številki je prišlo do pomote, saj smo objavili, da je avtorica »Utrinkov« Duška Meh in ne Darinka Slanovec. Darinki se za neljubo napako iskreno opravičujemo.

Mali oglasi

Prodám CITROEN C5 2,2 HD Ekskluzivne, z avtomatskim menjalnikom, letnik 2001, 82.000 km, nekaramboliran, dobro ohranjen, z vso dodatno opremo, za 3.000.000 SIT. Vojko Gašperut, telefon: 041 758 409

Prodám OPEL OMEGA karavan 2,0 I, avtomatik, letnik 1998, z vso opremo.

Informacije po telefonu na številko 041/230-136

Zahvale

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine se zahvaljuje Zvezi paraplegikov Slovenije za prispevek, ki ga je namenila za izvedbo 7. turnirja v kegljanju v okviru praznika občine Domžale. Turnir je potekal 16. aprila 2005 na kegljišču Repovž v Domžalah.

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine se zahvaljuje Zvezi paraplegikov Slovenije tudi za prispevek ob izvedbi 25. Pogačnikovega memoriala in 9. mednarodnega turnirja v košarki na vozičkih, ki je potekal od 22. do 24. aprila letos v športni dvorani Zgornji Kašelj v Ljubljani.

Prispevki članov**Jakob Kaučič**

KRATEK STIK

Poljubček za spomin mi dal je en capin.
V očeh so iskre se kresale,
v srcu ljubezen so prižgale.

Srce od ljubezni je goreče,
pa nimam komu dati svoje sreče.

Ne vem, kdo bo mene ljubil,
ker ta capin se je izgubil.

Mali oglasi

Prodám PASSAT VARIANT 1,8T TIP TRONIC, letnik 1999, prevoženih 100.000 kilometrov. Predelan je s komandami GUIDOSIMPLEX. Prodám ga z njimi ali brez. Cena: po dogovoru.

Damijan, GSM: 040 831 046, E-naslov: damijan.lazar@burda.si

Prodám FIAT BRAVA 1,6 AVTOMATIC, letnik 1997, prevoženih 146.000 km, srebrne metalne barve, z opremo: klima, servovolán, centralno zaklepanje, električni pomik stekel, varnostna vreča, avtoradio. Cena vozila je 740.000 SIT. Možnost kredita do osem let.

VEIT TEAM, d. o. o., Domžale; tel.: 01/72-46-560

Prodám avtomatsko sklopko Gvido – simplex, ima atest in se lahko montira v vsak avto. Cena zelo ugodna. Več informacij na telefonski št.: 01/89-57-291; GSM 040/267-359.

Renato Turk, Uskoška 21, Kočevje

Prodám Audi A3 1,9 TDI, letnik 1996, z ročnim menjalnikom in vso opremo.

Informacije po telefonu 041/230-136

V Postojni prodám enosobno stanovanje, primerno za invalida, veliko 46 kvadratnih metrov, visoko pritličje, cena 11.500.000 SIT.

Liljana Pančič, tel.: 040 46 25 22 in 05 726 44 05

KLANČINA ZA INVALIDE, NEMŠKA

Prodám aluminijasto klančino nemškega proizvajalca za invalidske vozičke za kombinirana vozila Kangoo, Berlingo, Trafic, Dabla, Scudo, Citroen, Renault, Peugeot, Volkswagen ... Dimenzije: 200cm x 80cm. Informacije Benjamin Žnidaršič po telefonu: 041 741 750

Čestitke

Članica Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja Martina Glavič je maja diplomirala na višji šoli v Novem mestu, smer poslovni sekretar.

Na tem mestu ji iskreno čestitamo in ji želimo še veliko uspehov tako pri delu in karieri kot tudi v življenju!

Z uspešno zaključenim izobraževanjem, veliko zanesenjaštva in mladostne volje pa se bo preizkusila tudi v rednem delu v Društvu paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

Skupaj z njo se veselimo. Prepričani smo, da je Martina ustrezna oseba za takšno delo in da bo delo opravljala v pozitivnem razpoloženju. Vsekakor pa ji ob strani stoji tudi Zveza paraplegikov Slovenije!

Sekretarka Zveze Katja Vipotnik

Prispevki članov

Benjamin Žnidaršič

Ljudje smo ranjene in plašne ptice, bojimo se naslednjega koraka, skrivnostna skrinja smo in zrno maka, v veselju smo kot žarek repatice.

Hitrost poti zabriše sled resnice, nas pelje vlak skoz vse preproge zraka, ovite v večne spomenike slaka, dokler ne izgubimo govornice.

Ponovno se rodimo iz dajanja, ki vedno bolj je v meglo izgubljeno in vrača se s smehljajem pozlačeno.

Dobrota je kot tih odmev spomina, ki v srcu boža nas kot nežna svila. Ne bo nikoli svojih niti skrila.

V spomin

Majda in Robi Kržič

Dragi Toni!

Bilo je pred desetletji, ko si v toplem sončnem dnevu sedel v svojem invalidskem vozičku na terasi pred njivo. Občudoval si okolico. S svojimi iskri-vimi očmi si gledal naokoli samo toliko, kolikor si lahko obrnil glavo in trenil z očmi. Nemočen si sedel v vozičku in sam si nisi mogel pomagati, da bi tekel po širni zeleni naravi, si s čela obrisal pot ali v roke vzel kozarec osvežilne vode in jo popil. Zato pa si imel starše, ki so z gorečo ljubeznijo skrbeli zate tako tisti dan kot številne prej in kasneje. Toni, imel si tudi strahove, kaj bo, če izgubiš toplino, ljubezen in pomoč svojih staršev. V svojem srcu si imel upanje in vero v Boga, v kateri si na svoj način rasel tudi na številnih romanjih.

Bil si skromen, veder. Veselil si se uspehov drugih, vedno si bil vesel, ko smo te obiskali ali te kam odpeljali. Nikoli nisi obsojal in bolela te je krivica. Za marsikaj si bil prikrajšan, a tega nisi pokazal. Živel si življenje, ki se ne more hvaliti z uspehi, dosežki, bil pa si človek duha. Imel si prijatelje, katerim si s svojim življenjem dal novo dimenzijo. Bil si kot žarek, ki je bil včasih morda neopazen, a je njegova svetloba nehote prijala navzočim. Žareč pogled, iskren nasmeh in hvaležnost si zapisal v naša srca.

To poletje pa nas je pretresla novica, da si nenadoma izgubil zavest in nato mesec dni ležal v globoki komi, ves nemočen na bolniški postelji, priključen na zdravniške aparature. Tvoje srce se je ustavilo. Za teboj ostaja praznina, brazda, ki jo je oralo tvoje življenje in katere sad bomo želi tisti, ki smo te poznali. Tvoje telo je zdaj prah, a tvoj duh ostaja. Toni, zbogom!

Umri so

V naša srca ste se zapisali in čas vas ne bo izbrisal.

Zato v spominu boste nam ostali in z nami kakor prej živeli.

Alojz KOŠMRLJ iz DP ljubljanske pokrajine, rojen 1. avgusta 1939

Anica MUROVEC iz DP Gorenjske, rojena 12. decembra 1930

Maruša STRAŽIŠČAR iz DP ljubljanske pokrajine, rojena 25. maja 1949

Olga TEKAVEC iz DP ljubljanske pokrajine, rojena 9. marca 1930

NOVAK Igor iz DP Gorenjske, rojen 29. junija 1953

Metka KOFOL iz DP ljubljanske pokrajine, rojena 1. junija 1958

Jožef MORAVEC iz DP Prekmurja in Prekije, rojen 10. februarja 1951

Jože PLOHL iz DP severne Štajerske, rojen 25. marca 1915

Anton MENCINGAR iz DP Prekmurja in Prekije, rojen 3. junija 1942

Rudi PLAJSNŠEK iz DP severne Štajerske, rojen 12. aprila 1926

KUŠAR Anton iz DP ljubljanske pokrajine, rojen 14. novembra 1965

Naše iskreno sožalje

Rešitev križanke iz Paraplegika števil. 103:

Čestitke, sožalja

Slika: Branko Rapret, br@arka: www.enigmatika.com

			ČLOVEŠKI ZARODNIK	PIŠATEL, PREDSTAVNIK ČUŠKEGA REALIZMA (1890-1938)	MČOŠNO POŠTELJE	ATEK	PRIVLEČNE TEJMA	ČIRKOŠKI TOLOVAČKO						
ARTOTEKA		UVOZ	DRAGA GRADBOVA KAMENINA	IZUMRELI SLOVANI	KRVAKI GLAS	TANKA HRUSTLJIVA ZAPEČENA PLAST KRIVINA (LJUBKI)	ENOTNI VEKTOR V MATEMATIKO	AZIJSKA KAČA, KOBRA						
GLAMSKI VERSKI VOŠKA						HOTELSKI DELAVCI BOBNAJI BERTLOV (BRANJO)				ŠKARSKI SLIKAR IN GRAFIK (ČUNO)				
ROKOPISNA KNJIGA, ROKOPIS										ČIKANIN PTIČ			NAŠ SLAVNI HARMONIKAR (LOČEK)	DENAR V BANKOVNOŠTU
NAMIZNO PREGIBNO KVALO					EGIPTOVSKI BOH LUKJE NAROD SEVERNE RIVERJE		PRODAJALEC LITERARNIH BRUČE			TEPIČ (NARUČNO)				
OSMILLA MUTI			VOJNI VRTINEC (STAR.)				PROSTOR, KUR SE KOPLE ILOVCA	OČNA			PIŠATELICA PEROCI			
DOŽE-POTVREKI			MOŠNOST					OLJI ŽEPARJA SLOVENSKI KOLJAŠKAR (MITJA)			IVAN LEVCL			
LETALO Z TRIDNI KRALI										DOSEDA ERANA ILLIANSKA IGVALKA (ANNA)				
										ŽARJE DOMOVNAJE				
										BARVA, DRVAL				
	KAZNOČEDNA ZEMLJA	ŽARNO UBRANJE DOBOVNE O SPORNH VPRŠANJEH			VERDANI OBLIČI BRITANSKI TEDIČ (SERASTIAN)			STARO-SLOVENSKI KRALJ IFRANČKA NEVA RENA						
BLIČNI SOKODNIK					ZNAK PRED NAPADOM ROŠJASTI DEL OBRABA NAŠ OČNI					VEDRILAV SINIČ AVTOMOBIL, TEJMA, BALY				
HIVNAŠKI IZDELK-VALEČ ORSEL (GAJO)						HATRIKVA SPOJINA								
PEČENKI ŠOPOV						PREDNATA PUŠČAVA								
PREDVALJE TERALJE								SLOVENSKA ZNAMKA SMOČI						
PRIPRAVA NA JAKALNIH ŠODNIH								ŠARSTVA GROSAR						

SLOVARČEK
www.enigmatika.com
 EKSOTA - rastlina ali žival iz daljnih dežel
 ARTOTEKA - zbirka umetnostnih del namenjenih za izposojlo
 LETIČ - hrvaški izdelovalec cerkvenih orgel (Gajo, 1854-1916)

Nagrajenci križanke iz Paraplegika štev. 103: 1. nagrada: VIDA ŠKET, 2. nagrada: SREČKO COLARIČ, 3. nagrada: ANDREJ KLEMENČIČ

Čas je prepočasen za tiste, ki čakajo, prehiter za tiste, ki se boje, predolg za tiste, ki žalujejo, prekratek za tiste, ki se veselijo, toda za tiste, ki ljubijo, je neskončen.
(Henry Van Dyke)

Poročila sta se **Barbara Gril** in **David Slaček**. Zveza paraplegikov jima želi lepe trenutke in veliko ljubezni na njihni skupni poti!

V družini **Danijela Peterlina** je bil 29. julij 2005 srečen dan, saj je ta dan prijokal na svet novi član družine, sin Luka. Ob tem dogodku iskreno čestitamo srečnemu očku, mami in bratcu, novorojencu pa želimo veliko zdravja.

Srečna družina Peterlin: Danijel, Gal, Irena in Luka

Vsak otrok je bolj dragocen in bolj čudovit kakor vsa čudesa tega sveta, bolj zapleten kakor vsi vrtinci sonca, bolj se zmore spreminjati, rasti in ustvarjati kaj novega.
(Pam Brown)

Andreji Dolinar in **Igorju Krischu** se je rodila zdrava deklica.

Zveza paraplegikov se veseli z vama in vama želi veliko lepih trenutkov ob vzgajanju hčerke!